

DIAGNOZA STRATEGICZNA

Na potrzeby tworzenia

Strategii Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego

na lata 2022-2030

BARTOSZYCE, 2022

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	4
POŁOŻENIE POWIATU BARTOSZYCKIEGO	6
I. DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA	8
TRANSPORT KOLEJOWY	9
KOMUNIKACJA AUTOBUSOWA	11
II. CHARAKTERYSTYKA GMIN POWIATU BARTOSZYCKIEGO	12
MIASTO BARTOSZYCE	12
GMINA BARTOSZYCE	13
MIASTO GÓROWO IŁAWECKIE.....	13
GMINA GÓROWO IŁAWECKIE	14
GMINA SĘPOPOL	15
GMINA BISZTYNEK	15
III.UWARUNKOWANIA DEMOGRAFICZNE	16
LICZBA LUDNOŚCI, MIGRACJE I PRZYROST NATURALNY	16
EKONOMICZNE GRUPY WIEKU.....	21
IV. GOSPODARKA I RYNEK PRACY	24
PODMIOTY GOSPODARCZE.....	24
BEZROBOCIE.....	27
RYNEK PRACY	29
V. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE I GOSPODARKA KOMUNALNA	30
CHARAKTERYSTYKA OBSZARU.....	30
KLIMAT	30
JAKOŚĆ POWIETRZA.....	31
ZASOBY WODNE	32
UŻYTKOWANIE TERENU	38
ZASOBY CENNE PRZYRODNICZO.....	40
GOSPODARKA KOMUNALNA	45
GOSPODARKA WODNO - KANALIZACYJNA.....	46

VI. KULTURA I DZIEDZICTWO KULTUROWE.....	49
VII.SPORT I REKREACJA.....	53
OBIEKTY SPORTOWE.....	53
KLUBY I ORGANIZACJE SPORTOWE.....	53
VIII.TURYSTYKA.....	54
RUCH TURYSTYCZNY – LICZBA TURYSTÓW I WYKORZYSTANIE BAZY TURYSTYCZNEJ.....	55
IX. PLANOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE.....	57
PRZYGRANICZNY OBSZAR FUNKCJONALNY.....	57
MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.....	58
X. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE.....	60
XI. POLITYKA SPOŁECZNA.....	63
OCHRONA ZDROWIA	65
WSPARCIE OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI.....	68
GOSPODARKA MIESZKANIOWA	69
XII. EDUKACJA	73
JEDNOSTKI OŚWIATOWE.....	73
WYNIKI UCZNIÓW	75
XIII.AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA	78
LOKALNE GRUPY DZIAŁANIA.....	79
XIV.FINANSE SAMORZĄDOWE.....	81
BUDŻET POWIATU BARTOSZYCKIEGO.....	81
XV.ANALIZA SWOT	84
XVI.BADANIA ANKIETOWE	88
PRÓBA BADAWCZA.....	88
WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH.....	90
XVII. SPIS RYCIN, WYKRESÓW, TABEL.....	103

WPROWADZENIE

Diagnoza strategiczna powiatu bartoszyckiego powstała na potrzebę tworzenia Strategii Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego na lata 2022–2030. Diagnoza jednostki administracyjnej to szczegółowy opis sytuacji samej jednostki, jak i jej otoczenia. Bardzo ważną funkcją diagnozy jest wyselekcjonowanie informacji potrzebnych w procesie planowania. W diagnozie strategicznej powiatu bartoszyckiego posłużono się danymi jakościowymi i ilościowymi oraz przestrzennymi. Użyto narzędzi GIS (System Informacji Geograficznej), aby stworzyć podkłady mapowe oraz kartogramy.

Jako zakres czasowy diagnozy strategicznej wybrano okres 5 lat poprzedzających tworzenie dokumentu Strategii, przez co wybranym rodzajem diagnozy strategicznej, została tzw. diagnoza dynamiczna. Jednakże, ze względu na dostęp do danych zastanych, niektóre uwarunkowania przedstawione zostały w zakresie 3 lat. **Diagnoza dynamiczna** – to analiza polegająca na obserwacji zjawisk w przyjętym przedziale czasowym (zebrane dane z kilku lat tworzą szereg czasowy). Spojrzenie na zjawiska, fakty z perspektywy czasu pozwala nam uchwycić pewne tendencje i stanowi podstawę oceny spodziewanych rezultatów w przyszłości. Niektóre zjawiska społeczno-gospodarcze mają charakter cykliczny, dlatego wnioski, wyciągane na podstawie informacji dotyczących tylko jednego roku, mogą być obarczone dużym błędem. Analiza szeregów czasowych pozwala:

- określić kierunek zmiany,
- określić dynamikę zmiany,
- określić „punkty przełomowe”,
- wyznaczyć trend zmian w przyszłości.

Diagnoza strategiczna porusza obszary dotyczące najważniejszych sfer funkcjonowania powiatu bartoszyckiego. Dzięki przeprowadzonej szczegółowej analizie możliwe było zdefiniowanie najistotniejszych uwarunkowań rozwojowych, stanowiących główny element części strategicznej.

Aby ocenić skalę zjawisk, procesów oraz wyznaczyć wnioski z diagnozy strategicznej, służące stworzeniu operacyjnej części Strategii Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego, porównano pod względem demograficznym, społeczno-gospodarczym oraz przestrzennym sąsiadujące powiaty, posiadające podobny charakter funkcjonowania oraz równoległe uwarunkowania.

Grupę porównawczą dla stworzonej diagnozy stanowiło 7 powiatów, wchodzących wraz z powiatem bartoszyckim, w skład podregionu olsztyńskiego w klasyfikacji jednostek NUTS 3: kętrzyński, lidzbarski, olsztyński, mrągowski, szczycieński, nidzicki oraz miasto na prawach powiatu – Olsztyn. Powiaty te posiadają podobne uwarunkowania względem rozwoju lokalnego, zlokalizowane w obszarze makroregionu północnego.

Dane uwarunkowania Powiatu przedstawione zostały na podstawie danych statystycznych, jednak dopełnione wnioskami z przeprowadzonych konsultacji społecznych. Przeprowadzone warsztaty strategiczne włączyły w proces partycypacji społecznej 20 przedstawicieli władz, instytucji, organizacji pozarządowych i mieszkańców oraz 351 mieszkańców uczestniczących w badaniu ankietowym. Zachowany został proces partycypacji społecznej, opierający się na:

- informowaniu,
- konsultowaniu,
- współdecydowaniu.

Diagnoza strategiczna powstała we współpracy ze Starostwem Powiatowym w Bartoszych, mieszkańcami, przedsiębiorcami oraz jednostkami organizacyjnymi Powiatu.

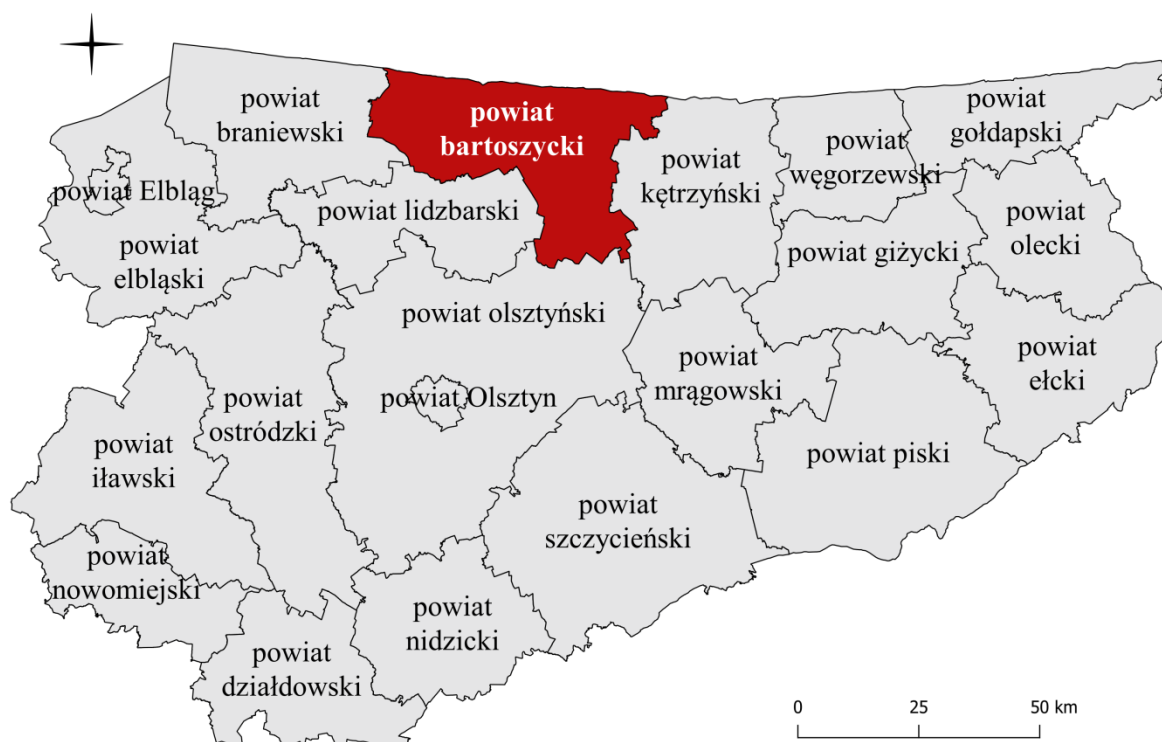
POŁOŻENIE POWIATU BARTOSZYCKIEGO

Powiat bartoszycki jest jednym z 19 powiatów województwa warmińsko-mazurskiego. Położony jest w północnej części województwa, a w jego skład wchodzi 6 gmin, w tym:

- 2 gminy miejskie (Bartoszyce, Górowo Iławeckie),
- 2 gminy miejsko-wiejskie (Bisztyniek, Sępól),
- 2 gminy wiejskie (Bartoszyce, Górowo Iławeckie).

Powiat znajduje się przy granicy polsko-rosyjskiej, co świadczy o jego peryferyjnym położeniu. Powiat bartoszycki graniczy terytorialnie z czterema innymi powiatami: od wschodu z powiatem kętrzyńskim, od strony zachodniej z powiatem braniewskim, od południa z powiatem lidzbarskim i powiatem olsztyńskim, od północy natomiast jego granice wyznacza granica kraju z Obwodem Kaliningradzkim.

RYC. 1. POŁOŻENIE POWIATU BARTOSZYCKIEGO NA TLE WOJEWÓDZTWA

Źródło: Opracowanie własne.

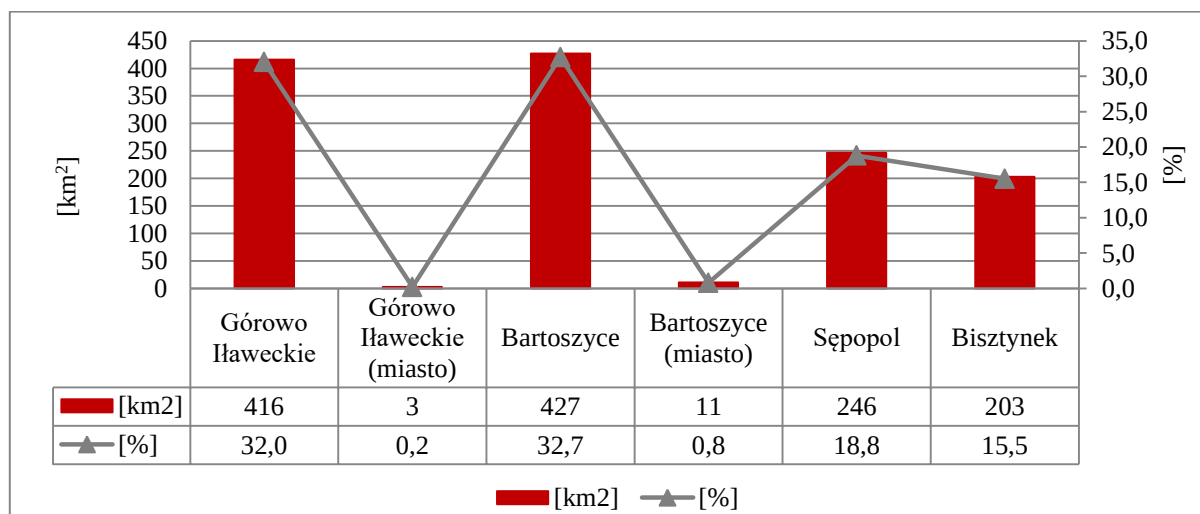
RYC. 2. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY POWIATU BARTOSZYCKIEGO

Źródło: Opracowanie własne.

Powierzchnia powiatu bartoszyckiego wynosi 1306 km². Jest on siódmym co do wielkości powiatem województwa warmińsko-mazurskiego. Pod względem powierzchni największą gminą jest gmina wiejska Bartoszyce, która stanowi 33% obszaru powiatu bartoszyckiego (427,2 km²). Kolejną pod względem wielkości jest gmina wiejska Górowo Iławeckie zajmująca 32% powierzchni Powiatu. Pozostałe gminy zajmują 15-19%, za wyjątkiem miast Bartoszyce i Górowo Iławeckie, które są najmniejszymi jednostkami w powiecie bartoszyckim, stanowiąc zaledwie kolejno 0,85% oraz 0,25% jego powierzchni.

WYK. 1. POWIERZCHNIA GMIN POWIATU BARTOSZYCKIEGO

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

I. DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA

Województwo warmińsko-mazurskie należy do regionów o najgorszej dostępności komunikacyjnej wynikającej ze słabo rozbudowanego systemu komunikacji drogowej i kolejowej oraz niskiej jakości jego elementów. Jest to jeden z czterech regionów w Polsce, przez które nie przebiegają autostrady. Sieć drogową w województwie tworzy 22 tys. km dróg publicznych (5,2% ogólnopolskiej sieci drogowej). Przez teren powiatu bartoszyckiego przebiegają dwie główne linie komunikacyjne o znaczeniu krajowym – **DK 51** o przebiegu Olsztynek – Olsztyn – Lidzbark Warmiński – Bartoszyce – granica polsko-rosyjska (przejście graniczne w Bezledach) oraz **DK 57** – Szwaruny – Bartoszyce – Pułtusk, droga ta łączy się z drogą nr 61 w okolicach Pułtuska, wiążąc obszar Powiatu z centralną częścią Polski. Całkowita długość dróg krajowych na terenie powiatu bartoszyckiego wynosi 47,257 km.

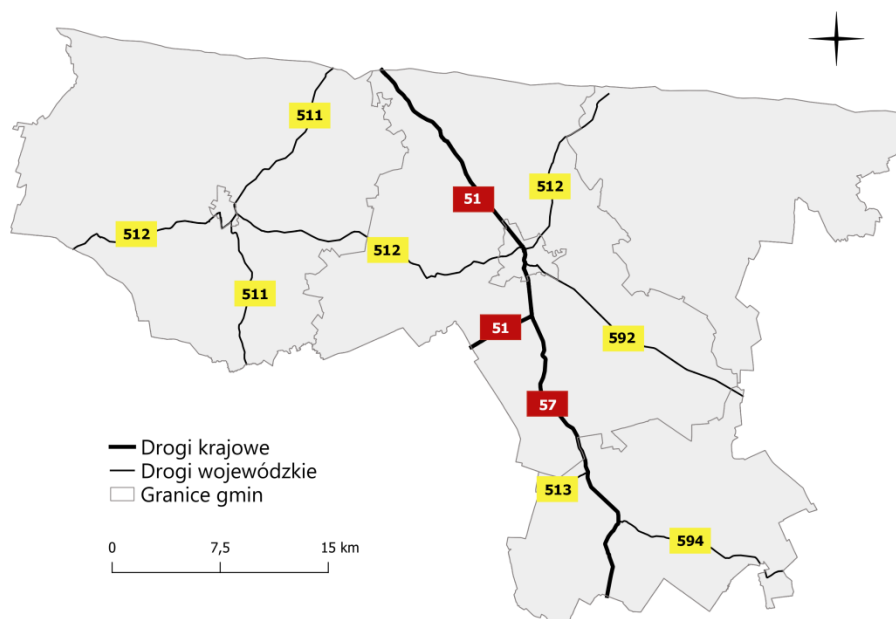
Ponadto sieć drogowa uzupełniona jest o pięć dróg wojewódzkich:

- 511: Lidzbark Warmiński – granica polsko-rosyjska, przenosi ruch lokalny, turystyczny z terenów przygranicznych, wiąże ze sobą dwa ośrodki miejskie: Górowo Iławeckie i Lidzbark Warmiński,
- 512: Pieniężno – Szczurkowo, droga łączy ze sobą ważniejsze ośrodki Powiatu,
- 513: Pasłęk – Wozławki,
- 592: Bartoszyce – Giżycko,
- 594: Bisztynek – Kętrzyn.

Łączna długość dróg wojewódzkich na terenie powiatu bartoszyckiego wynosi 109,857 km. Na terenie powiatu bartoszyckiego funkcjonuje 55 ciągów dróg powiatowych o łącznej długości 445,142 km, w tym 3,265 km to drogi na terenie miejskim. Drogi powiatowe zapewniają połączenia komunikacyjne powiatu bartoszyckiego ze wszystkimi sąsiadującymi powiatami.

Najbliższe lotniska międzynarodowe to Kaliningrad (64 km), Szymany (97 km) i Gdańsk (177 km).

RYC. 3. GŁÓWNY UKŁAD KOMUNIKACYJNY POWIATU BARTOSZYCKIEGO

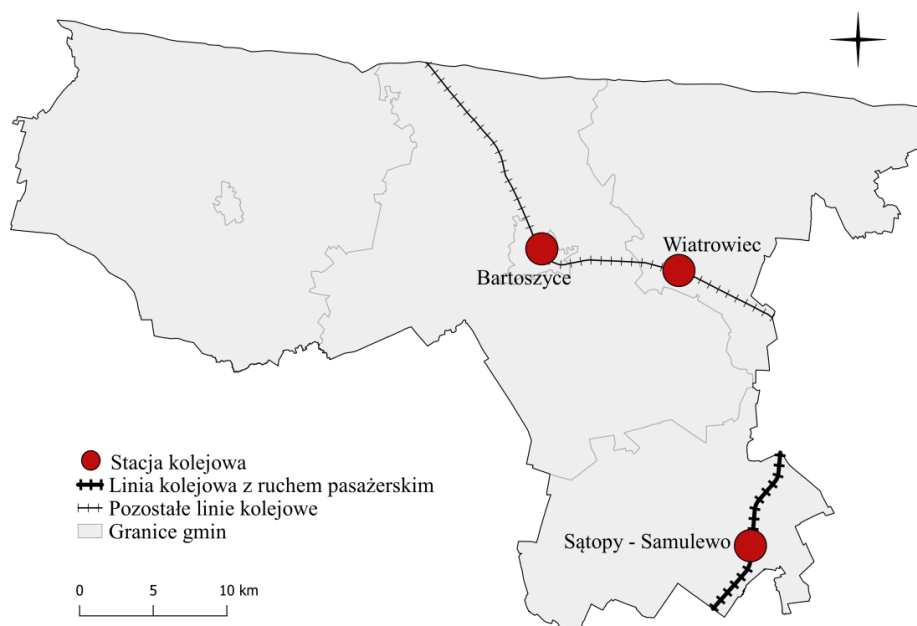
Źródło: Opracowanie własne.

TRANSPORT KOLEJOWY

Dobrze funkcjonująca sieć powiązań kolejowych ma istotne znaczenie dla integracji przestrzeni województwa. Transport kolejowy rekomendowany jest dla regionu jako alternatywny – w stosunku do transportu drogowego – środek transportu, zarówno w zakresie przewozów towarowych, jak i przewozów pasażerskich. Na terenie powiatu bartoszyckiego istnieje niewielka liczba szlaków komunikacji kolejowej:

- Linia Korsze – Kętrzyn – Bartoszyce – granica państwa z Obwodem Kaliningradzkim. W chwili obecnej nie funkcjonują regularne połączenia kolejowe w ruchu osobowym. Większość dworców kolejowych została zamknięta, a działalność Polskich Kolei Państwowych zawieszona. W Bartoszczach dworzec kolejowy jest nieczynny, PKP ostatnie połączenia do Korsza zawiesiło w 2002 roku. Trasa kolejowa używana jest obecnie w ruchu towarowym i sporadycznie przez TurKol, który od lat organizuje przejazdy w ramach Markowego Produktu Turystycznego. Odcinek torów od Bartoszczyk do granicy państwa w Głomnie został wyłączony z użytku przez zły stan techniczny.
- Linia kolejowa Olsztyn – Ełk (stacja w Sątopach – Samulewie). Charakteryzuje się stosunkowo dużym natężeniem ruchu towarowego i osobowego. Zapewnia połączenia z Olsztynem i resztą kraju.

RYC. 4. INFRASTRUKTURA KOLEJOWA W POWIECIE BARTOSZYCKIM

Źródło: Opracowanie własne.

Na obszarze Powiatu długość dróg rowerowych w 2020 roku wynosiła 16,2 km. Największą wartością wskaźnika długości ścieżek rowerowych na 10 tys. ludności wyróżnia się gmina Górowo Iławeckie, zarówno na obszarze miasta jak i na obszarze wiejskim (odpowiednio 8,23 km oraz 8,99 km na 10 tys. ludności). Najślabiej skomunikowane rowerowo są gminy Sępoleń i Bisztynek (odpowiednio 0,33 i 0,65 km na 10 tys. ludności). Szczegółowe dane dotyczące ich długości w poszczególnych gminach przedstawione zostały w tabeli poniżej (tab.1). Przez obszar powiatu bartoszyckiego przebiega Wschodni Szlak Rowerowy Green Velo.

TAB. 1. DŁUGOŚĆ ŚCIEŻEK ROWEROWYCH W POWIECIE BARTOSZYCKIM

	Długość ścieżek rowerowych [km]	Długość ścieżek na 10 tys. ludności [km]
miasto Bartoszyce	4,3	1,87
miasto Górowo Iławeckie	3,2	8,23
gmina Bartoszyce	2,0	1,88
gmina Górowo Iławeckie	6,1	8,99
gmina Sępoleń	0,2	0,33
gmina Bisztynek	0,4	0,65
powiat bartoszycki	16,2	2,86

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

KOMUNIKACJA AUTOBUSOWA

W 2020 roku za zapewnienie komunikacji publicznej na terenie powiatu bartoszyckiego odpowiadały dwa przedsiębiorstwa: Delux S.C. oraz PKS w Bartoszczach. Realizowany był on na podstawie ustawy z dnia 6 września 2001 roku o transporcie drogowym (Dz. U. z 2019 r., poz. 2140 ze zm.). Przewozy wykonywane były w oparciu o zezwolenia udzielone przez Starostę w ramach 36 linii regularnych. Dodatkowo na terenie Powiatu odbywały się przewozy autobusowe realizowane na podstawie zezwoleń udzielonych przez Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz wójtów i burmistrzów gmin z terenu powiatu bartoszyckiego. Najistotniejszym punktem przesiadkowym (o znaczeniu regionalnym) jest miasto Bartoszyce.

Trasa regionalna Bartoszyce – Olsztyn należy do jednego z największych autobusowych korytarzy transportowych na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego. Największe potoki pasażerskie w transporcie publicznym stanowią dojeżdżający do pracy i szkół. Ruch turystyczny ma niewielki wpływ na wielkość przewozów. Istniejące linie komunikacji publicznej nie obejmują swoim zasięgiem wszystkich potrzeb transportowych Powiatu.

II. CHARAKTERYSTYKA GMIN POWIATU BARTOSZYCKIEGO

MIASTO BARTOSZYCE

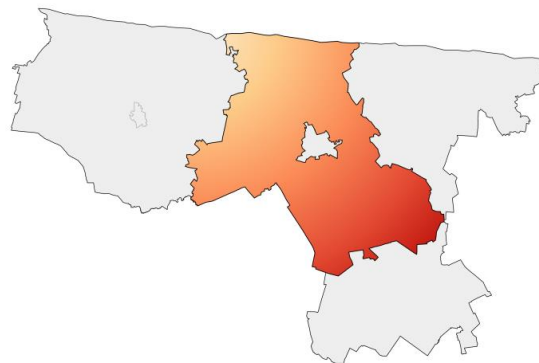
Gmina miejska Bartoszyce położona jest w północnej części województwa warmińsko-mazurskiego. Stanowi centralny ośrodek administracyjny, kulturalny i edukacyjny Powiatu. Jej powierzchnia wynosi 11 km². Bartoszyce w 2020 roku liczyły 22 984 mieszkańców, a gęstość zaludnienia kształtowała się na poziomie 1 949 os./km².

Jest to najbardziej uprzemysłowiona gmina w powiecie bartoszyckim. Miasto znajduje się 14 km od przejścia granicznego na granicy polsko-rosyjskiej z Obwodem Kaliningradzkim Federacji Rosyjskiej. Przez miasto przebiega droga krajowa nr 51, a w jego sąsiedztwie krzyżują się dwa ważne szlaki komunikacyjne: DK 51 i DK 57. Gmina miejska Bartoszyce w 2020 roku była organem prowadzącym dla 5 szkół podstawowych i 4 przedszkoli publicznych. Według danych Narodowego Instytutu Dziedzictwa na obszarze Bartoszyce znajduje się 91 obiektów wpisanych do rejestru zabytków. Trwałymi pomnikami epoki przedkrzyżackiej, znajdującymi się obecnie na terenie Bartoszyce, są kamienne pomniki zwane pruskimi babami, należące do najstarszych pomników na ziemiach polskich, licząc najprawdopodobniej ponad tysiąclecie. Ponadto godnymi obejrzenia obiektami w mieście są: Brama Lidzbarska - najstarszy zabytek kultury świeckiej, jeden z nielicznych ocalałych fragmentów murów obronnych, którymi otoczono miasto w połowie XIV wieku oraz budowle sakralne z XIV i XV wieku. Na obszarze miasta znajdują się 2 formy ochrony przyrody: pomnik przyrody oraz obszar chronionego krajobrazu Dolina Dolnej Łyny. Bartoszyce są jednym z szybko rozwijających się miast województwa warmińsko-mazurskiego i stanowią najsilniejszy ośrodek gospodarczy powiatu bartoszyckiego.

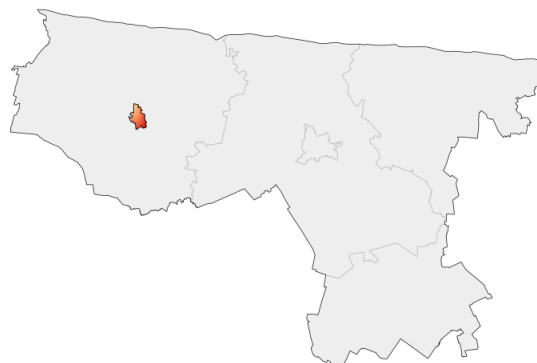
GMINA BARTOSZYCE

Jest to gmina wiejska, położona w centralnej części powiatu bartoszyckiego. Obszar gminy zajmuje 427,2 km² – co sprawia, że jest to największa gmina w powiecie, jak i również jedna z największych pod względem powierzchni gmin w Polsce. W 2020 roku gmina liczyła 10 630 mieszkańców, a gęstość zaludnienia wynosiła 25 os./km². Przez gminę przebiegają szlaki komunikacyjne wpływające na ruch regionalny i lokalny: DK 51 i DK 57. Droga krajowa nr 51, wiodąca z Warszawy przez Olsztyn i Bartoszyce do Obwodu Kaliningradzkiego, to dawny szlak bursztynowy. Obszary leśne stanowią niespełna 20% powierzchni gminy. Niemal połowa obszaru gminy wchodzi w skład Obszaru Natura 2000 „Ostoja Warmińska”. Największym jeziorem zarówno w gminie jak i całym powiecie bartoszyckim jest Jezioro Kinkajmskie o powierzchni 95,5 ha. System oświaty w gminie wiejskiej Bartoszyce stanowią przedszkole i 9 szkół podstawowych. Gmina Bartoszyce charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem kulturowym, dzięki czemu na jej terenie znajduje się wiele interesujących zabytków architektury, spośród których najcenniejszym jest budowla sakralna - kościół w Sokolicy. Innymi interesującymi zabytkami są kościoły w: Łabędniku, Galinach, Rodnowie i Wojciechach, pochodzące z XIV i XV wieku.

MIASTO GÓROWO IŁAWECKIE

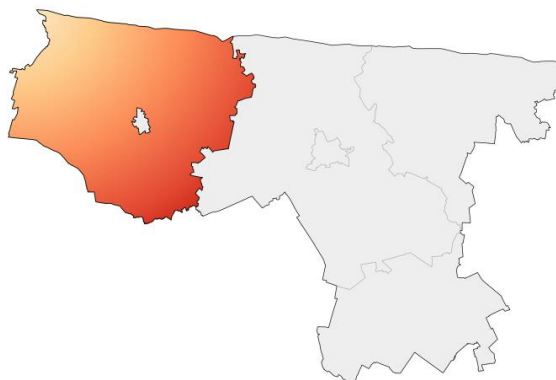
Gmina miejska o powierzchni 3,32 km² – jest to najmniejsza terytorialnie gmina w Polsce. W 2020 roku liczyła 3 887 mieszkańców, a gęstość zaludnienia wynosiła 1171 os./km². Przez obszar miasta nie przebiega żadna droga publiczna zaliczana do kategorii wojewódzkiej lub wyższej. Najbliższe znajdują się w promieniu 10 km i są to drogi wojewódzkie nr 511 oraz 512. Gmina charakteryzuje się niewielkim udziałem obszarów leśnych w całkowitej powierzchni (6,9%). W mieście znajduje się jedna placówka oświatowa dla której Powiat jest organem prowadzącym – Zespół Szkół w Górowie Iławeckim, czyli szkoła

ponadpodstawowa, w której skład wchodzi liceum ogólnokształcące oraz branżowa szkoła I stopnia. Poza tym, na terenie miasta znajdują się: 1 przedszkole, 1 szkoła podstawowa oraz 5 szkół ponadpodstawowych. Według danych Narodowego Instytutu Dziedzictwa na obszarze Górowa Iławeckiego znajduje się 13 obiektów wpisanych do rejestru zabytków. Godnymi uwagi obiektami z zakresu kultury są zabytkowy ratusz z XIV wieku, cerkiew grekokatolicka z XIV wieku oraz Muzeum Gazownictwa. Na uwagę zasługuje też starówka, która zachowała średniowieczny układ urbanistyczny z regularną siecią ulic i prostokątnym rynkiem. Ważnym walorem kulturowym miasta jest cmentarz żydowski o powierzchni 0,05 ha znajdujący się przy ul. Generała Sikorskiego. Na obszarze miasta znajduje się 6 pomników przyrody.

GMINA GÓROWO IŁAWECKIE

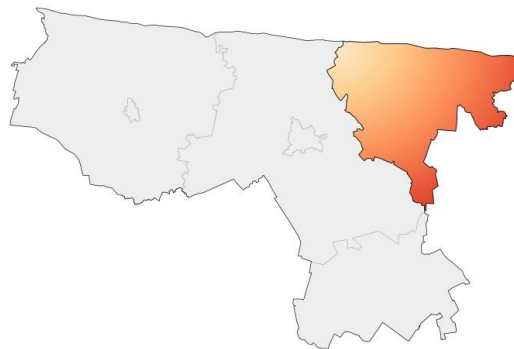
Gmina wiejska Górowo Iławeckie ma powierzchnię 416 km². W 2020 roku liczyła 6 783 mieszkańców, a gęstość zaludnienia wynosiła 16 os./km². Niemal połowa powierzchni gminy pokryta jest lasami (40,4%) oraz licznymi zbiornikami wodnymi pełniącymi przede wszystkim funkcje krajobrazowe. Obszar gminy

charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą terenu z największymi wywyższeniami sięgającymi powyżej 200 m n.p.m. Ważniejszymi trasami komunikacyjnymi, wpływającymi na ruch o charakterze lokalnym i regionalnym są drogi wojewódzkie nr 511 i 512. To obszar bardzo cenny przyrodniczo – ponad 75% obszaru gminy wchodzi w skład Obszaru Natura 2000 „Ostoja Warmińska”, a tuż przy granicy znajduje się rezerwat przyrody Jezioro Martwe o powierzchni około 3 ha (akwen jeziora). Jezioro swą nazwę zawdzięcza zupełnemu zanikowi w nim życia biologicznego. W 2020 roku na terenie gminy funkcjonowały 3 szkoły podstawowe. Ważniejszymi obiektami zabytkowymi gminy Górowo Iławeckie są kościoły w Janikowie z XIV wieku, Kandytach z XVI wieku, Pieszkowie z XV wieku oraz pałac neoklasycystyczny w Nerwikach.

GMINA SĘPOPOL

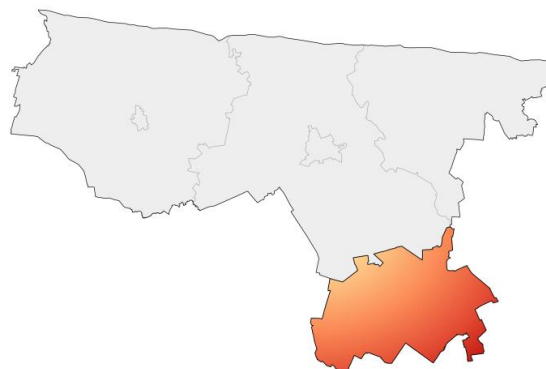
Gmina miejsko-wiejska położona w północno-wschodniej części powiatu bartoszyckiego. Powierzchnia gminy wynosi 246,38 km². W 2020 roku gmina liczyła 6 080 mieszkańców, a gęstość zaludnienia wynosiła 25 os./km². Jest to jedna z gmin w powiecie bartoszyckim o największym stopniu lesistości (19,6% powierzchni gminy). Do największych

zasobów krajobrazowych gminy Sępólno należą strefy chronionego krajobrazu utworzone wzdłuż rzek Łyny i Guber. Rzeką Łyna to największa rzeka w województwie i atrakcyjny szlak kajakowy. Niemal cała powierzchnia gminy leży na obszarze Natura 2000 Ostoja Warmińska. Na terenie gminy znajdują się 22 pomniki przyrody. Placówki oświatowe obecne w gminie to 1 przedszkole oraz 4 szkoły podstawowe. Ważniejszymi zabytkami, jakie możemy obejrzeć na terenie gminy Sępólno są: Kościół gotycki z XIV wieku, odcinek murów obronnych z 1372 r. oraz pałace w Judytach i Masunach. Na uwagę zasługuje również stadnina koni w Liskach, która była największą w powojennej Polsce.

GMINA BISZTYNEK

Gmina Bisztynek położona jest w południowej części powiatu bartoszyckiego i obejmuje obszar o powierzchni 202,88 km². W 2020 roku gmina liczyła 6 mieszkańców, a gęstość zaludnienia wynosiła 31 os./km². Przez gminę przebiega niewielki odcinek DK 57 (około 11 km). Jedynie 11% powierzchni gminy zajmują tereny leśne. Na terenie gminy znajduje się

najważniejszy system wodny w powiecie – rezerwat przyrody „Polder Sątopy-Samulewo” o powierzchni 333,3 ha – jest to również jedyny obszar chroniony na terenie gminy. Dominującą funkcją gminy jest rolnictwo, któremu sprzyjają urodzajne gleby i nieskażone środowisko naturalne. Na terenie gminy znajduje się 1 przedszkole oraz 3 szkoły podstawowe. Do najważniejszych zabytków na obszarze gminy zaliczyć można Bramę Lidzbarską oraz Diabelski Kamień czyli jeden z największych głazów narzutowych w Polsce.

III. UWARUNKOWANIA DEMOGRAFICZNE

LICZBA LUDNOŚCI, MIGRACJE I PRZYROST NATURALNY

Na przestrzeni lat, liczba ludności w powiecie bartoszyckim nieznacznie spada. W 2020 roku liczba mieszkańców wynosiła 56 562, co w porównaniu do 2016 roku stanowi niższą wartość o 3,9%. Najliczniejszą gminą było miasto Bartoszyce, które w 2020 roku liczyło 22 984 mieszkańców. W najmniejszym stopniu zaludnione było miasto Górowo Iławieckie, które w 2020 roku liczyło 3 887 osób. W każdej z gmin powiatu bartoszyckiego, liczba mieszkańców w analizowanym przedziale czasowym spadła. Podobnie sytuacja przedstawia się w przypadku średniej dla grupy porównawczej, gdzie również zauważono spadek liczby mieszkańców poszczególnych powiatów, jednakże szacuje się, że w latach 2016-2020 liczba mieszkańców zmalała o 0,9% więc ubytek ten jest zdecydowanie niższy niż przedstawia się to w powiecie bartoszyckim. Prognoza demograficzna GUS do 2030 roku przewiduje duży spadek liczby ludności w poszczególnych gminach powiatu bartoszyckiego – powyżej 10%, we wszystkich z wyjątkiem gminy wiejskiej Bartoszyce (<5%). Przewiduje się, że zjawisko ubytku liczby ludności wystąpi w 81% gmin województwa warmińsko-mazurskiego, głównie w północnej, przygranicznej części województwa, w zdecydowanej większości z nich (58,6%) spadek szacowany jest na 5-10%.

TAB. 2. LICZBA LUDNOŚCI W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU BARTOSZYCKIEGO W STOSUNKU DO WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO I GRUPY PORÓWNAWCZEJ W LATACH 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
województwo warmińsko-mazurskie	1 436 367	1 433 945	1 428 983	1 422 737	1 416 495
grupa porównawcza	79 658	79 624	79 407	79 174	78 940
powiat bartoszycki	58 884	58 435	57 916	57 231	56 562
miasto Bartoszyce	24 001	23 810	23 609	23 284	22 984
gmina Bartoszyce	10 920	10 884	10 797	10 715	10 630
miasto Górowo Iławieckie	4 068	4 021	3 974	3 940	3 887
gmina Górowo Iławieckie	7 014	6 978	6 912	6 811	6 783
gmina Bisztynek	6 466	6 441	6 359	6 299	6 198
gmina Sępólno	6 415	6 301	6 265	6 182	6 080

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na przestrzeni ostatnich lat widoczny jest spadek liczby mieszkańców zarówno na wsi, w miastach. Według danych GUS, nieco ponad połowa mieszkańców powiatu bartoszyckiego (55%) mieszka na terenie tamtejszych miast.

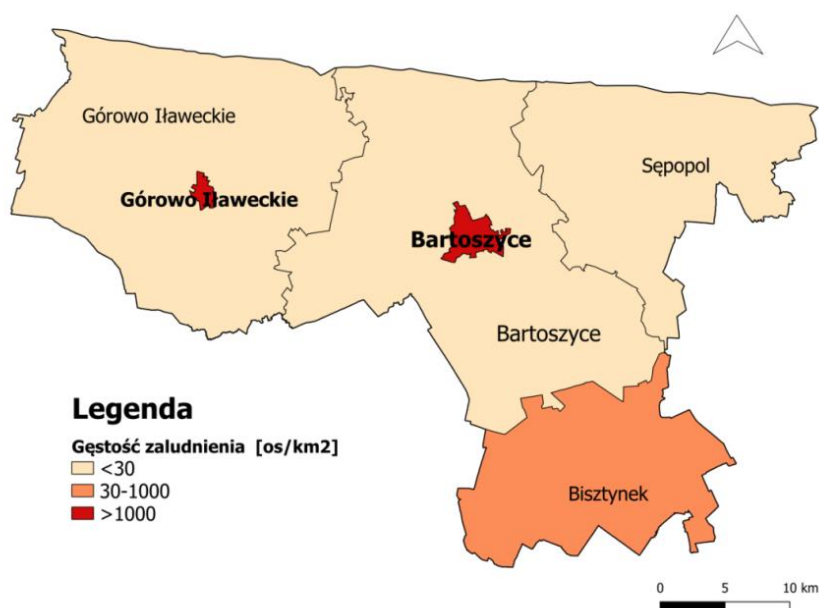
TAB. 3. LUDNOŚĆ WEDŁUG MIEJSCA ZAMIESZKANIA W PODZIALE NA MIASTO I WIEŚ W POWIECIE BARTOSZYCKIM W LATACH 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
na wsi	26 392	26 217	26 004	25 707	25 480
w miastach	32 492	32 218	31 912	31 524	31 082

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2020 roku gęstość zaludnienia w powiecie bartoszyckim wynosiła 43 os./km², natomiast w województwie warmińsko-mazurskim 59 os./km². Poddając analizie gminy wchodzące w skład powiatu bartoszyckiego można zauważyć, iż gminy miejskie (gmina Bartoszyce i Górowo Iławieckie) wyróżniają się znacząco wyższym stopniem gęstości zaludnienia niż pozostałe gminy (wiejskie i miejsko-wiejskie). Jest to związane z pełnionymi przez nie funkcjami w regionie. Najmniejsza wartość, pod względem gęstości zaludnienia, występuje w gminie wiejskiej Górowo Iławieckie (16 os./km²). Jednym z czynników, który może wpływać na dane uwarunkowanie jest obecność obszarów chronionych w północnej części Powiatu (np. OSO Ostoja Warmińska) które w pewien sposób hamują rozwój osadnictwa.

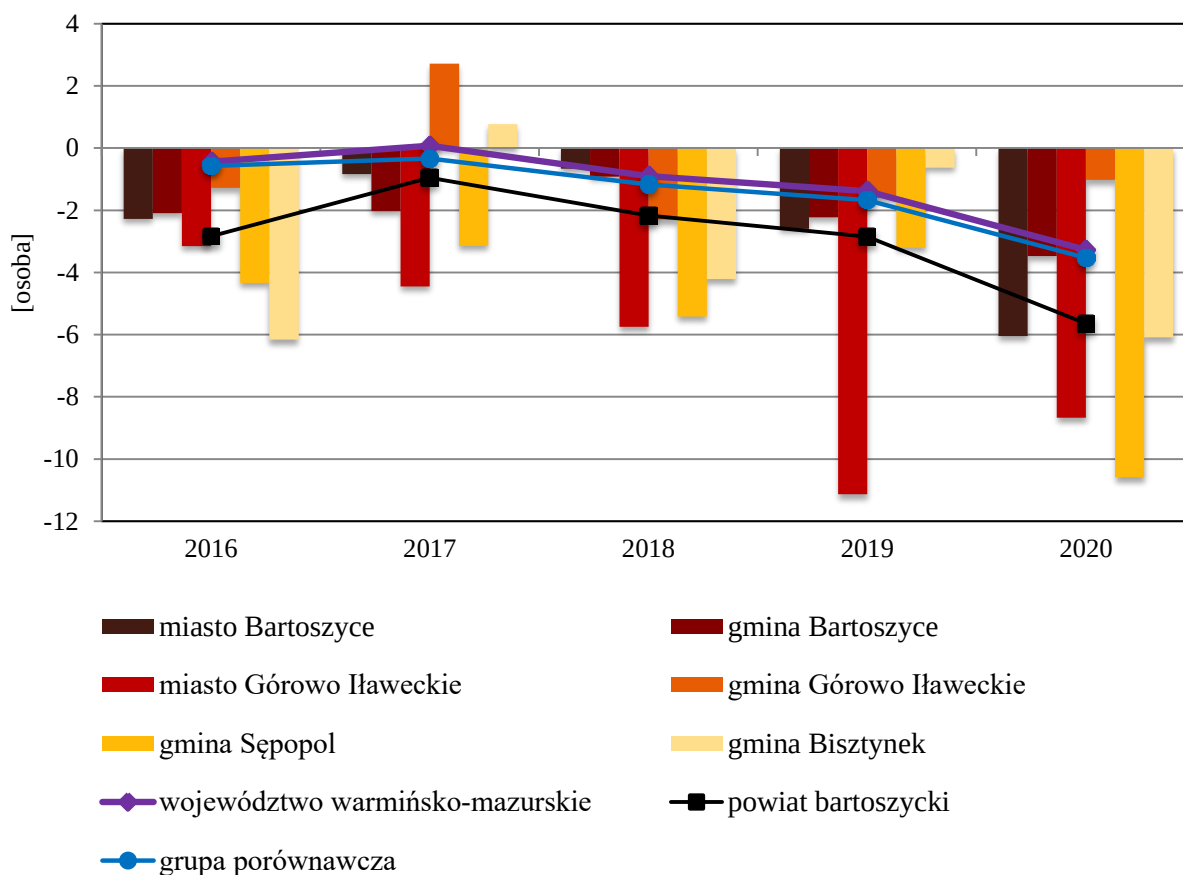
RYC. 5. GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU BARTOSZYCKIEGO W 2020 ROKU

Źródło: Opracowanie własne.

W latach 2016-2020 przyrost naturalny w powiecie bartoszyckim przyjmował wartości ujemne. Co więcej zauważalna jest tendencja spadkowa, najniższą wartość odnotowano w 2020 roku (-5,64). Wyjątek stanowi rok 2017, gdyż zarówno w województwie jak i niektórych gminach (Górowo Iławeckie, Bisztynek), wartość wskaźnika przyrostu naturalnego przyjęła wartość dodatnią. Mimo, że podobne tendencje obserwuje się również w całym województwie, wartości wskaźnika w powiecie bartoszyckim są zdecydowanie niższe. Gminą wyróżniającą się spośród wszystkich jednostek terytorialnych była gmina Górowo Iławeckie, która w latach 2016-2020 odznaczała się znacznie korzystniejszym wskaźnikiem przyrostu naturalnego od powiatu bartoszyckiego. Wartość średnia w grupie porównawczej w 2020 roku wynosiła -3,53, poniżej której znalazły się gminy miejskie Bartoszyce i Górowo Iławeckie, gmina miejsko-wiejska Sępólno oraz Bisztynek. Niekorzystny wskaźnik jest konsekwencją m.in. pandemii COVID-19 i związanej z tym zwiększoną liczbą zgonów, zarówno w skali regionu, jak i kraju.

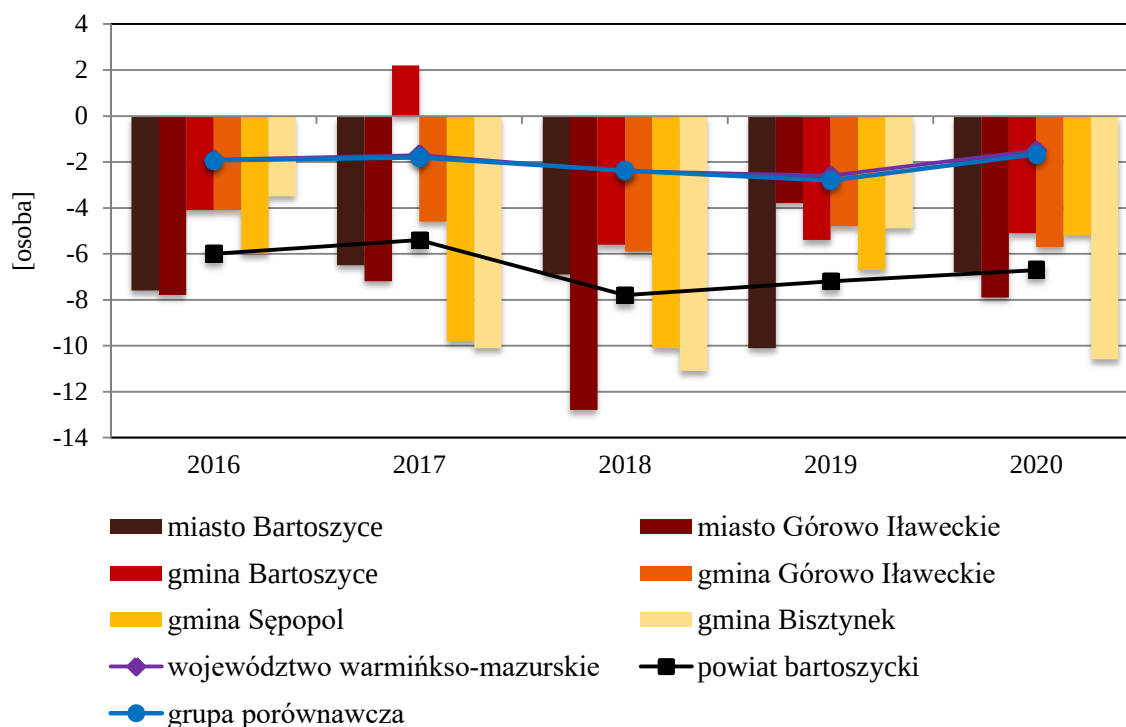
WYK. 2. PRZYROST NATURALNY NA 1000 LUDNOŚCI W POWIECIE BARTOSZYCKIM Z PODZIAŁEM NA GMINY W STOSUNKU DO WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO I GRUPY PORÓWNAWCZEJ W LATACH 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Czynnikiem wpływającym na liczbę ludności powiatu bartoszyckiego są również migracje społeczeństwa. Saldo migracji wewnętrznych na 1000 ludności w powiecie bartoszyckim kształtuje się na niekorzystnym poziomie. Wyróżniającą się jednostką, w analizowanym przedziale czasu, była gmina wiejska Bartoszyce, dla której wskaźnik ten był znacznie wyższy niż dla reszty gmin powiatu bartoszyckiego. Wyjątek stanowił rok 2019, gdy wyższą wartość odnotowano w trzech gminach (miasto Górowo Iławeckie, gmina wiejska Górowo Iławeckie oraz gmina Bisztynek). Najniższa wartość dla Powiatu została odnotowana w 2018 roku (-7,8). W latach 2019-2020 zauważalny był stopniowy wzrost salda migracji od -7,2 do -6,7. Można zauważyć wyraźny wzrost wartości wskaźnika w gminie Sępopol, gdzie od roku 2018 wartość wzrosła z -10,1 do -5,2 w roku 2020. Wartość średnia w grupie porównawczej w 2020 roku wynosiła natomiast -1,6. Na odpływ migracyjny ludności może wpływać słabsza dostępność komunikacyjna Powiatu, znajdującego się w części peryferyjnej województwa warmińsko-mazurskiego, względem obszarów rozwojowych w regionie. Główne kierunki migracji stanowią ośrodki o lepszej dostępności i wyższym poziomie rozwoju. Szczegółowe dane przedstawione zostały na poniższym wykresie (wyk. 3).

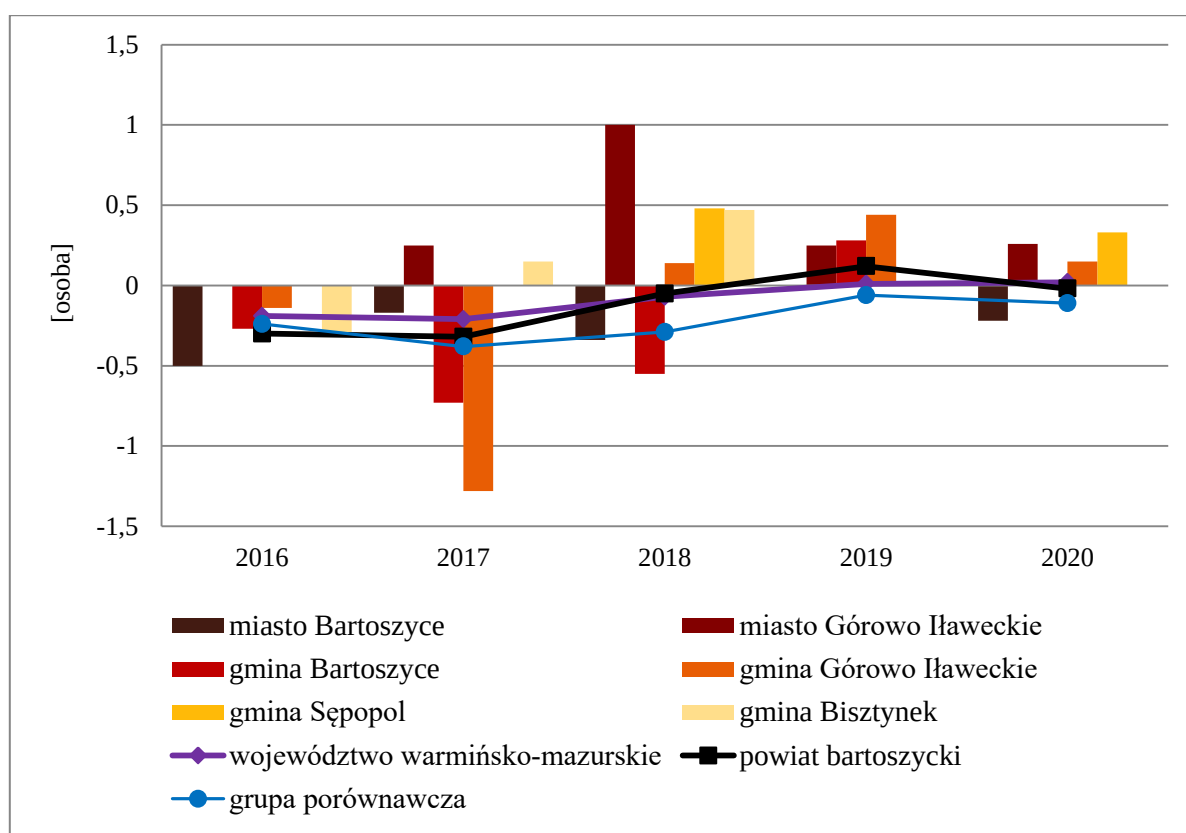
WYK. 3. SALDO MIGRACJI WEWNĘTRZNYCH NA 1000 LUDNOŚCI W POWIECIE BARTOSZYCKIM Z PODZIAŁEM NA GMINY W STOSUNKU DO WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO I GRUPY PORÓWNAWCZEJ W LATACH 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W przypadku salda migracji zewnętrznych na 1000 ludności w powiecie bartoszyckim, zauważalny był stopniowy wzrost w latach 2016–2019 (od -0,30 do 0,12), kiedy to odnotowana była najwyższa wartość. Na przestrzeni lat, gminą w znacznym stopniu wyróżniającą się najwyższymi wartościami wskaźnika salda migracji zagranicznych była gmina miejska Górowo Iławeckie, dla której najniższa wartość przypisana była w 2016 roku (0,00). Wartość wskaźnika salda migracji zewnętrznych dla województwa warmińsko-mazurskiego w analizowanym czasie była na nieznacznie wyższym poziomie niż dla powiatu bartoszyckiego. Wyjątek stanowi rok 2019, gdy wartość salda migracji zewnętrznych w powiecie osiągnęła wyższą wartość niż odnotowano w województwie. Najniższa wartość w podziale na gminy, podobnie jak w przypadku Powiatu, odnotowana została w 2017 roku, było to -1,28 (gmina wiejska Górowo Iławeckie), zaś najwyższa w 2018 roku w gminie miejskiej Górowo Iławeckie (1,00). W 2020 roku już tylko jedna gmina w powiecie przyjmowała wartości ujemne i była to gmina miejska Bartoszyce (-0,22).

WYK. 4. SALDO MIGRACJI ZEWNĘTRZNYCH NA 1000 LUDNOŚCI W POWIECIE BARTOSZYCKIM Z PODZIAŁEM NA GMINY W STOSUNKU DO WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO I GRUPY PORÓWNAWCZEJ W LATACH 2016-2020

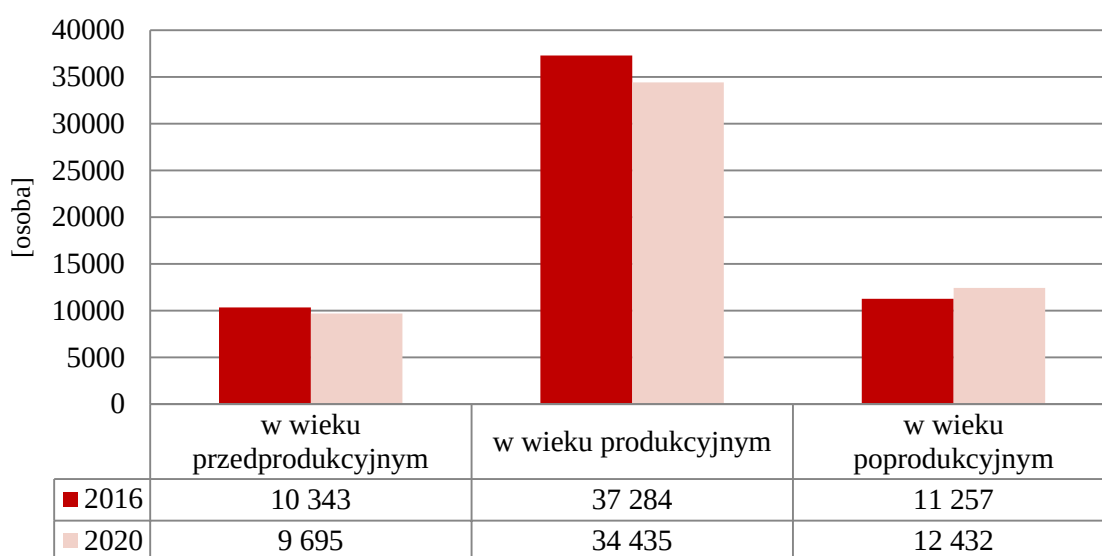

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

EKONOMICZNE GRUPY WIEKU

W latach 2016-2020 zdecydowaną większość ludności powiatu bartoszyckiego stanowiły osoby w wieku produkcyjnym – ich udział w całkowitej liczbie ludności zmniejszył się w analizowanym przedziale czasu (z 63,3% do 60,9%). Zauważalny jest również wzrost osób w wieku poprodukcyjnym (z 19,1% do 22,0%) przy jednoczesnym spadku udziału osób w wieku przedprodukcyjnym (z 17,6% do 17,1%).

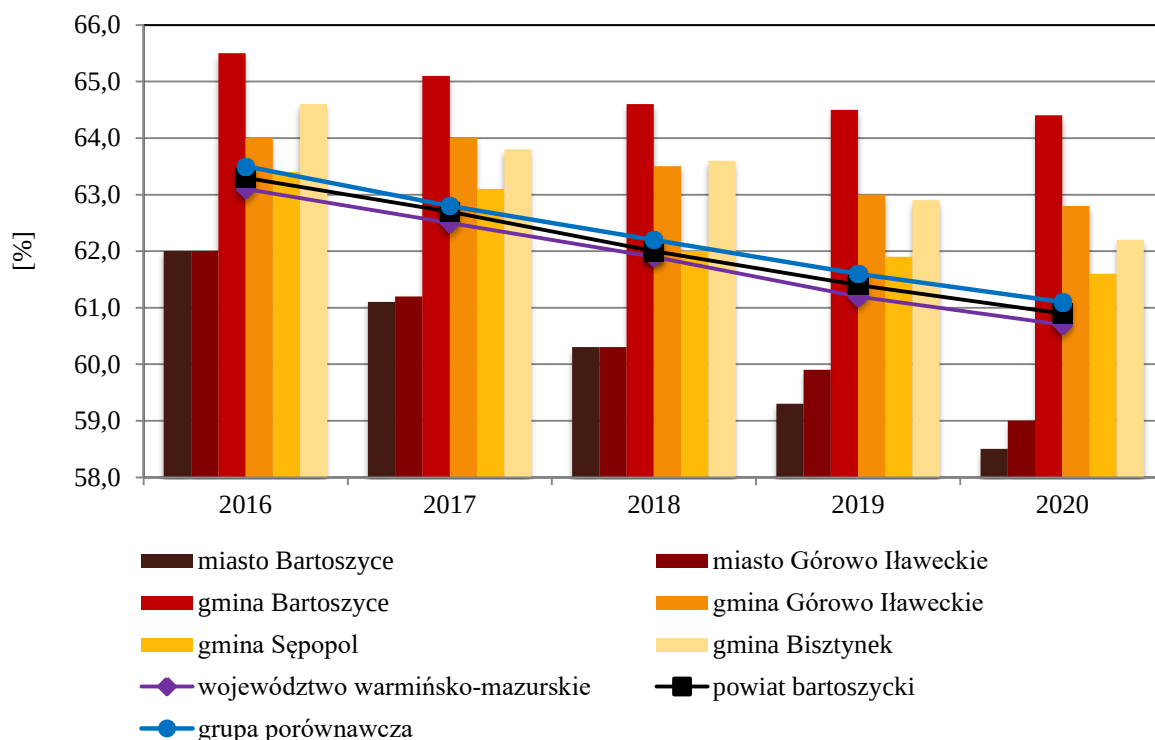
**WYK. 5. STRUKTURA LUDNOŚCI WEDŁUG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU
W POWIECIE BARTOSZYCKIM W 2016 I 2020 ROKU**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na przestrzeni lat zauważalny jest spadek udziału ludności w wieku produkcyjnym, zarówno w powiecie bartoszyckim, powiatach wchodzących w skład grupy porównawczej oraz na poziomie województwa warmińsko-mazurskiego. W 2016 roku udział ten w powiecie bartoszyckim wynosił 63,3%, natomiast w 2020 roku wartość ta spadła do 60,9%. W województwie natomiast przyjął wartości kolejno 63,1% (2016) oraz 60,7% (2020). Można więc zauważyć, że różnica jest tak naprawdę znikoma. W przypadku wartości wskaźnika dla średniej w grupie porównawczej nieznacznie przewyższały one wartości uzyskane w powiecie bartoszyckim i województwie warmińsko-mazurskim (63,5% w 2016 oraz 61,1% w 2020 roku). Najmniejszym stopniem udziału społeczeństwa w wieku produkcyjnym odznacza się miasto Bartoszyce (58,5%) natomiast największym gmina wiejska Bartoszyce (64,4%).

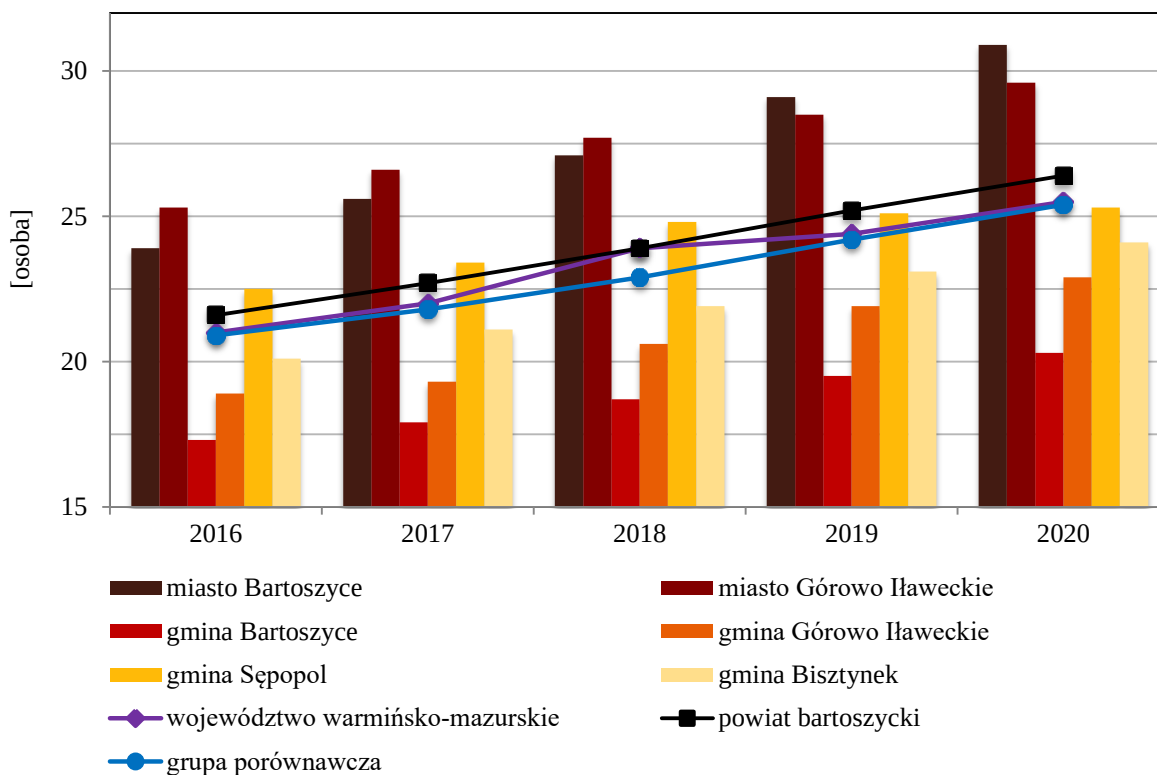
**WYK. 6. UDZIAŁ LUDNOŚCI W WIEKU PRODUKCYJNYM W LUDNOŚCI OGÓŁEM
W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU BARTOSZYCKIEGO W STOSUNKU DO
WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO I GRUPY PORÓWNAWCZEJ W LATACH
2016-2020**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na przestrzeni lat wzrósł udział ludności w wieku poprodukcyjnym w powiecie bartoszyckim jednak nie odbiega on znacząco od wartości dla województwa warmińsko-mazurskiego, co oznacza, iż w powiecie nie obserwuje się znacząco postępującego zjawiska starzejącego się społeczeństwa. Potwierdza to także współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi, który w stosunku do województwa warmińsko-mazurskiego na przestrzeni ostatnich 5 lat przyjmował nieznacznie wyższe wartości (w 2020 roku różnica kształtowała się na poziomie 0,9 pp.). Gminy z najwyższym wskaźnikiem obciążenia demograficznego osobami starszymi to przede wszystkim miasto Bartoszyce (31) oraz miasto Górowo Iławeckie (30), gdzie wartości przyjmowane przez wskaźnik znacząco przewyższały średnią dla Powiatu, województwa i grupy porównawczej.

**WYK. 7. WSKAŹNIK OBCIĄŻENIA DEMOGRAFICZNEGO OSOBAMI STARSZYMI
W POWIECIE BARTOSZYCKIM Z PODZIAŁEM NA GMINY W STOSUNKU DO
WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO I GRUPY PORÓWNAWCZEJ
W LATACH 2016-2020**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

IV. GOSPODARKA I RYNEK PRACY

PODMIOTY GOSPODARCZE

Szansą na rozwój przedsiębiorczości w powiecie są podstrefa Warmińsko-Mazurskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej w gminie Bartoszyce oraz Inkubator Przedsiębiorczości Społecznej w Bartoszycach. SSE oferuje inwestorom 22,9 ha terenów, w znacznej mierze uzbrojonych, przeznaczonych na prowadzenie działalności gospodarczej z możliwością wykorzystania preferencyjnych warunków. Jest zlokalizowana przy drodze krajowej nr 51. Na terenie SSE nie wyodrębnia się preferowanych kierunków inwestycji, istotne jest, aby działalność ta nie szkodziła środowisku naturalnemu. W inkubatorze natomiast, prowadzone są działania promujące aktywność w sektorze przedsiębiorczości społecznej wśród mieszkańców powiatu bartoszyckiego. Realizacja projektu przyczyni się m.in. do poprawy dostępu do rynku pracy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Powiat bartoszycki cechuje się bardzo niską potencjalną atrakcyjnością inwestycyjną co nie sprzyja lokowaniu nowych przedsiębiorstw, a w konsekwencji wpływać może na niewystarczającą liczbę miejsc pracy.

W 2020 roku w powiecie bartoszyckim w rejestrze REGON zarejestrowanych było 3 033 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, z czego najwięcej działało w sekcji handlu hurtowego i detalicznego (693) oraz budownictwa (619). Najmniej podmiotów działało w zakresie górnictwa i wydobywania – zaledwie 1.

TAB. 4. LICZBA OSÓB FIZYCZNYCH PROWADZĄCYCH DZIAŁAŃ GOSPODARCZĄ WPISANYCH DO REJESTRU REGON WEDŁUG SEKCJI PKD 2007 W POWIECIE BARTOSZYCKIM W 2020 ROKU

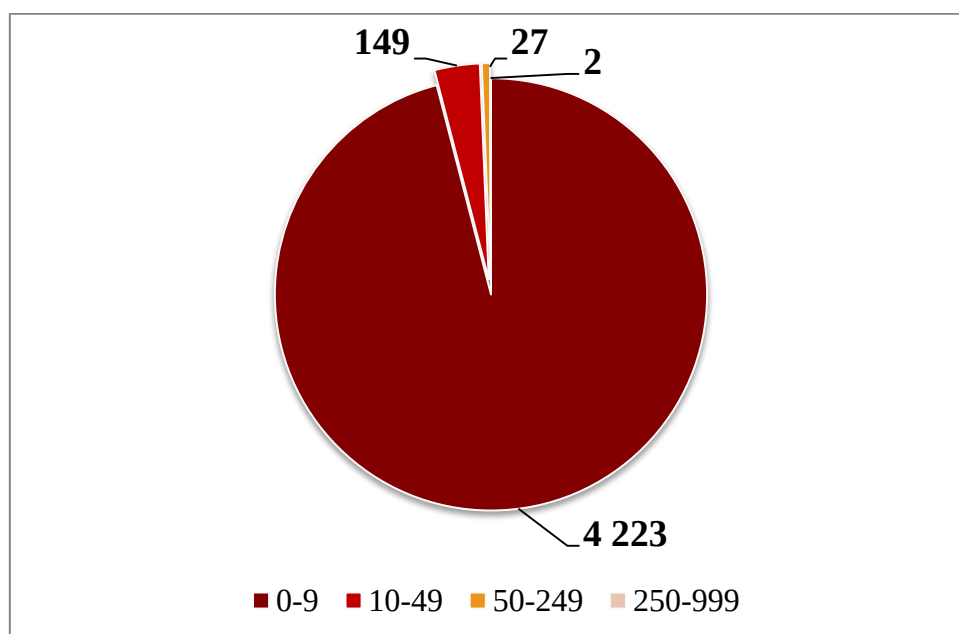
ogółem	charakterystyka sekcji	5 476
Sekcja A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	103
Sekcja B	Górnictwo i wydobywanie	1
Sekcja C	Przetwórstwo przemysłowe	273
Sekcja D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3
Sekcja E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	8
Sekcja F	Budownictwo	619

Sekcja G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	693
Sekcja H	Transport i gospodarka magazynowa	242
Sekcja I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	84
Sekcja J	Informacja i komunikacja	54
Sekcja K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	121
Sekcja L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	23
Sekcja M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	203
Sekcja N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	82
Sekcja P	Edukacja	53
Sekcja Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna; Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	258
Sekcja R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	26
Sekcje S i T	Pozostała działalność usługowa	187

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

W 2020 roku największą część podmiotów wpisanych do rejestru REGON w powiecie bartoszyckim stanowiły przedsiębiorstwa zatrudniające do 9 pracowników (96%). Ponadto na obszarze Powiatu zlokalizowanych było 149 podmiotów zatrudniających od 10 do 49 osób oraz 27 z liczbą pracowników od 50 do 249. Jedynie 2 firmy w powiecie zatrudniają powyżej 250 pracowników.

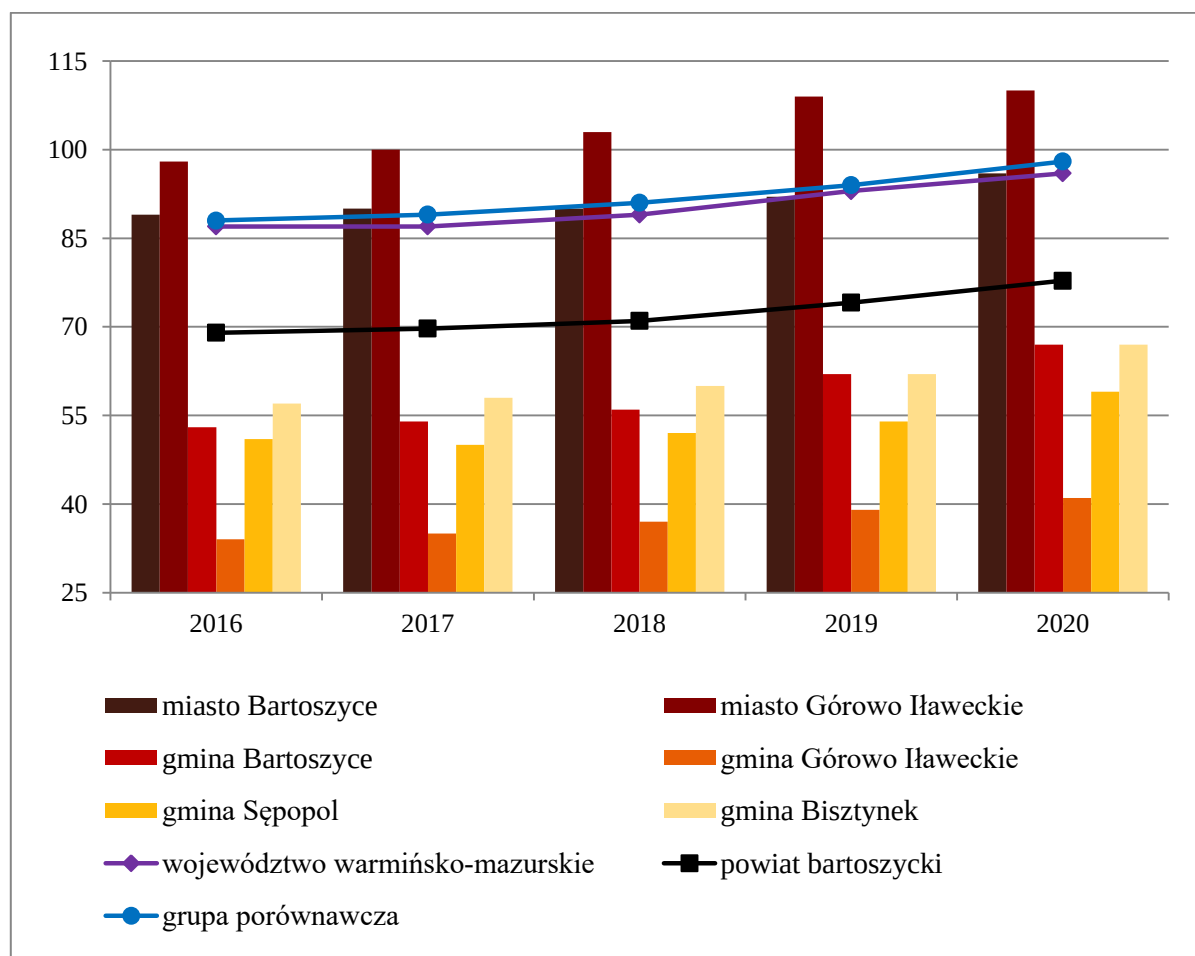
WYK. 8. LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ WPISANYCH DO REJESTRU REGON WEDŁUG KLAS WIELKOŚCI W POWIECIE BARTOSZYCKIM W 2020 ROKU

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

Analizując dane dotyczące podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 1000 ludności w latach 2016-2020, można zaobserwować, że na poziomie Powiatu znacznie wyróżniają się miasta Górowo Iławeckie i Bartoszyce, gdzie wartość wskaźnika jest zdecydowanie wyższa niż średnia dla całego powiatu bartoszyckiego. Wartość ogółem dla powiatu bartoszyckiego wzrosła w analizowanym okresie z 69 w 2016 roku do 78 podmiotów w 2020 roku. Na przestrzeni tego pięciolecia widoczne są niewielkie wahania wskaźnika w poszczególnych gminach, aczkolwiek zauważalny jest stopniowy wzrost liczby podmiotów. Najmniejszą liczbę podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 1000 ludności odnotowano w gminie wiejskiej Górowo Iławeckie (41). Wskaźniki dla województwa warmińsko-mazurskiego oraz dla grupy porównawczej są zdecydowanie wyższe i w 2020 roku wynosiły kolejno 96 i 98 podmiotów gospodarki narodowej w przeliczeniu na 1000 ludności.

WYK. 9. PODMIOTY WPISANE DO REJESTRU REGON NA 1000 LUDNOŚCI W POWIECIE BARTOSZYCKIM Z PODZIAŁEM NA GMINY W STOSUNKU DO WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO I GRUPY PORÓWNAWCZEJ W LATACH 2016-2020

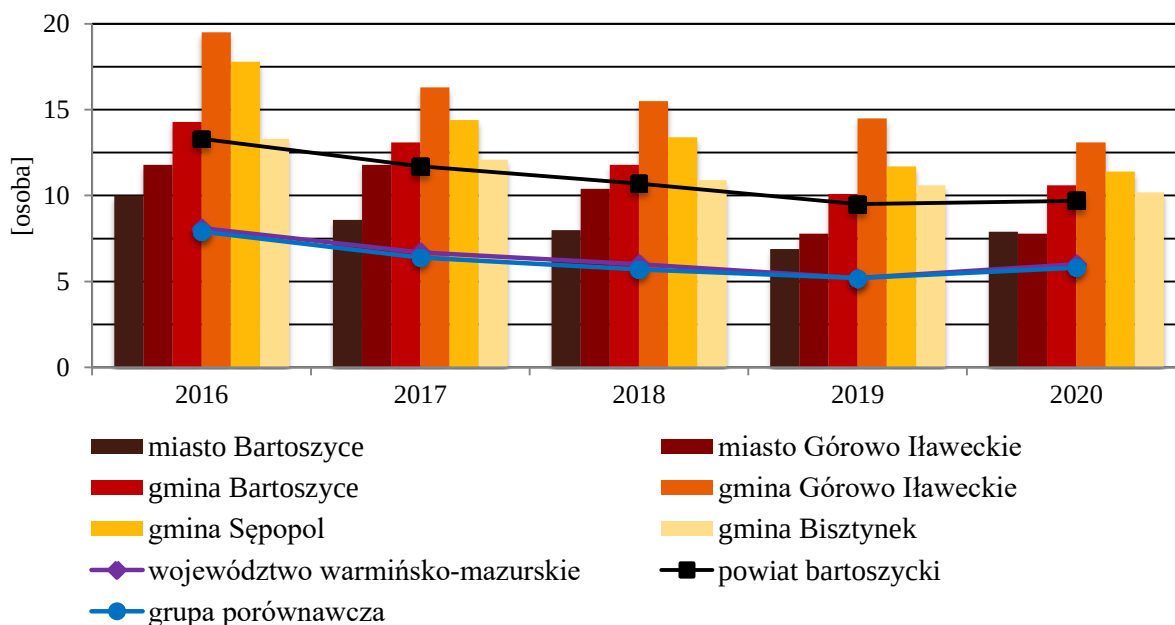

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

BEZROBOCIE

Powiat bartoszycki leży w województwie, gdzie bezrobocie należy do najpoważniejszych problemów ekonomiczno-społecznych. W latach 2016-2019 udział liczby osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w powiecie bartoszyckim spadł z 13,3% do 9,5%, natomiast w 2020 roku wynosił już 9,7%. W 2020 roku liczba osób bezrobotnych w powiecie wynosiła 3 348 przy czym jedynie 347 z nich przyznano prawo do zasiłku. Dynamiczne zmiany na rynku pracy mogą wynikać z pandemii COVID-19 i związanymi z tym problemami społeczno-gospodarczymi. Biorąc pod uwagę poszczególne gminy w powiecie, najmniejszym udziałem osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym wyróżniają się gminy miejskie Bartoszyce i Górowo Iławeckie, zaś największym gmina wiejska Górowo Iławeckie oraz Sępól. Korzystniejsza sytuacja przedstawia się w przypadku województwa warmińsko-mazurskiego, dla którego wskaźnik na przestrzeni lat przyjmuje znacznie niższe wartości niż w powiecie bartoszyckim, a w 2020 roku kształtował się na poziomie 6,0%. Podobnie jest w przypadku średniej określonej dla grupy porównawczej, gdzie wartości wskaźnika niemal pokrywają się z wartościami wykazanymi dla województwa.

WYK. 10. DYNAMIKA UDZIAŁU BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH W LICZBIE LUDNOŚCI W WIEKU PRODUKCYJNYM W POWIECIE BARTOSZYCKIM Z PODZIAŁEM NA GMINY W STOSUNKU DO WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO I GRUPY PORÓWNAWCZEJ W LATACH 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Za łagodzenie skutków bezrobocia, aktywizację zawodową lokalnej społeczności oraz promocję zatrudnienia na obszarze Powiatu odpowiada Powiatowy Urząd Pracy w Bartoszycach (PUP). Liczba bezrobotnych na koniec roku 2020 wynosiła 3 348 osób i była wyższa o 22 osoby w zestawieniu z rokiem poprzednim. W 2020 roku w zakresie aktywizacji zawodowej przez pracodawców zgłoszonych zostało 1 148 wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, z czego 877 stanowiły subsydiowane¹ miejsca pracy, a 271 to oferty pracy z własnych środków pracodawcy. Ponadto, w spotkaniach dotyczących porad grupowych wzięły udział 42 osoby, a 2 386 osób skorzystało z indywidualnego poradnictwa zawodowego. W ramach wykorzystania środków finansowych Krajowego Funduszu Szkoleniowego w 2020 roku przeszkolono 197 pracowników i 6 pracodawców w formie kursów i studiów podyplomowych. Wzięli oni udział m.in. w szkoleniach z rachunkowości i księgowości, szkoleniach dla opiekunów osób starszych oraz kursach i studiach podyplomowych dla nauczycieli. W związku z pandemią COVID-19 PUP w Bartoszycach od 2020 roku wykonuje nowe zadania służące ochronie miejsc pracy oraz zapewnieniu wsparcia przedsiębiorcom, które przedstawione zostały w tabeli poniżej (tab. 5).

**TAB. 5. ZADANIA REALIZOWANE PRZE POWIAT BARTOSZYCKI W ZWIĄZKU
Z PANDEMIĄ COVID-19 W 2020 ROKU**

Wyszczególnienie	Liczba podmiotów, którym wypłacono dofinansowanie	Kwota [tys. zł]
Dofinansowanie części kosztów prowadzenia działalności gospodarczej dla przedsiębiorców samozatrudnionych.	362	1 973,5
Niskooprocentowana pożyczka z Funduszu Pracy dla mikroprzedsiębiorstw	1 811	9 047,0
Dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń pracowników oraz należnych od nich składek na ubezpieczenia społeczne dla organizacji pozarządowych.	338	4 400,8
Suma	2 511	15 421,7

Źródło: Raport o stanie powiatu bartoszyckiego za 2020 rok.

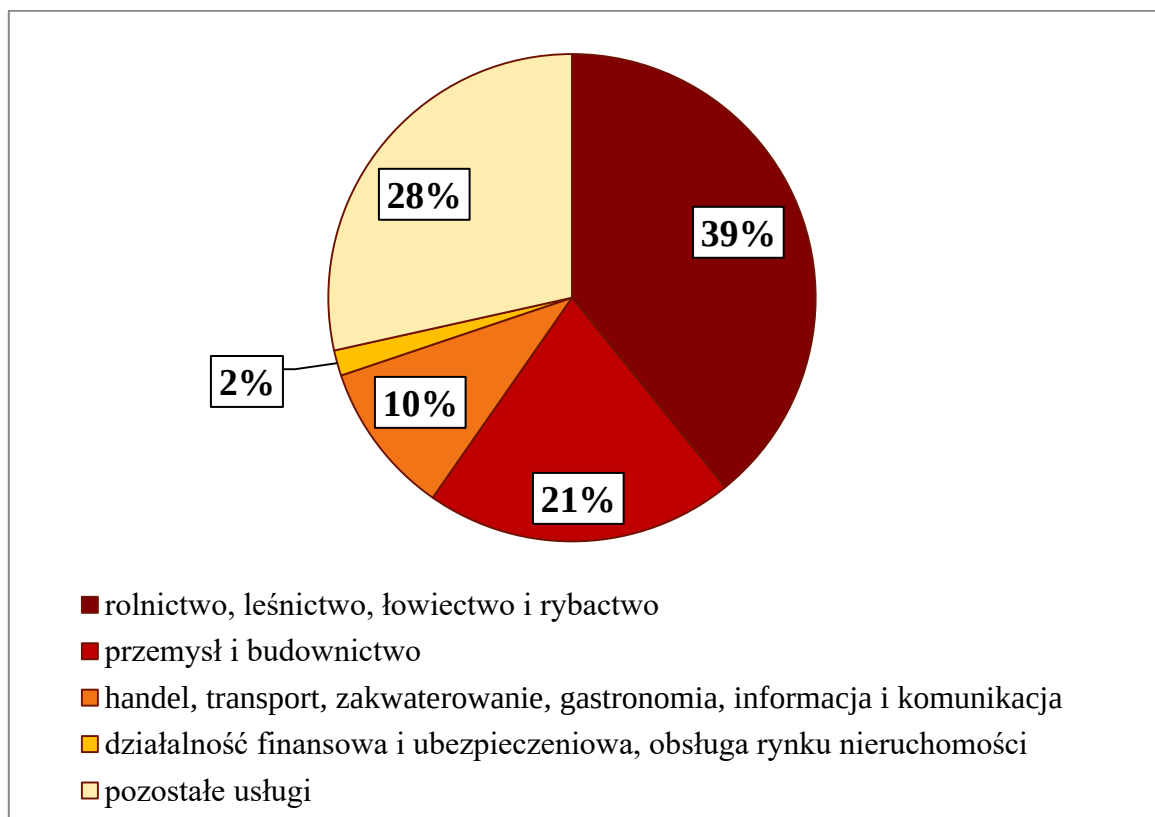
¹ Zatrudnienie podejmowane w zakresie robót publicznych lub prac interwencyjnych, mające na celu aktywizację osób pozostających bez pracy

Mimo podejmowanych działań w celu poprawy aktywności zawodowej, kluczowa wydaje się szersza współpraca Powiatowego Urzędu Pracy z przedsiębiorcami w celu dostosowania ofert pracy i szkoleń do lokalnego rynku pracy. Istotną kwestią jest również aktywizacja mieszkańców powiatu bartoszyckiego w celu poprawy poziomu przedsiębiorczości (w tym zakładania działalności gospodarczej) oraz związana z tym wymiana wiedzy między samorządem a przedsiębiorcami. Wyzwaniem dla prawidłowego funkcjonowania Powiatu jest również zatrzymanie wykwalifikowanej kadry pracowniczej na jego obszarze.

RYNEK PRACY

W 2020 roku najwięcej osób w powiecie pracowało w sekcji rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (39%), a następnie w sekcji przemysł i budownictwo (21%). Najmniejszy odsetek osób pracujących w powiecie bartoszyckim zatrudniony był w sekcji działalności finansowej i ubezpieczeniowej; obsługa rynku nieruchomości (2%). Pozostałe 28% osób zatrudnionych było w pozostałych usługach.

WYK. 11. ODSETEK PRACUJĄCYCH WEDŁUG GRUP SEKCJI W POWIECIE BARTOSZYCKIM W 2020 ROKU

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

V. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE I GOSPODARKA KOMUNALNA

CHARAKTERYSTYKA OBSZARU

Powiat bartoszycki położony jest w granicach następujących jednostek regionalizacji fizyczno-geograficznej Polski:

- megaregion: Niż Wschodnioeuropejski,
- makroregion: Nizina Staropruska, Pojezierze Mazurskie,
- mezoregion: Wzniesienia Górowskie, Równina Sępopolska.

Obszar ten obejmuje faliste i pagórkowate wysoczyzny morenowe, z dobrze rozwiniętym systemem dolin. W bardzo małej ilości występują także formy lodowcowe (moreny czołowe). Na terenie miasta Bartoszyce rzeźba terenu jest raczej płaska. Natomiast dookoła Bartoszyca dominują tereny pagórkowate z licznymi oczkami wodnymi w miejscowych obniżeniach terenu. Wyraźnie zaznaczona w terenie jest głęboko wcięta dolina Łyny. Skałami glebotwórczymi terenu powiatu bartoszyckiego są osady czwartorzędowe. Ich miąższość przekracza miejscami 200 m. Główną rolę odgrywają osady zlodowacenia bałtyckiego (stadium pomorskie). Obszar Powiatu pokrywa materiał lodowcowy i wodnolodowcowy, głównie gliny i piaski, a także osady holocenijskie oraz torfy. Miejscami zalegają ropy czerwone pochodzenia polodowcowego, na których wytworzyły się urodzajne gleby brunatne.

KLIMAT

Powiat bartoszycki zlokalizowany jest w mazurskim regionie klimatycznym, we wschodnio-bałtyckiej dzielnicy klimatycznej, odznaczającej się wpływem klimatycznym Morza Bałtyckiego i cechami klimatu kontynentalnego nasilającymi się w kierunku wschodnim związanej z dużą różnorodnością i zmiennością typów pogody (roczna amplituda temperatury powietrza dochodzi nawet do 21,5°C). Średnia temperatura w ciągu roku wynosi 6,9°C. Lata są krótkie i łagodne, najcieplejszym miesiącem ze średnią temperaturą 23°C jest lipiec, zimy natomiast są długie, śnieżne i chłodne ze średnią temperaturą w styczniu -4°C. Szacuje się, że rocznie występują 38-43 dni z mrozem, 110-125 dni z przymrozkami oraz 60-65 dni z pokrywą śnieżną. Średnia roczna ilość opadów kształtuje się na poziomie 600 mm. Największe opady przypadają na miesiąc lipiec. Okres wegetacyjny trwa około 200 dni.

W powiecie bartoszyckim przeważają wiatry z kierunku południowo-zachodniego i wiatry zachodnie. Udział wiatrów południowo-zachodnich jest szczególnie wysoki jesienią i zimą.

JAKOŚĆ POWIETRZA

Zanieczyszczenie powietrza jest główną przyczyną globalnych skażeń, szkodzi zdrowiu człowieka i środowisku. Województwo warmińsko-mazurskie należy do najmniej zanieczyszczonych województw kraju. Podstawowym źródłem zanieczyszczenia w powiecie bartoszyckim jest emisja powierzchniowa pochodząca z sektora komunalnego oraz emisja punktowa. Zanieczyszczenia szczególnie szkodliwe dla zdrowia ludzi, takie jak pył zawieszony PM10 i PM2,5 oraz benzo(a)piren, powstają na obszarze powiatu bartoszyckiego głównie w procesach spalania paliw stałych (węgiel kamienny oraz drewno) oraz – w mniejszym stopniu – paliw płynnych (ropa naftowa i jej pochodne). Należy przy tym pamiętać, że zanieczyszczenie powietrza na terenie powiatu bartoszyckiego zależy również od transgranicznego transportu zanieczyszczeń.

Jakość powietrza atmosferycznego na terenie powiatu bartoszyckiego jest oceniana przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie w ramach oceny strefy obejmującej całe województwo warmińsko-mazurskie (z wyłączeniem miast Olsztyna i Elbląga).

Na podstawie dokonanych pomiarów, strefa zaliczana jest do jednej z dwóch klas:

- A – stężenia zanieczyszczeń nie przekraczają poziomu dopuszczalnego,
- C – stężenia zanieczyszczeń są powyżej poziomu dopuszczalnego.

Na podstawie przeprowadzonych badań na terenie województwa pomorskiego zauważa się, że w powiecie bartoszyckim istnieje dobra jakość powietrza. Strefa warmińsko-mazurska zaliczona została do klasy A, za wyjątkiem badania stężenia benzo(a)pirenu i pyłu PM10, które zakwalifikowały ją do klasy C.

Ze względu na kryteria dla ochrony roślin, w 2018 roku strefę warmińsko-mazurską zaliczono do klasy A pod względem wszystkich substancji podlegających klasyfikacji (SO₂, NO_x oraz O₃).

**TAB. 6. KLASY STREF DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ UZYSKANE
W ROCZNEJ OCENIE DOKONANEJ Z UWZGLĘDNIENIEM KRYTERIÓW
USTANOWIONYCH W CELU OCHRONY ROŚLIN W 2018 ROKU**

Nazwa strefy	SO ₂	NO _x	O ₃
warmińsko-mazurska	A	A	A

Źródło: Stan środowiska w województwie warmińsko-mazurskim. Raport wojewódzki za rok 2020.

ZASOBY WODNE

Powiat bartoszycki leży w zlewisku Zalewu Wiślanego. Przeważająca część powiatu bartoszyckiego położona jest w obrębie dorzecza rzeki Pregoty (region wodny Łyny i Węgorapy), zachodnia część gminy Górowo Iławeckie leży w dorzeczu Pasłęki (region wodny Dolnej Wisły), natomiast północna część gmin Górowo Iławeckie i Bartoszyce w dorzeczu Świeżej (region wodny Świeżej). Zachodnie tereny Powiatu – Wzniesienia Górowskie – leżą na obszarze węzła hydrograficznego. Cieki w obrębie węzła charakteryzują się dużą nierównomiernością przepływu, zbliżoną do rzek górskich. Taki stan powoduje erozję gleb i może stanowić zagrożenie powodziowe. Sieć hydrograficzna w powiecie jest dobrze rozwinięta. Główną rzeką, płynącą z południowo-zachodniej części Powiatu na północny zachód jest Łyna, będąca dopływem Pregoty. Łyna jest największą rzeką województwa warmińsko-mazurskiego i najdłuższą rzeką Powiatu. Przepływa przez gminy: miejską i wiejską Bartoszyce oraz Sępól. Dopływami Łyny są: Elma, Pisa Północna oraz Guber.

**TAB. 7. PODSTAWOWE DANE DOTYCZĄCE WIĘKSZYCH RZEK W POWIECIE
BARTOSZYCKIM**

Rzeka	Długość całkowita [km]	Powierzchnia zlewki [km ²]
Łyna	263,7	5700
Elma	37,6	281
Górowska Młynówka	17,4	57
Pisa Północna	35,0	324
Guber	80,2	1589
Sajna	50,6	501
Wąlsza	67,0	406
Stradyk	13,0 (w granicach państwa)	93
Bezleda	8,6 (w granicach państwa)	56

Źródło: Ewidencja gminna.

Na terenie Powiatu znajduje się kilkanaście jezior, które są położone głównie w północnej i zachodniej części gminy Górowo Iławeckie i środkowej części gminy Bartoszyce. Są to jeziora niewielkie i płytkie.

TAB. 8. CHARAKTERYSTYKA WIĘKSZYCH JEZIOR NA TERENIE POWIATU BARTOSZYCKIEGO

Gmina	Nazwa	Powierzchnia [ha]	Średnia głębokość [m]	Objętość [tys. m³]	Uwagi
Gmina Bartoszyce	Kinkajmskie	95,5	0,9	902,1	zlewnia Pisy Północnej
Gmina Górowo Iławeckie	Mulen	20,9	1,6	334,4	zlewnia Wąlszy
	Jesionowy Staw	19,8	1,5	297,0	zlewnia Stradyka
	Reszkowo	14,1	1,9	268,1	zlewnia Wąlszy
	Martwe	9,7	1,8	175,5	zlewnia Stradyka

Źródło: Ewidencja gminna.

Rzeki, jeziora, zbiorniki wodne i inne elementy wód powierzchniowych przypisane są do wydzielonych części pod nazwą Jednolite Części Wód Powierzchniowych (JCWP). Najważniejsze JCWP na terenie powiatu bartoszyckiego zostały przedstawione w tabeli poniżej (tab. 9). Jedenaście spośród najważniejszych JCWP jest zagrożonych ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych. Główne presje to: presja komunalna, rolnictwo i presja przemysłowa. Stan większości JCWP na terenie powiatu bartoszyckiego jest dobry, jednak wciąż udział tych o stanie złym jest bardzo duży. Spowodowane jest to m.in. tym, że największe rzeki na obszarze Powiatu są w swoim końcowym biegu, a zatem niosą ze sobą część zanieczyszczeń z terenów położonych w wyższym biegu.

TAB. 9. CHARAKTERYSTYKA NAJWAŻNIEJSZYCH JCWP W POWIECIE BARTOSZYCKIM

nazwa	kod JCWP	dorzecze	typ	ocena stanu	ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
Łyna od Symсарny do Suszycy z Elmą do Powarszynki	PLRW700020584759	Pregoła	rzeka nizinna żwirowa	zły	zagrożona
Łyna od Suszycy do Pisy	PLRW700020584779	Pregoła	rzeka nizinna żwirowa	zły	zagrożona
Łyna od Pisy do granicy państwa	PLRW700020584911	Pregoła	rzeka nizinna żwirowa	zły	zagrożona
Guber od Rawy do ujścia	PLRW70002058489	Pregoła	rzeka nizinna żwirowa	zły	zagrożona
Sajna od starego koryta Sajny do ujścia	PLRW7000205848899	Pregoła	rzeka nizinna żwirowa	zły	zagrożona
Sajna od kanału Reszelskiego do starego koryta Sajny bez starego koryta Sajny z Rynem od odpływu z kol. Wysoka Dąbrowa	PLRW7000205848855	Pregoła	rzeka nizinna żwirowa	zły	zagrożona
Stare koryto Sajny	PLRW7000205848856	Pregoła	potok nizinny piaszczysty	dobry	niezagrożona
Kanał Unikowo	PLRW7000175848852	Pregoła	potok nizinny piaszczysty	dobry	niezagrożona
Dopływ spod Lędławek	PLRW7000175848858	Pregoła	potok nizinny piaszczysty	dobry	zagrożona
Dopływ z Wojkowa	PLRW70001758488549	Pregoła	potok nizinny piaszczysty	dobry	niezagrożona

DIAGNOZA STRATEGICZNA POWIATU BARTOSZYCKIEGO

nazwa	kod JCWP	dorzecze	typ	ocena stanu	ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
Ryn od źródeł do dopływu z kolonii Wysoka Dąbrowa z dopływem z kolonii Wysoka Dąbrowa	PLRW70001858488489	Pregoła	potok nizinny żwirowy	dobry	niezagrożona
Dopływ spod Masun	PLRW700017584874	Pregoła	potok nizinny piaszczysty	dobry	niezagrożona
Mamlak	PLRW700017584872	Pregoła	potok nizinny piaszczysty	dobry	niezagrożona
Pisa od źródeł do Połapińskiej Strugi z Połapińską Strugą	PLRW7000185847849	Pregoła	potok nizinny żwirowy	zły	zagrożona
Pisa od Połapińskiej Strugi do ujścia	PLRW700020584789	Pregoła	rzeka nizinna żwirowa	zły	zagrożona
Bajdycka Młynówka	PLRW7000185847889	Pregoła	potok nizinny żwirowy	dobry	niezagrożona
Dopływ spod Kos	PLRW700018584756	Pregoła	potok nizinny żwirowy	dobry	niezagrożona
Suszyca	PLRW700018584769	Pregoła	potok nizinny żwirowy	dobry	niezagrożona
Symsarna do wypływu z jeziora Symsar	PLRW7000255846939	Pregoła	ciek łączący jeziora	zły	niezagrożona
Borycka Struga	PLRW700017584792	Pregoła	potok nizinny piaszczysty	dobry	niezagrożona
Wirwilcka Młynówka	PLRW7000175847729	Pregoła	potok nizinny piaszczysty	dobry	niezagrożona
Dopływ spod Małych Borek	PLRW700017584754	Pregoła	potok nizinny piaszczysty	dobry	niezagrożona

DIAGNOZA STRATEGICZNA POWIATU BARTOSZYCKIEGO

nazwa	kod JCWP	dorzecze	typ	ocena stanu	ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
Dopływ z Worgielit	PLRW700017584752	Pregoła	potok nizinny piaszczysty	dobry	niezagrożona
Elma od źródeł do Powarszynki	PLRW700017584748	Pregoła	potok nizinny piaszczysty	dobry	niezagrożona
Dopływ spod Janikowa	PLRW7000175847492	Pregoła	potok nizinny piaszczysty	dobry	niezagrożona
Szczurkowska Młynówka do granicy państwa	PLRW700017584921	Pregoła	potok nizinny piaszczysty	zły	zagrożona
Bezleđa od źródeł do granicy państwa	PLRW30001757425	Świeża	potok nizinny piaszczysty	zły	zagrożona
Pasmar do granicy państwa	PLRW30001757461	Świeża	potok nizinny piaszczysty	dobry	niezagrożona
Lubimaja do granicy państwa	PLRW300017574641	Świeża	potok nizinny piaszczysty	dobry	niezagrożona
Stradyk do granicy państwa z jeziorem Głębockim	PLRW30001757445	Świeża	potok nizinny piaszczysty	dobry	niezagrożona
Wąsza od źródeł do Katławki	PLRW20001756829	Wiśła	potok nizinny piaszczysty	dobry	niezagrożona
Warna	PLRW20001756869	Wiśła	potok nizinny piaszczysty	dobry	niezagrożona

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Informatycznego Systemu Ochrony Kraju.

Powiat bartoszycki leży w granicach dwóch regionów hydrogeologicznych, tj. regionie Narwi, Pregoły i Niemna oraz regionie Dolnej Wisły (zlewnia rzek Elbląg i Pasłęka). Na całym terenie Powiatu występują poziomy wodonośne czwartorzędowe i trzeciorzędowe. Zróżnicowana jest głębokość występowania warstw wodonośnych (od kilkunastu do ponad 170 m) i ich miąższość (kilka – kilkanaście metrów). Warstwy wodonośne są stosunkowo dobrze izolowane osadami o słabej przepuszczalności i jakość wód wgłębnych nie jest zagrożona. Powiat bartoszycki leży w granicach dwóch regionów jednolitych części wód podziemnych (JCWPd), tj. w jednostce nr 19 – rzeki Pasłęki, oraz nr 20 – zlewni Łyny. Ogólna ocena stanu wód podziemnych na obszarze powiatu bartoszyckiego wykazała dobry stan wód (tab. 10).

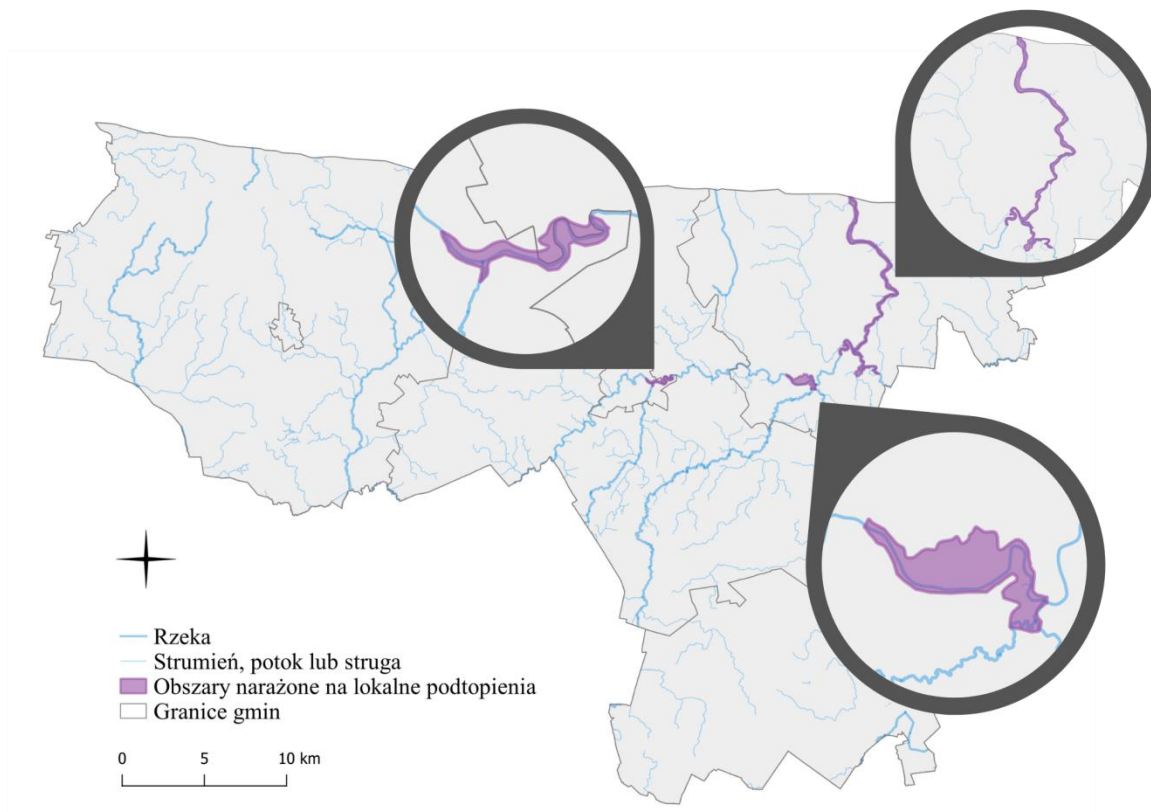
TAB. 10. JEDNOLITE CZĘŚCI WÓD PODZIEMNYCH W POWIECIE BARTOSZYCKIM

Jednolite części wód podziemnych	Powierzchnia [km ²]	Region Wodny RZGW	Główne zlewnie w obrębie JCWPd	Ogólna ocena stanu JCWPd	Cel środowiskowy		Ocena ryzyka niespełnienia celów środowiskowych
					Stan chemiczny	Stan ilościowy	
PLGW200019	3917,4	Dolnej Wisły RZGW Gdańsk	Pasłęka, Bauda	dobry	dobry	dobry	niezagrożona
PLGW700020	6089,3	Łyny, Węgorapy RZGW Warszawa	Banówka, Łyna	dobry	dobry	dobry	niezagrożona

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Państwowego Instytutu Geologicznego.

Niektóre z obszarów na terenie powiatu bartoszyckiego narażone są na powódzie oraz lokalne podtopienia. Zagrożenia dotyczą głównie terenów znajdujących się w gminach: Bartoszyce (miejska) oraz Sępólno (ryc. 6). Prognozowane zmiany klimatyczne mogą spowodować wzrost częstości i zasięgu występowania opadów o dużej intensywności, podtopień i powodzi. Zjawiska te powodują znaczne straty gospodarcze oraz niekorzystne zmiany w środowisku przyrodniczym.

**RYC. 6. OBSZARY SZCZEGÓLNIE NARAŻONE NA LOKALNE PODTOPIENIA
W POWIECIE BARTOSZYCKIM.**

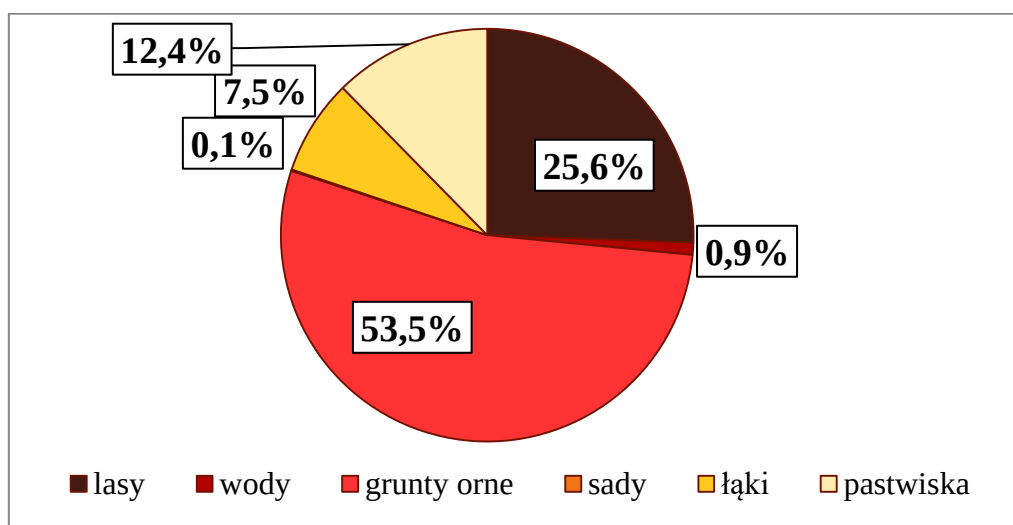

Źródło: Opracowanie własne.

UŻYTKOWANIE TERENU

Powiat bartoszycki jest w znacznej części pokryty obszarami chronionymi co w dużej mierze wpływa na zachowany korzystny stan środowiska przyrodniczego oraz niski stopień urbanizacji obszarów. Tereny zabudowane skupione są przede wszystkim w pobliżu głównych ośrodków osadniczych, wokół których obszar zajmowany jest przez tereny rolnicze. Ponadto rozmieszczone są one głównie punktowo w centralnej części Powiatu. Znaczny stopień jego powierzchni stanowią tereny leśne występujące przede wszystkim w północnej części gminy wiejskiej Górowo Iławeckie. Element użytkowania terenu stanowią także zbiorniki wodne, które rozmieszczone są głównie w północno-zachodniej części Powiatu.

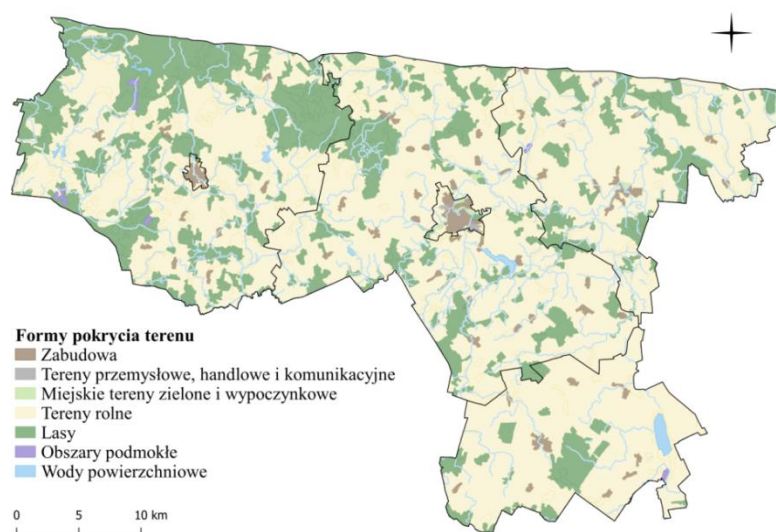
WYK. 12. STRUKTURA UŻYTKOWANIA POWIERZCHNI W POWIECIE BARTOSZYCKIM

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ewidencji gminnej.

Użytkowanie powierzchni w rozbiciu na poszczególne gminy przedstawia tabela 11. Gmina miejska Bartoszyce charakteryzuje się stosunkowo niewielkim udziałem terenów leśnych i rolniczych, gdyż na jej terenie skupiona jest zabudowa mieszkaniowa. Gmina wiejska Bartoszyce posiada duży udział użytków rolnych w powierzchni ogółem, z czego największą część stanowią grunty orne. Największe powierzchnie lasów występują w gminach: Górowo Iławeckie oraz Sępól. Najliczniejsze zbiorniki wodne odnotowano na terenie miasta Górowo Iławeckie. Powierzchnia sadów w powiecie bartoszyckim jest znikoma, są one skumulowane głównie w gminie miejskiej Bartoszyce.

RYC. 7. UŻYTKOWANIE TERENU W POWIECIE BARTOSZYCKIM

Źródło: opracowanie własne.

TAB. 11. STRUKTURA UŻYTKOWANIA POWIERZCHNI W POWIECIE BARTOSZYCKIM

jednostka terytorialna	las	wody	użytki rolne ogółem	grunty orne	sady	łąki	pastwiska
[ha]							
miasto Bartoszyce	58,7	28,0	310,0	250,0	5,0	6,0	49,0
miasto Górowo Iławeckie	23,6	10,0	148,0	79,0	0,0	4,0	65,0
gmina Bartoszyce	8 026,1	247,0	31 276,0	22 986,0	67,0	2 645,0	5 578,0
gmina Górowo Iławeckie	15 883,2	266,0	22 991,0	14 023,0	10,0	3 324,0	5 634,0
gmina Sępólno	4777,9	160,0	18 120,0	14 990,0	23,0	1 633,0	1 474,0
gmina Bisztynek	2182,5	437,0	16 089,0	12 468,0	17,0	1 456,0	2 143,0
razem	30 952,0	1 148,0	88 934,0	64 796,0	122,0	9 069,0	14 947,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ewidencji gminnej.

ZASOBY CENNE PRZYRODNICZO

Powiat bartoszycki wyróżnia się dużą ilością obszarów cennych przyrodniczo. Jednym z walorów krajobrazowych są zbiorniki wodne. Na terenie Powiatu znajduje się kilkanaście jezior, które są położone głównie w północnej i zachodniej części gminy Górowo Iławeckie i środkowej części gminy Bartoszyce. Są to jeziora niewielkie i płytkie, bez większego znaczenia dla rekreacji i gospodarki rybackiej więc pełnią tylko funkcje krajobrazowe. Najważniejszym systemem wodnym na terenie Powiatu jest rezerwat przyrody „Polder Sątopy-Samulewo” w gminie Bisztynek o powierzchni 333,3 ha.

Duże kompleksy leśne, stanowiące około 1/4 powierzchni powiatu bartoszyckiego, skupione są przede wszystkim w północnej części gminy Górowo Iławeckie (1 536,12 ha). Wskaźnik ten jest znacznie niższy niż w przypadku całego województwa warmińsko-mazurskiego, gdzie lasy pokrywają niemal 1/3 jego powierzchni. Mniejsze kompleksy są porozrzucane po całym terenie Powiatu. Największym stopniem pokrycia gruntami leśnymi odznaczają się gminy:

Górowo Iławeckie – gmina wiejska (40,4%), Sępól (19,6%) oraz Bartoszyce – gmina wiejska (19,6%). Pozostałe gminy charakteryzują się niewielkim udziałem obszarów leśnych w całkowitej powierzchni: Bisztynek (11,2%), Górowo Iławeckie – miasto (6,9%) oraz Bartoszyce – miasto (5,0%).

W analizowanym przedziale czasu (2016-2020) zauważalny jest niewielki wzrost powierzchni terenów leśnych w całkowitej powierzchni gmin. Największy wzrost odnotowano w gminie wiejskiej Górowo Iławeckie (o 2 pp.)

TAB. 12. LESISTOŚĆ W POWIECIE BARTOSZYCKIM W LATACH 2016 I 2020

	Lesistość w 2016 roku [%]	Lesistość w 2020 roku [%]
województwo warmińsko-mazurskie	31,3	31,7
powiat bartoszycki	23,8	24,7
miasto Bartoszyce	5,0	5,0
miasto Górowo Iławeckie	6,9	6,9
gmina Bartoszyce	19,0	19,6
gmina Górowo Iławeckie	38,4	40,4
gmina Sępól	19,2	19,6
gmina Bisztynek	11,0	11,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Największe bogactwo roślin w powiecie bartoszyckim występuje na obszarach podmokłych, mało dostępnych i leśnych – a więc tych, które nie zostały silnie przekształcone przez działalność człowieka. Sieć wodna Powiatu jest bardzo bogata, co wpływa na ogromną obfitość gatunków występującej w niej roślinności.

Udział powierzchni prawnie chronionych w powierzchni ogółem w powiecie bartoszyckim wynosi 18,9%. Formy ochrony przyrody występujące na obszarze powiatu bartoszyckiego zostały przedstawione w poniższej tabeli (tab. 13) oraz na rycinie nr 7. Numery obiektów rozmieszczonych na mapie odpowiadają formom ochrony wymienionym w tabeli. Na terenie powiatu bartoszyckiego występują 2 rezerваты przyrody:

- ⇒ Rezerwat przyrody „Jezioro Martwe” w gminie Górowo Iławeckie o powierzchni 17,3 ha, ustanowiony w 1970 roku dla ochrony stanowiska maliny moroszki (rzadkiego reliktu glacialnego) – jest to więc rezerwat florystyczny,

⇒ Rezerwat przyrody „Polder Sątopy-Samulewo” w gminie Bisztynek, o powierzchni 333,3 ha (rezerwat otacza otulina o pow. 793,0 ha), ustanowiony w 2009 roku dla zachowania rozlewiska stanowiącego lęgowisko licznych gatunków ptaków wodno-błotnych oraz miejsce koncentracji ptaków w czasie jesiennych i wiosennych migracji – rezerwat faunistyczny.

Obszary Chronionego Krajobrazu (OChK) wytyczono przede wszystkim w dolinach głównych cieków wodnych Powiatu. Na terenie Powiatu występuje również 8 użytków ekologicznych, które znajdują się głównie na terenie gminy Górowo Iławeckie (110,85 ha) oraz Bartoszyce (8,29 ha). Użytki znajdujące się na terenie gminy Górowo Iławeckie należą do typu florystycznych, natomiast te na obszarze gminy Bartoszyce to tereny torfowiskowe. Na obszarze powiatu bartoszyckiego znajdują się dwa obszary chronione w ramach sieci Natura 2000:

⇒ Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Ostoja Warmińska” (OSO) – ustanowiona przede wszystkim dla ochrony jednego gatunku – bociana białego, który osiąga tu największą liczebność i największe zagęszczenie w kraju. Jest to jednak ważna ostoja również dla innych gatunków ptaków – występują tu aż 93 gatunki ptaków, w ich skład wchodzi m.in. 15 gatunków zaklasyfikowanych do Polskiej czerwonej księgi zwierząt. Ostoja Warmińska rozciąga się na obszarze gmin: Górowo Iławeckie, Bartoszyce, Sępólno oraz na obszarze miasta Górowo Iławeckie.

⇒ Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Torfowiska źródliskowe koło Łabędnika” (SOO) – obszar ten jest położony na Równinie Sępoleńskiej. W jego skład wchodzi dwa osobne torfowiska źródliskowe otoczone użytkami zielonymi. Rozciągają się na obszarze gmin: Bartoszyce i Sępólno.

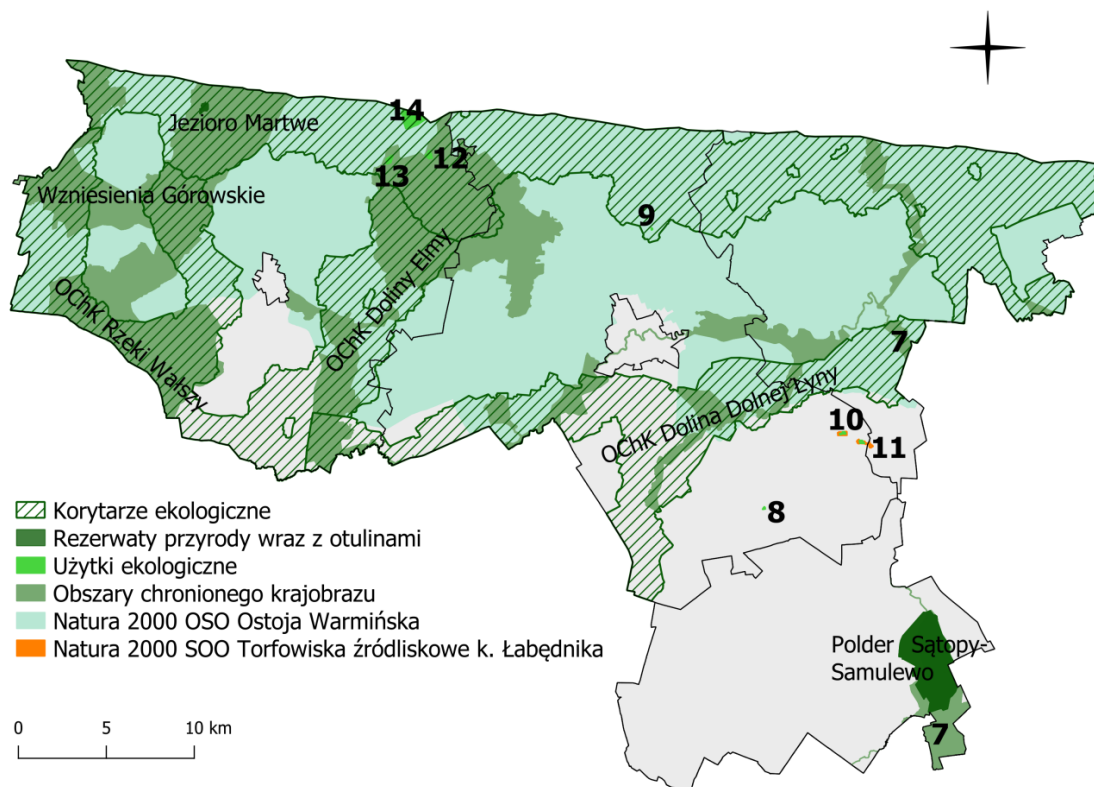
TAB. 13. FORMY OCHRONY PRZYRODY W POWIECIE BARTOSZYCKIM

Lp.	Nazwa	Forma ochrony przyrody	Położenie	Cel ochrony
1.	Jezioro Martwe	Rezerwat przyrody	Gmina Górowo Iławeckie	Zachowanie stanowiska maliny moroszkii (relikt glacialny)
2.	Polder Sątopy-Samulewo	Rezerwat przyrody/użytki ekologiczne	Gmina Bisztynek	Ochrona ptactwa wodno-błotnego
3.	OChK Doliny Elmy	Obszar chronionego krajobrazu	Gminy Górowo Iławeckie i Bartoszyce	Ochrona krajobrazu doliny rzeki Elmy
4.	OChK Rzeki Wąlszy	Obszar chronionego krajobrazu	Gmina Górowo Iławeckie	Ochrona krajobrazu doliny rzeki Wąlszy

5.	OChK Wzniesień Górowskich	Obszar chronionego krajobrazu	Gmina Górowo Iławeckie	Ochrona krajobrazu młodogłacjalnego
6.	OChK Doliny Dolnej Łyny	Obszar chronionego krajobrazu	Miasto Bartoszyce, gmina Bartoszyce i Sępól	Ochrona krajobrazu doliny rzeki Łyny
7.	OChK Dolina Rzeki Guber	Obszar chronionego krajobrazu	Gminy Bisztynek i Sępól	Ochrona krajobrazu doliny rzeki Guber
8.	Rosiczka k. Węgoryt	Użytki ekologiczne	Gmina Bartoszyce	Ochrona torfowiska z rzadkimi gatunkami roślin torfowiskowych
9.	Rosiczka k. Żydowa	Użytki ekologiczne	Gmina Bartoszyce	Ochrona torfowiska z rzadkimi gatunkami roślin torfowiskowych
10.	Torfowisko źródłiskowe Sokolica	Użytki ekologiczne	Gmina Bartoszyce	Ochrona torfowiska unikatowego w skali kraju
11.	Torfowisko źródłiskowe Spurgle	Użytki ekologiczne	Gmina Bartoszyce	Ochrona torfowiska unikatowego w skali kraju
12.	Malina Moroszka	Użytki ekologiczne	Gmina Górowo Iławeckie	Ochrona stanowiska maliny moroszki
13.	Moroszka na Toprznach	Użytki ekologiczne	Gmina Górowo Iławeckie	Ochrona stanowiska maliny moroszki
14.	Grądzik	Użytki ekologiczne	Gmina Górowo Iławeckie	Ochrona bazy pokarmowej bociana białego
15.	OSO Ostoja Warmińska	Natura 2000	Gmina Górowo Iławeckie, miasto Górowo Iławeckie, gmina Bartoszyce i gmina Sępól	Ochrona, przede wszystkim, bociana białego
16.	SOO Torfowiska źródłiskowe k. Łabędnika	Natura 2000	Gmina Bartoszyce i Sępól	Ochrona 2 typów siedlisk (źródłiskowe lasy olszowe, źródła z utworami tufowymi)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Geoserwis GDOŚ.

RYC. 8. FORMY OCHRONY PRZYRODY W POWIECIE BARTOSZYCKIM

Źródło: Opracowanie własne.

Z pozostałych form ochrony przyrody na terenie powiatu bartoszyckiego znajdują się 144 pomniki przyrody (ożywionej i nieożywionej). Ochroną objęto przede wszystkim wiekowe okazy dębów i buków. Najwięcej pomników przyrody znajduje się w gminie Górowo Iławeckie (65), a najmniej w mieście Bartoszyce (1). Szczegółowe dane przedstawia tabela poniżej (tab. 14).

TAB. 14. LICZBA POMNIKÓW PRZYRODY W POWIECIE BARTOSZYCKIM
W 2020 ROKU

JEDNOSTKA	LICZBA POMNIKÓW PRZYRODY
województwo warmińsko-mazurskie	2 304
powiat bartoszycki	144
miasto Bartoszyce	1
miasto Górowo Iławeckie	6
gmina Bartoszyce	47
gmina Górowo Iławeckie	65
gmina Sępól	22
gmina Bisztynek	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

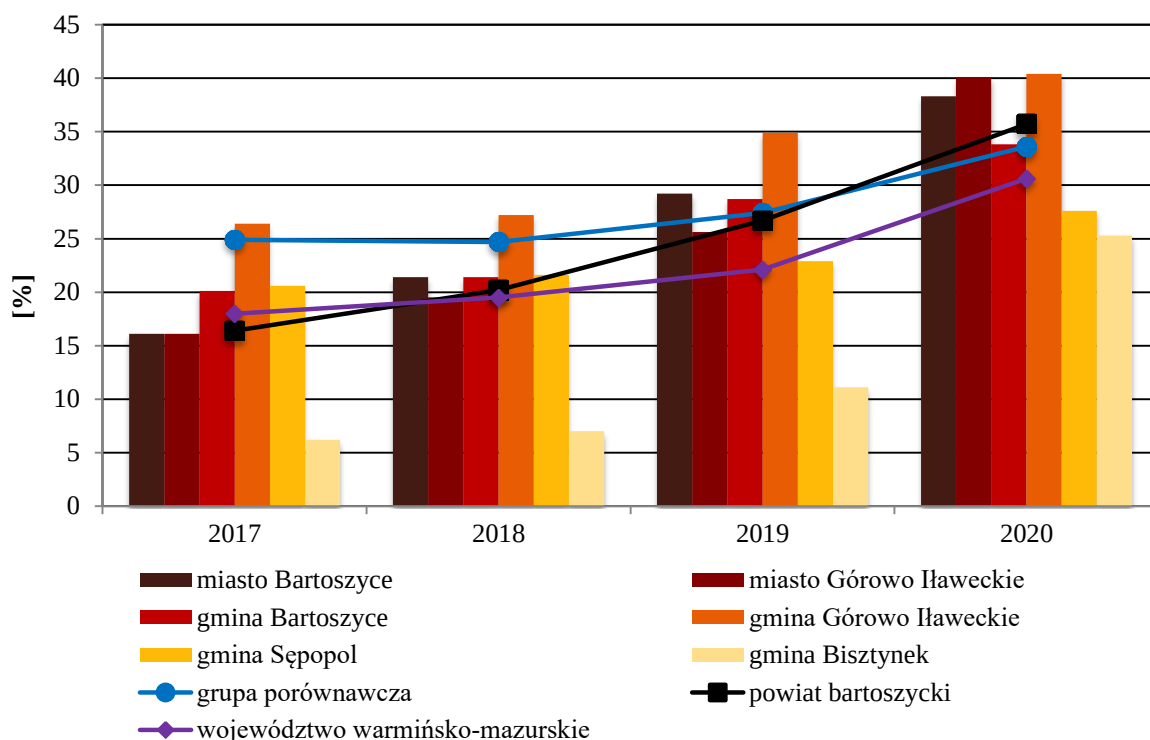
GOSPODARKA KOMUNALNA

Dzięki selektywnej zbiórce odpadów możliwe jest szybsze i efektywniejsze odzyskiwanie surowców w procesie recyklingu oraz ograniczenie ilości odpadów zalegających na składowiskach. Możliwe jest również ograniczenie wydatków w ramach zużycia energii i nakładów finansowych. Na poziom segregacji odpadów znacząco wpływa także świadomość ekologiczna mieszkańców oraz akcje promocyjne dotyczące odpowiedniej selektywnej zbiórki odpadów, organizowane na obszarze Powiatu.

Na przestrzeni lat zauważalny jest wzrost ilości odpadów zebranych selektywnie w stosunku do ogółu odpadów zebranych w skali Powiatu, z 16,4% w 2017 roku do 35,7% w 2020 roku. Podobną tendencją odznacza się województwo warmińsko-mazurskie (z 18,0% do 30,6%). Gminami o największym udziale odpadów zebranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów w 2020 roku są: gmina Górowo Iławeckie (40,4%), miasto Górowo Iławeckie (40,1%) oraz miasto Bartoszyce (38,3%). Z kolei największy postęp w tym zakresie odnotowano w gminie Bisztynek, gdzie w analizowanym okresie czasu udział odpadów zebranych selektywnie zwiększył się ponad czterokrotnie.

Analizując dane w porównaniu do średniej z grupy porównawczej można zauważyć, że w powiecie bartoszyckim wzrost udziału odpadów zebranych selektywnie w stosunku do ogółu odpadów następuje bardziej dynamicznie. W 2020 roku wartość wskaźnika w powiecie była wyższa niż średnia w grupie porównawczej. Wielkość współczynnika w całym województwie warmińsko-mazurskim stopniowo wzrasta jednak tempo przyrostu jest mniejsze niż w powiecie bartoszyckim.

**WYK. 13. ODPADY ZEBRANE SELEKTYWNIE W RELACJI DO OGÓŁU ODPADÓW
ZEBRANYCH W POWIECIE BARTOSZYCKIM W STOSUNKU DO ŚREDNIEJ
W WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM I GRUPIE PORÓWNAWCZEJ
W LATACH 2017-2020**

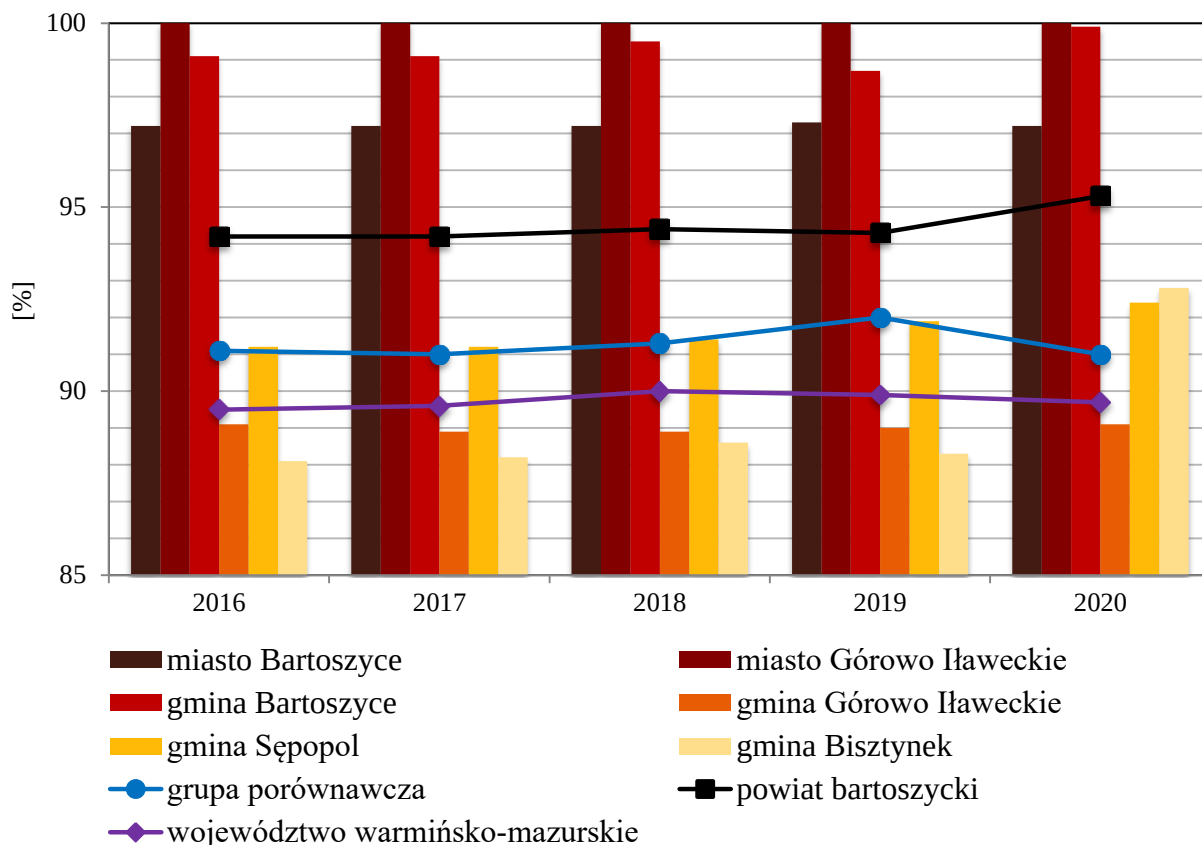

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

GOSPODARKA WODNO - KANALIZACYJNA

Na obszarze powiatu bartoszyckiego widoczny jest duży udział budynków mieszkalnych podłączonych do wodociągów w budynkach mieszkalnych ogółem – w 2020 roku było to aż 95,3%. Ponadto, wartości te utrzymują się na wyższym poziomie niż jest to w powiatach wchodzących w skład grupy porównawczej oraz w stosunku do całego województwa, gdzie w 2020 roku było to kolejno 91,0% i 89,7% budynków mieszkalnych. Najwyższym stopniem udziału budynków podłączonych do wodociągu, w porównaniu do skali Powiatu, wyróżnia się przede wszystkim miasto Górowo Iławeckie oraz gmina i miasto Bartoszyce, gdzie do instalacji wodociągowej podłączonych jest kolejno 100%, 99,9% oraz 97,2% budynków mieszkalnych.

WYK. 14. BUDYNKI MIESZKALNE PODŁĄCZONE DO WODOCIĄGU W % OGÓŁU BUDYNKÓW MIESZKALNYCH W POWIECIE BARTOSZYCKIM W STOSUNKU DO ŚREDNIEJ W WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM I GRUPIE PORÓWNAWCZEJ W LATACH 2016-2020

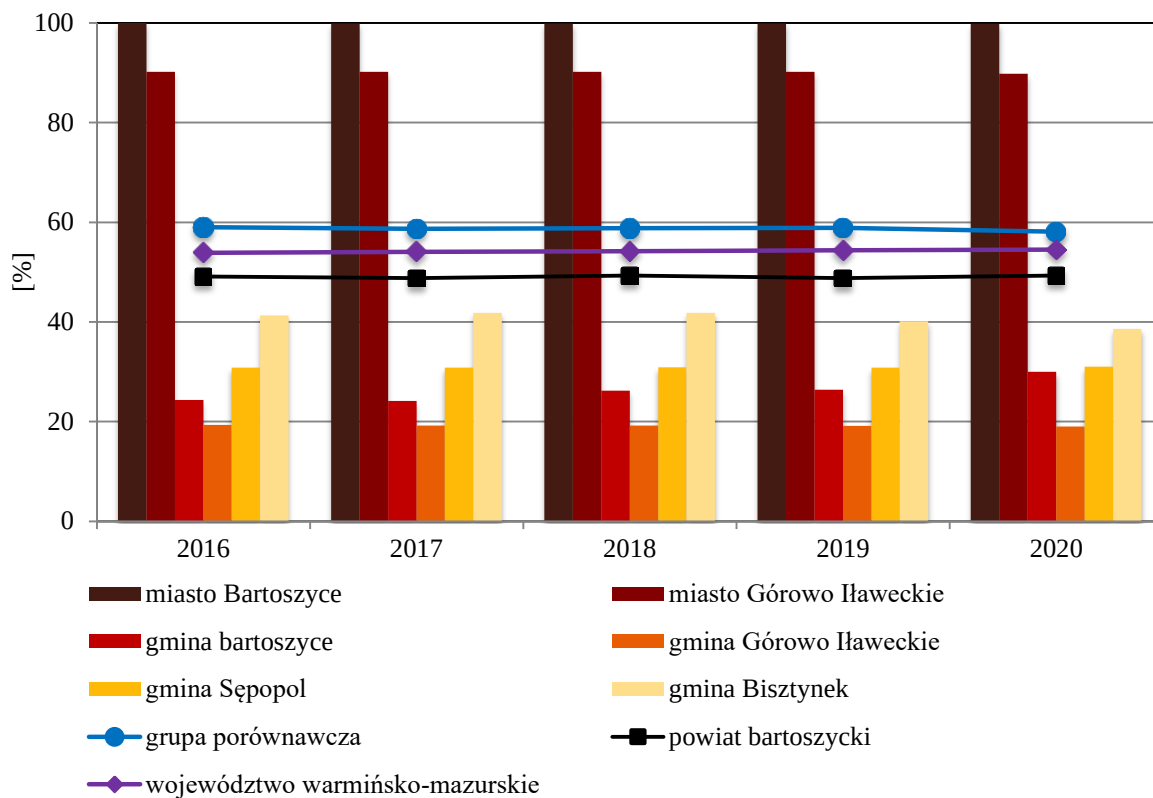

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na zdecydowanie niższym poziomie kształtuje się odsetek budynków podłączonych do kanalizacji. Na przestrzeni analizowanego okresu widoczny jest jego niewielki wzrost z 49,1% do 49,3%. Wartości przypisane dla województwa warmińsko-mazurskiego utrzymują się na nieco wyższym poziomie. W 2020 roku było 54,5% budynków mieszkalnych podłączonych do kanalizacji w stosunku do ogółu budynków mieszkalnych. Średnia dla powiatów wchodzących w skład grupy porównawczej spadła w analizowanym okresie z 59,0% (2016) do 58,1% (2020).

Wśród gmin powiatu bartoszyckiego najmniejszą ilością budynków podłączonych do danej instalacji odznaczała się gmina Górowo Iławeckie, gdzie wartość ta na przestrzeni lat oscylowała w okolicach 19%. Jednostkami pozytywnie wyróżniającymi się w danym aspekcie w 2020 roku były gminy miejskie Bartoszyce (99,8%) oraz Górowo Iławeckie (89,8).

WYK. 15. BUDYNKI MIESZKALNE PODŁĄCZONE DO KANALIZACJI W % OGÓŁU BUDYNKÓW MIESZKALNYCH W POWIECIE BARTOSZYCKIM W STOSUNKU DO ŚREDNIEJ W WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM I GRUPIE PORÓWNAWCZEJ W LATACH 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

VI. KULTURA I DZIEDZICTWO KULTUROWE

Położenie na terenach, które na przestrzeni wieków przynależały do różnych narodowości wpłynęło na jego wielokulturowość. Obszar powiatu bartoszyckiego charakteryzuje się znacznymi walorami architektonicznymi i urbanistycznymi. Prowadzony przez Narodowy Instytut Dziedzictwa Rejestr Zabytków Nieruchomych dla województwa warmińsko-mazurskiego uwzględnia 222 obiekty zabytkowe (w tym zespoły wieloobektowe). Większość z nich stanowią budynki mieszkalne. W zestawieniu znalazło się także 45 budynków sakralnych, wśród których znajduje się Kościół św. Jana Ewangelisty i Matki Boskiej Częstochowskiej w Bartoszycach. Do najbardziej charakterystycznych obiektów na obszarze Powiatu należą m.in. układ urbanistyczny Starego Miasta w Bartoszycach, Brama Lidzbarska oraz Diabelski Kamień w Bisztynku.

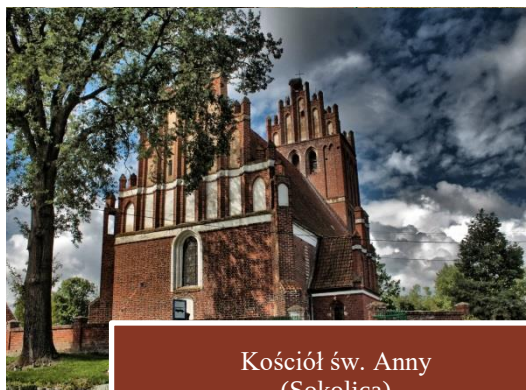
TAB. 15. SZACUNKOWY WYKAZ OBIEKTÓW WPISANYCH DO REJESTRU ZABYTEKÓW NIERUCHOMYCH WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

TYP OBIEKTU	ILOŚĆ
założenia urbanistyczne	3
baszta	1
brama	3
mury obronne	2
budynki	102
cmentarz	24
stare miasto	1
park	20
dwór	6
zespół pałacowy	8
obiekty sakralne	45

Źródło: Rejestr zabytków nieruchomych dla województwa warmińsko-mazurskiego.

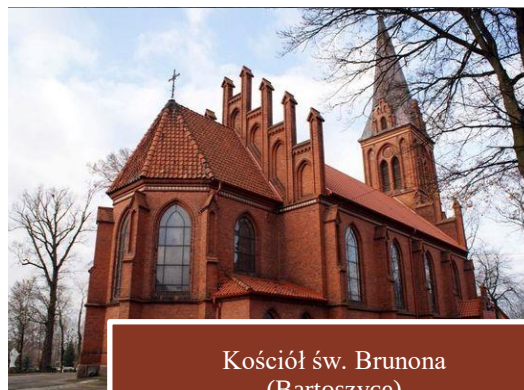
Do najciekawszych atrakcji powiatu bartoszyckiego należą:

- Stare Miasto Bartoszyce z XIV wieku o bardzo dobrze zachowanym układzie urbanistycznym,
- Gotycki kościół św. Jana Ewangelisty i Matki Boskiej Częstochowskiej, który powstawał etapami na przełomie XIV i XV wieku,
- Kościół św. Brunona wybudowany w latach 1882-1883, który był pierwszą świątynią katolicką w Bartoszczycach,
- Niemiecki cmentarz wojenny z I wojny światowej z 1914 roku,
- Gotycka Brama Lidzbarska z początku XV wieku,
- Spichlerze zbożowe nad Łyną z XVII i XIX wieku,
- Kamienne baby czyli posągi należące do najstarszych zachowanych rzeźb w Polsce, przypuszcza się, że mogą pochodzić z pierwszego tysiąclecia naszej ery,
- Stadnina koni w Liskach (gmina Sępólno) – Powstała w 1947 roku i była największą w powojennej Polsce,
- Diabelski kamień (gmina Bisztynek) – największy głaz narzutowy na Warmii i Mazurach o obwodzie 28 m i wysokości 3 m,
- Ratusz gotycko-eklektyczny w Górowie Iławeckim, pochodzący z XV wieku,
- Kościół farny pw. św. Macieja Apostoła i Przenajdroższej Krwi Pana Jezusa w Bisztynku,
- Zespół pałacowy w Galinach niedaleko Bartoszczyk, wybudowany w stylu renesansowym.

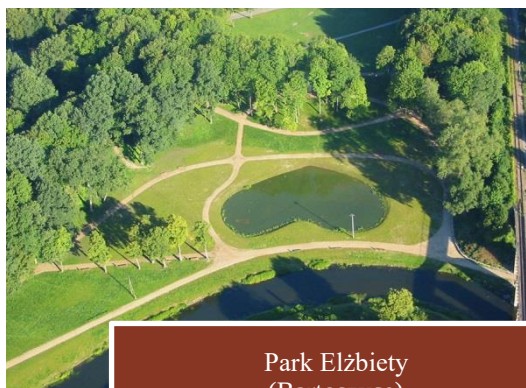
Kościół św. Anny
(Sokolica)

Źródło: <https://mojemazury.pl/>

Kościół św. Brunona
(Bartoszyce)

Źródło: <http://leksykonkultury.ceikeu/>

Park Elżbiety
(Bartoszyce)

Źródło: <https://bartoszyce.pl/>

Kościół farny pw. św. Macieja Apostoła
i Przenajdroższej Krwi Pana Jezusa
(Bisztynek)

Źródło: <http://www.bisztynek.pl/>

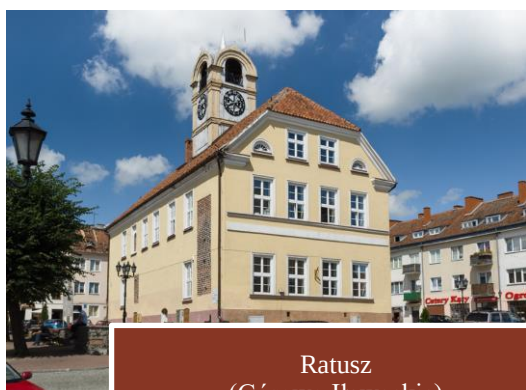
Zespół pałacowy
(Galiny)

Źródło: <https://magazynswiat.pl/>

Brama Lidzbarska
(Bartoszyce)

Źródło: <https://bartoszyce.pl/>

Ratusz
(Górowo Iławeckie)

Źródło: <https://pl.m.wikipedia.org/>

Diabelski kamień
(Bisztynek)

Źródło: <https://pl.wikivoyage.org/>

Istotną rolę w propagowaniu dziedzictwa kulturowego na obszarze Powiatu pełni Bartoszycki Dom Kultury (BDK), mający swoją siedzibę w domu baptystów. Do zadań BDK należy m.in. prowadzenie działalności mającej na celu edukację kulturalną, organizowanie występów teatralnych, koncertów, seansów filmowych, wystaw, pokazów itp., a także współpraca z artystami, innymi instytucjami kultury, placówkami oświatowymi, stowarzyszeniami i innymi organizacjami uczestniczącymi w życiu kulturalnym.

Na obszarze Powiatu działalność kulturalna prowadzona jest również poprzez:

- Młodzieżowy Dom Kultury w Bartoszycach,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Sępólnie,
- Gminną Bibliotekę i Centrum Kultury z siedzibą w Górowie Iławeckim,
- Ośrodek Kultury w Górowie Iławeckim,
- Ośrodek Kultury i Aktywności Lokalnej w Bisztynku,
- Centrum Kultury Gminy Bartoszyce w Bezledach.

VII. SPORT I REKREACJA

OBIEKTY SPORTOWE

Dostępność bazy o charakterze sportowym i rekreacyjnym wpływa pozytywnie na wzrost aktywności fizycznej, rozwój zainteresowań oraz sposoby spędzania wolnego czasu. Do najważniejszych obiektów zlokalizowanych w powiecie bartoszyckim zalicza się:

- Centrum Aktywizacji Sportowo-Rekreacyjnej w Bartoszycach (korty do tenisa, plac do ścianki tenisowej, ścieżka rowerowo-rolkowa, plac sprawnościowy, siłownia zewnętrzna, plac zabawowo-rekreacyjny),
- Hala widowiskowo-sportowa w Bartoszycach (sale do ćwiczeń, sala sportowa z widownią),
- Lodowisko w Bartoszycach (czynne w sezonie zimowym),
- Miejski Basen i Sala Fitness w Bartoszycach (stoły do ping ponga, piłkarzyki, boisko do siatkówki, plac zabaw dla dzieci),
- Centrum Sportowo-Rekreacyjne w mieście Sępól (w jego skład wchodzi m.in. stadion miejski).

KLUBY I ORGANIZACJE SPORTOWE

Działalność sportową prowadzi w powiecie bartoszyckim kilkadziesiąt związków i stowarzyszeń sportowych. Najbardziej popularną dyscypliną jest piłka nożna – wśród klubów wymienić można:

- Victoria Bartoszyce,
- Cresovia Górowo Iławeckie,
- Łyna Sępól,
- Reduta Bisztynek,
- Granica Bezledy.

Najwięcej klubów sportowych w 2020 roku działało na terenie gminy miejskiej Bartoszyce (9), które zrzeszały łącznie 405 członków. W gminie wiejskiej Bartoszyce znajdowały się 4 takie zgrupowania skupiające w sumie 113 członków. W gminie Bisztynek były 3 kluby sportowe (96 członków), a w gminie Sępól – 1 (101 członków). Brak danych pozwalających określić liczbę klubów i ich członków na terenie gminy miejskiej i wiejskiej Górowo Iławeckie.

VIII. TURYSTYKA

Powiat bartoszycki leży na Równinie Sępolskiej i Wzniesieniach Górskich, które rozciągają się pomiędzy Pieniężnem a Górowem. Przez jego teren przepływa rzeka Łyna. W krajobrazie dominują moreny pagórkowate ze wzgórzami moreny czołowej, na znacznych przestrzeniach pokryte lasami, co podnosi atrakcyjność i malowniczość tej ziemi. Promocją lokalnych walorów, zarówno turystycznych jak i gospodarczych zajmuje się funkcjonujący w Starostwie Wydział Rozwoju i Promocji Powiatu. Głównymi atrakcjami turystycznymi Powiatu są spływy kajakowe szlakiem rzeki Łyny, będące formą aktywnego wypoczynku, połączonego z możliwością podziwiania malowniczych krajobrazów, lasów, łąk, zakoli oraz stromych skalistych brzegów przypominających swym charakterem górski krajobraz. Główną atrakcją gminy Górowo Iławeckie jest Europejskie Centrum Bociana Białego znajdujące się w niewielkiej miejscowości Żywkowo. Jest to największa kolonia bociana białego w Polsce i jedna z największych w Europie, dająca początek wielkiemu „Szlakowi Bocianich Gniazd”. Torfowiska źródłiskowe w okolicach wsi Spurgle stanowią unikatowy w kraju użytek ekologiczny występujący jeszcze tylko na Pomorzu Szczecińskim. Ciekawostką geologiczną jest okazały „Czarci Kamień” w Bisztynku z ciekawą legendą. Interesująca może być wizyta w uznanej Stadninie Koni w Liskach, dumnej z własnej hodowli koni rasy wielkopolskiej wyprowadzonej z koni trakeńskich.

Większa część obszaru Powiatu znajduje się w granicach Barcji – historycznej krainy znajdującej się na obszarze protestanckim, pierwotnie zamieszkiwanej przez jedno z plemion pruskich – Bartów. Ze względu na znaczący udział żyznych gleb były to tereny wielkiej własności ziemskiej, z rozległymi założeniami pałacowo-parkowymi i folwarcznymi. Południowa część gminy Bartoszyce oraz gmina Bisztynek przynależą do Warmii – obszaru dawnego dominium biskupiego diecezji warmińskiej. Był to teren katolicki czego wyróżnikami materialnymi pozostałymi w przestrzeni są obiekty związane z kultem (kościół, kaplice, krzyże przydrożne itp.).

Różnorodna oferta turystyczno-przyrodnicza na obszarze całego powiatu bartoszyckiego stwarza warunki do szerszego rozwoju i wykorzystania potencjału branży turystycznej i rekreacyjnej wraz z infrastrukturą towarzyszącą, przy zachowaniu lokalnego dziedzictwa kulturowego. Na realizację wymienionych założeń znacząco mogą wpłynąć działania nastawione na lepszy stopień informowania i promocji, ścisła współpraca wszystkich

jednostek terytorialnych, wspieranie rozwoju właściwej infrastruktury czy też wykreowanie marki lokalnej.

RUCH TURYSTYCZNY – LICZBA TURYSTÓW I WYKORZYSTANIE BAZY TURYSTYCZNEJ

Podstawowym elementem wpływającym na zainteresowanie turysty danym terenem jest baza noclegowa i towarzysząca jej infrastruktura, przygotowana z myślą o uatrakcyjnieniu i urozmaiceniu pobytu. Dotyczy to gastronomii i różnego rodzaju obiektów jak np. sauna, solarium, basen, siłownia, kort tenisowy, wypożyczalnia sprzętu sportowego, rowerów, sale konferencyjne, boiska sportowe itp. Te elementy infrastruktury obok naturalnych warunków geograficzno-przyrodniczych, decydują o randze i jakości lokalnego produktu turystycznego, którego są składnikiem. Niestety w tym zakresie występuje wiele braków. Baza noclegowa i ruch turystyczny w powiecie nie są rozwinięte zbyt silnie. W 2020 roku w powiecie bartoszyckim znajdowało się 7 obiektów noclegowych, co stanowi 1,4% wszystkich obiektów noclegowych w województwie (490 obiektów).

Według danych GUS, najczęściej odwiedzana przez turystów jest gmina wiejska Bartoszyce. Liczba odwiedzających Powiat na przestrzeni lat oscylowała w okolicach 2-3 tys. Wyjątkiem był rok 2020, w którym Powiat przyjął 697 turystów, na co oddziaływać mogła pandemia COVID-19 i związane z nią ograniczenia. W 2020 roku największą część turystów stanowiły osoby pochodzące z Niemiec (271), Rosji (156) oraz Wielkiej Brytanii (70). Porównując dostępne dane ze średnią dla grupy porównawczej można zauważyć, że liczba turystów w pozostałych powiatach kilkakrotnie przewyższa wyniki uzyskane w powiecie bartoszyckim. W 2020 roku największą liczbę turystów zagranicznych odnotowano w powiecie mrągowskim (14 349) oraz w mieście na prawach powiatu – Olsztyn (7 789).

**TAB. 16. LICZBA TURYSTÓW ZAGRANICZNYCH W POWIECIE BARTOSZYCKIM
W LATACH 2016-2020**

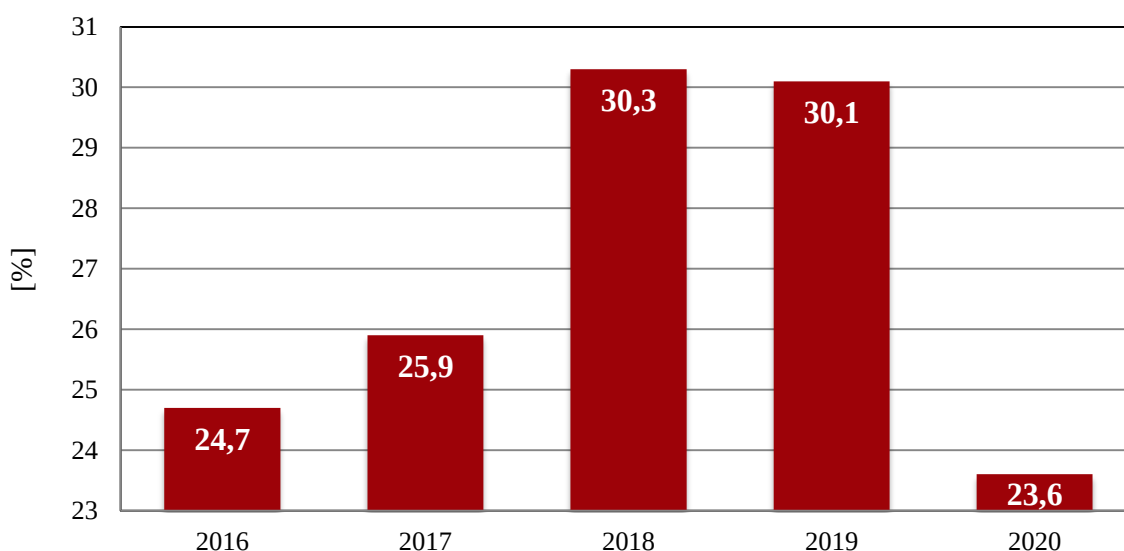
	2016	2017	2018	2019	2020
powiat bartoszycki	2 041	2 797	2 849	2 676	697
grupa porównawcza	13 673	13 222	13 041	13 618	3 742
miasto Bartoszyce	981	1 105	961	830	134
miasto Górowo Iławeckie	-	-	-	-	-
gmina Bartoszyce	909	1 501	1 730	1 712	526
gmina Górowo Iławecki	-	-	-	-	-

gmina Sępole	-	-	-	-	-
gmina Bisztynek	151	191	158	134	37

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Stopień wykorzystania turystycznych miejsc noclegowych w latach 2016-2018 stopniowo wzrastał (od 24,7% do 30,3%), aby od roku 2019 zacząć znacząco się zmniejszać. Jest to zapewne spowodowane sytuacją związaną z pandemią COVID-19 i ograniczeniami dotyczącymi limitów miejsc. W 2020 roku wynosił on już jedynie 23,6% co oznacza, że wynajęto niespełna 1/4 dostępnych miejsc noclegowych. Ukazuje to, że na dzień dzisiejszy obecna baza jest wystarczająca gdyż ruch turystyczny w tym obszarze jest niewielki.

**WYK. 16. STOPIEŃ WYKORZYSTANIA TURYSTYCZNYCH OBIEKTÓW
NOCLEGOWYCH W POWIECIE BARTOSZYCKIM W LATACH 2016-2020**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

IX. PLANOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

System planowania przestrzennego w Polsce odbywa się zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Struktura systemu jest zhierarchizowana, podzielona na 3 szczeble, tj.: krajowy, regionalny i lokalny. Ustawa ta nie przewiduje istotnych kompetencji dla powiatu, który w systemie planowania przestrzennego odgrywa wyłącznie rolę subregionalną. Do jego zadań należy prowadzenie analiz i studiów odnoszących się do jego obszaru, które mają charakter wyłącznie informacyjny. Planowanie przestrzenne szczebla lokalnego opiera się na dwóch podstawowych instrumentach, tj. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy oraz Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego (MPZP). Na terenach nieobjętych planami miejscowymi inwestycje ograniczone są wymogami zawartymi w decyzjach o warunkach zabudowy.

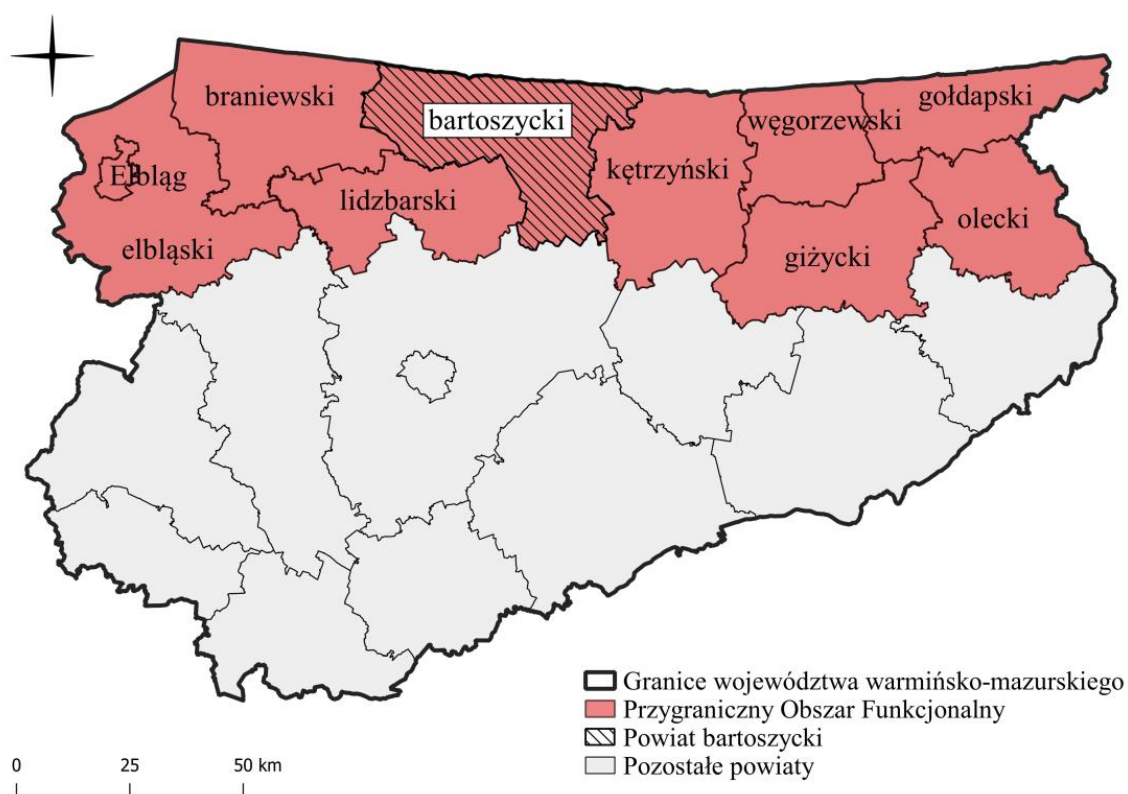
Sposób zagospodarowania terenu powiatu bartoszyckiego determinowany jest głównie przez środowisko przyrodnicze. Na obszarach chronionych zaleca się lokalizowanie wyłącznie inwestycji nie oddziałujących znacząco na środowisko. Możliwy jest rozwój budownictwa mieszkaniowego, zagrodowego, usługowego a przede wszystkim turystyki. Ograniczenia inwestycyjne dotyczą zalesiania powierzchni (nie wskazane dla obszarów Natura 2000). Dopuszczona jest rozbudowa infrastruktury Warmińsko-Mazurskiej SSE, w tym lądowiska dla niewielkich samolotów pasażerskich i helikopterów. Za wiodący kierunek rozwoju należy uznać rolnictwo ekologiczne. Południowy obszar Powiatu, pozbawiony dużych powierzchniowo stref ochrony przyrody, dopuszcza wyższy poziom urbanizacji wynikający z tendencji rozwojowych gmin. Obok rozwoju infrastruktury mieszkaniowej i usługowej możliwa jest inwestycja w OZE. Ponadto dopuszcza się tu lokowanie inwestycji z zakresu przemysłu i funkcji produkcyjno-usługowych oraz magazynowych.

PRZYGRANICZNY OBSZAR FUNKCJONALNY

Powiat bartoszycki, wraz z 9 innymi powiatami województwa warmińsko-mazurskiego, wchodzi w skład Przygranicznego Obszaru Funkcjonalnego o znaczeniu ponadregionalnym. Jego całkowita powierzchnia wynosi 9 602 km², co stanowi 40% województwa i jest zamieszkały przez 37% jego ludności. Obszar pełni głównie funkcje rolnicze i turystyczne. Na tym obszarze wyróżniają się następujące strefy: Strefa Zalewu Wiślanego, obszary o wybitnych walorach przyrodniczych oraz obszary rolnicze w centralnej i północno-

zachodniej części OF. Powiat bartoszycki zaliczany jest do tej ostatniej grupy z uwagi na wysoki udział gruntów rolnych i występowanie gleb o wysokiej przydatności rolniczej. Ponadto cechuje się on słabym rozwojem społeczno-gospodarczym oraz wysokim wskaźnikiem bezrobocia i niską aktywnością gospodarczą. Jego głównym założeniem jest kształtowanie powiązań transgranicznych a także struktur sieci osadniczej.

RYC. 9. POWIATY WCHODZĄCE W SKŁAD PRZYGRANICZNEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO

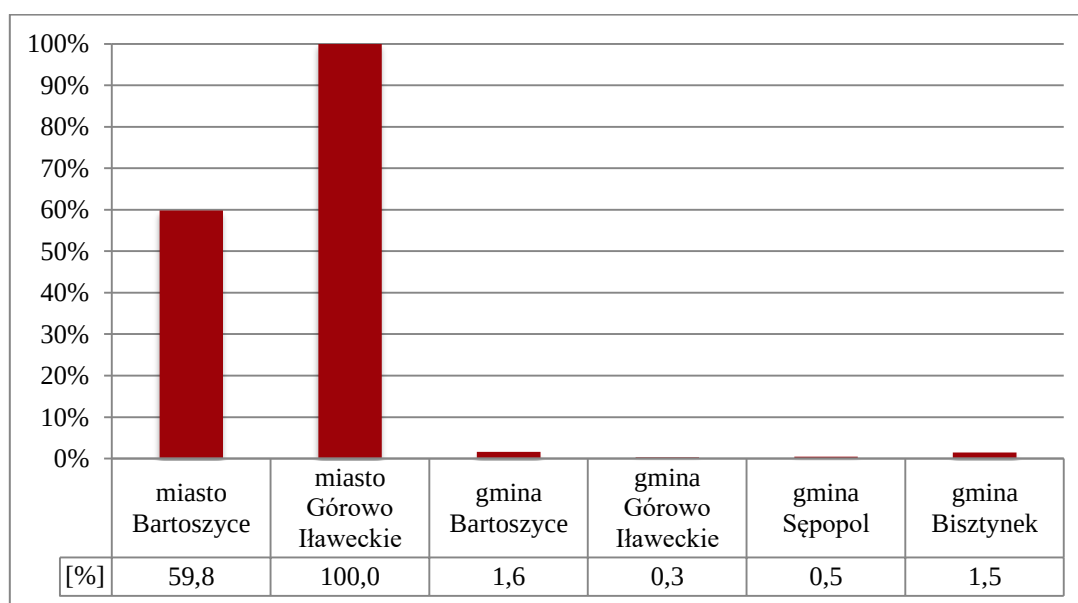
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Planu Zagospodarowania Przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego.

MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Najważniejszym dokumentem kształtującym politykę przestrzenną na poziomie gminy jest Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego, będący aktem prawa miejscowego, decydujący o sposobie zagospodarowania danego obszaru. W związku z tym, działania z zakresu prowadzenia oraz kształtowania polityki przestrzennej prowadzi się w głównej mierze na poziomie lokalnym.

Stopień pokrycia gmin powiatu bartoszyckiego Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego w 2020 roku kształtuje się na bardzo zróżnicowanym poziomie. Zdecydowanie wyróżnia się miasto Górowo Iławeckie, w którym MPZP pokrywały 100,0% powierzchni, nieco mniejszy stopień pokrycia obszaru MPZP odnotowano w mieście Bartoszyce (59,8%). W pozostałych gminach zasięg MPZP kształtował się na znacznie niższym poziomie – najmniejszy w gminie wiejskiej Górowo Iławeckie (0,3%), a nieco większy w gminie wiejskiej Bartoszyce – 1,6%. Wartość średnia dla całego powiatu bartoszyckiego wynosi 1,7%. Dla porównania średnia w grupie porównawczej wynosiła 17,2%, co oznacza, że powiat bartoszycki charakteryzuje się bardzo niskim stopniem pokrycia MPZP.

WYK. 17. UDZIAŁ POWIERZCHNI OBJĘTEJ OBOWIĄZUJĄCYMI MIEJSCOWYMI PLANAMI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO W POWIERZCHNI OGÓŁEM W GMINACH POWIATU BARTOSZYCKIEGO W 2020 ROKU

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

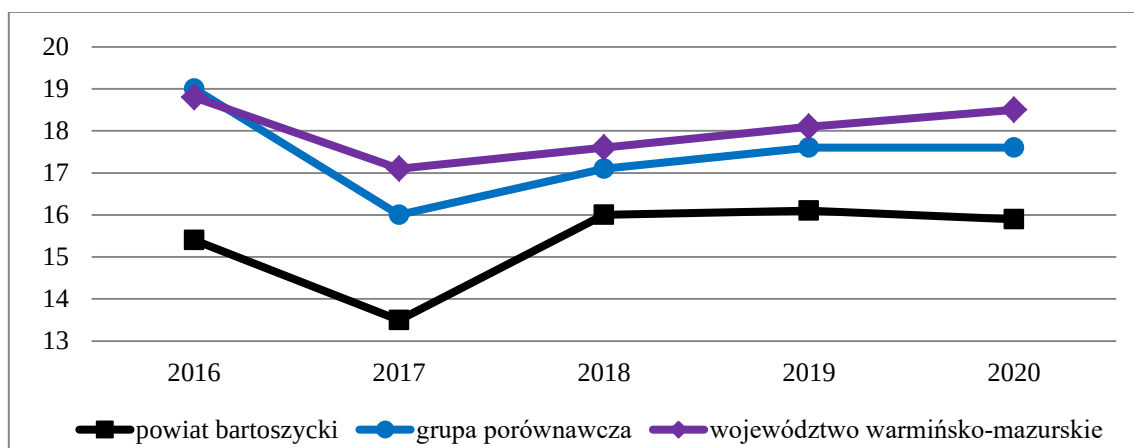
Z przedstawionych powyżej danych wynika, iż stopień pokrycia poszczególnych gmin miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego jest relatywnie niski. Stanowi to barierę dla kompleksowego kształtowania przestrzeni w powiecie, ponieważ dla większości terenów nie wskazano ich użytkowania, co wiąże się z koniecznością wydawania decyzji o warunkach zabudowy. Sytuacja ta jest o tyle niekorzystna, że na styku poszczególnych gmin mogą powstawać niekontrolowane konflikty przestrzenne.

X. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Jednym z najważniejszych zadań publicznych samorządów jednostek terytorialnych jest zapewnienie wysokiego poziomu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli. Zadania własne Powiatu w tym zakresie dotyczą ochrony przeciwpowodziowej, przeciwpożarowej oraz zapobiegania pozostałym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska. Starosta, na podstawie ustawy o samorządzie powiatowym, pełni rolę zwierzchnika nad powiatowymi służbami, inspekcjami i strażami, a swoje zadania realizuje przy pomocy komisji bezpieczeństwa i porządku.

Według danych GUS, wskaźnik popełnionych przestępstw w powiecie bartoszyckim w latach 2016-2020 prezentował się na zróżnicowanym poziomie. Najmniejszą liczbę przestępstw odnotowano w 2017 roku (13,5 na 1000 mieszkańców), natomiast najwyższą w roku 2019 – było to 16,1 przestępstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Wartość wskaźnika popełnionych przestępstw jest niższa niż odnotowano w województwie warmińsko-mazurskim, gdzie na przestrzeni lat również można zaobserwować jego wahania – w latach 2017-2020 nastąpił jego stopniowy wzrost (od 17,1 do 18,5). Analogicznie przedstawia się sytuacja średniej dla grupy porównawczej – na przestrzeni analizowanych lat wskaźnik rośnie i przyjmuje wartości od 16,0 (w 2017 roku) do 17,6 (w 2020 roku). Porównując wartość dla powiatu bartoszyckiego z wartościami wskaźnika dla średniej z grupy porównawczej i województwa można zauważyć, że zachodzące zmiany są analogiczne, jednak sytuacja przedstawia się zdecydowanie najkorzystniej w powiecie bartoszyckim.

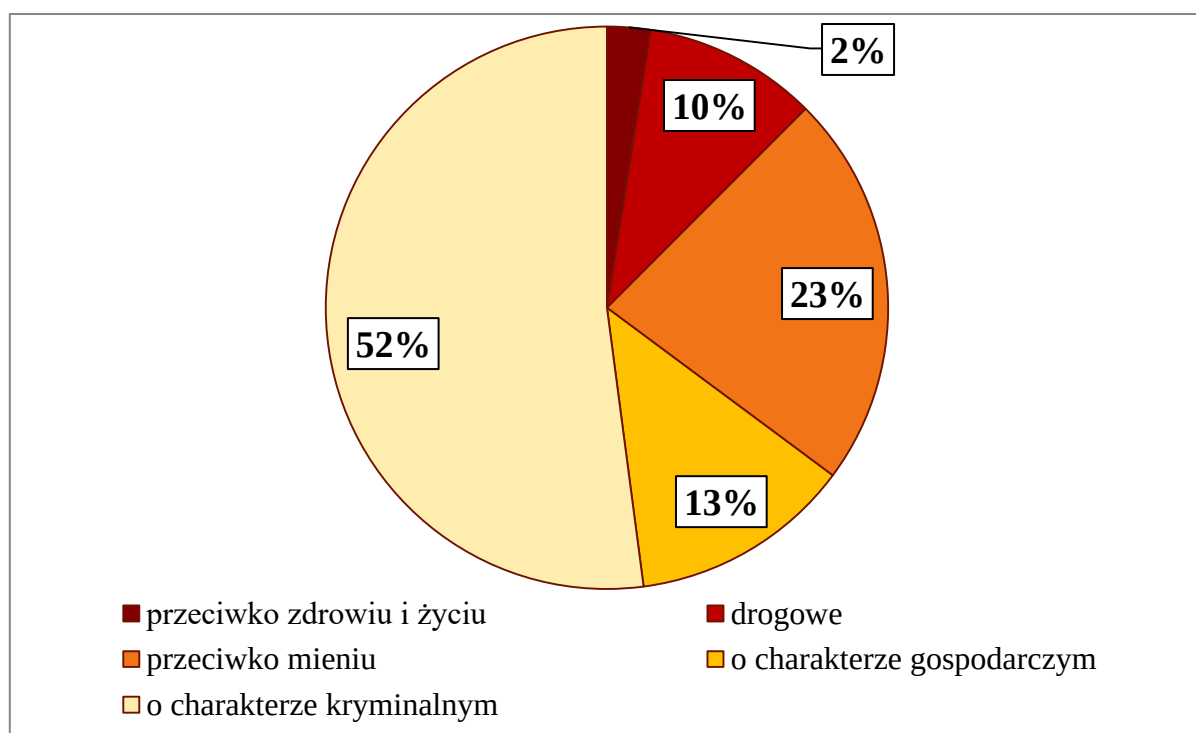
WYK. 18. LICZBA PRZESTĘPSTW NA 1000 MIESZKAŃCÓW W POWIECIE BARTOSZYCKIM NA TLE WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO I ŚREDNIEJ DLA GRUPY PORÓWNAWCZEJ W LATACH 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Za stan bezpieczeństwa w powiecie odpowiada m.in. Komenda Powiatowa Policji w Bartoszych, w której skład struktury wchodzi 5 jednostek organizacyjnych: Komenda Powiatowa Policji w Bartoszych, Komisariat w Górowie Iławeckim oraz 3 posterunki (w Bisztynku, Bezledach i Sępopolu). Stan etatowy na koniec 2020 roku liczył 117 funkcjonariuszy policji oraz 27 pracowników cywilnych. W 2020 roku policjanci w Komendy Powiatowej Policji i jednostek podległych wszczęli i przeprowadzili 1127 śledztw i dochodzeń. Ogólna wykrywalność przestępstw na terenie działania Komendy wyniosła 76,7%. W 2020 roku w powiecie bartoszyckim stwierdzono 904 przestępstwa. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 15,9 przestępstw. Największy udział stanowiły przestępstwa o charakterze kryminalnym (588). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa przeciwko mieniu (256), o charakterze gospodarczym (144) oraz przestępstwa drogowe (113). Najmniejsza liczba przestępstw dotyczyła uszczerbku na zdrowiu (28).

WYK. 19. UDZIAŁ POSZCZEGÓLNYCH KATEGORII PRZESTĘPSTW W OGÓLNEJ LICZBIE PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH W 2020 ROKU

Źródło: Ocena stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego Komendy Powiatowej Policji w Bartoszych za 2020 rok. .

Na stan bezpieczeństwa w powiecie wpływa również obecność jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej. W strukturach Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego na terenie powiatu bartoszyckiego funkcjonują 24 jednostki Ochotniczej Straży Pożarnych. Liczba zdarzeń, w których interweniowała w latach 2018-2020, kształtowała się na podobnym poziomie,

wyjątek stanowi rok 2020 kiedy zanotowano 863 interwencje. Zdecydowaną większość stanowią zagrożenia miejscowe, na które składają się głównie wypadki drogowe. W analizowanym czasie zauważalny jest ich wzrost z 413 w 2018 r. do 653 w roku 2020. Tendencję spadkową zaobserwować można w interwencjach dotyczących pożarów. Najmniejsza część zgłoszeń dotyczyła fałszywych alarmów.

**TAB. 17. INTERWENCJE OCHOTNICZEJ STRAŻY POŻARNEJ W POWIECIE
BARTOSZYCKIM W LATACH 2018-2020**

	zdarzenia ogółem	pożary	miejscowe zagrożenia	alarmy fałszywe
2018	708	263	413	32
2019	702	274	394	34
2020	863	177	653	33

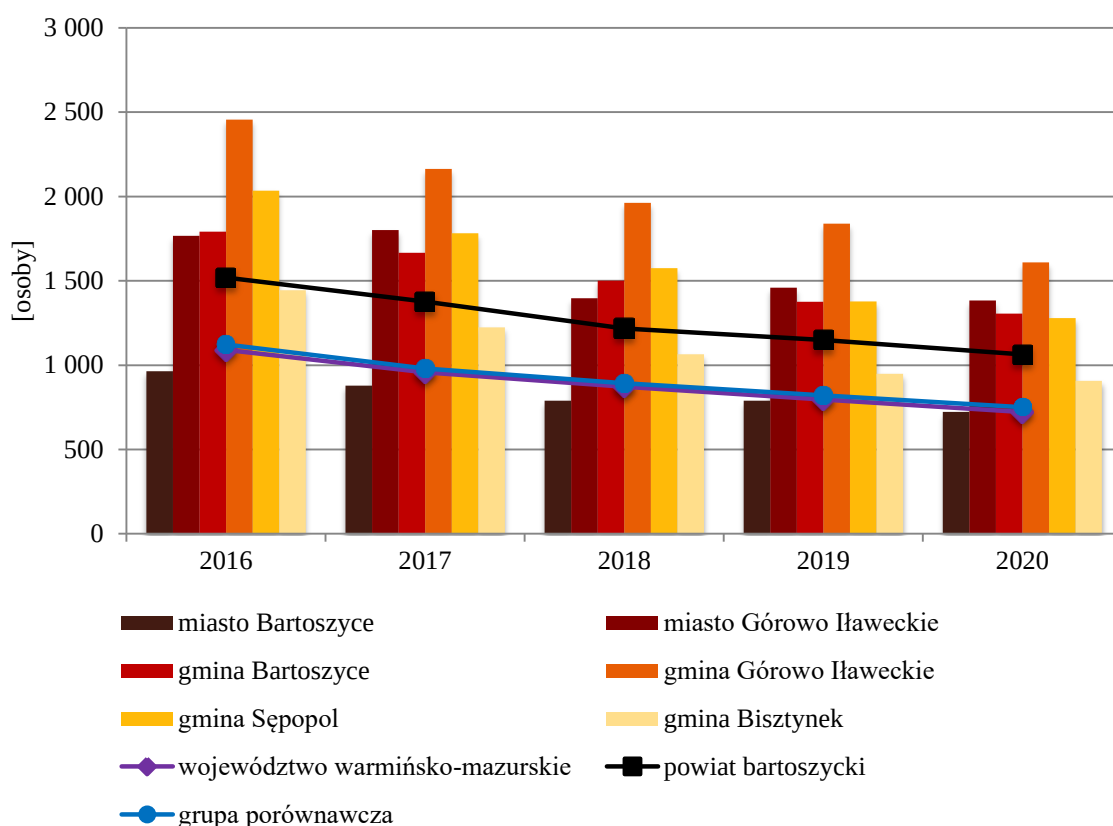
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

XI. POLITYKA SPOŁECZNA

Zgodnie z danymi zaczerpniętymi z Oceny Zasobów Pomocy Społecznej województwa warmińsko-mazurskiego za rok 2020 w powiecie bartoszyckim odnotowano jeden z największych nakładów środków finansowych przeznaczonych na wydatki w zakresie pomocy społecznej.

W latach 2016-2020 w powiecie bartoszyckim zauważalny był znaczny spadek beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej o około 30%, w przypadku województwa warmińsko-mazurskiego wartość ta zmalała o blisko 34%, podobnie sytuacja przedstawiała się w przypadku średniej dla grupy porównawczej (zmalała o blisko 34%). W 2020 roku liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej wynosiła 590. Na przestrzeni lat, najmniejszą ilością osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej wyróżniało się miasto Bartoszyce oraz gmina wiejska Bisztynek, największym zaś gmina wiejska Górowo Iławeckie.

TAB. 18. BENEFICJENCI ŚRODOWISKOWEJ POMOCY SPOŁECZNEJ NA 10 TYS. LUDNOŚCI W POWIECIE BARTOSZYCKIM W LATACH 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 294 i z 2020 r. poz. 875) osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej mogą skorzystać ze świadczonej nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i mediacji. W 2020 roku w powiecie bartoszyckim funkcjonowały dwa punkty udzielania porad nieodpłatnej pomocy prawnej zlokalizowane w jednym miejscu – w budynku wydziału komunikacji przy ul. 11 Listopada 7. Porad prawnych udzielają adwokaci oraz radcy prawni. W 2020 roku udzielono 419 porad, głównie z zakresu prawa rodzinnego, pracy, cywilnego, ubezpieczeń społecznych oraz opieki zdrowotnej. Działalność punktów nieodpłatnej pomocy prawnej finansowana jest z dotacji celowej Budżetu Państwa, nadzorowana przez Ministra Sprawiedliwości. Za organizację funkcjonowania punktów w Powiecie Bartoszyckim odpowiada Starosta Bartoszycki.

Jednym z zadań samorządu powiatowego jest ochrona praw konsumentów, na podstawie ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym. Wyznaczony do tego Powiatowy Rzecznik Konsumentów pełni następujące funkcje:

- zapewnienie bezpłatnego poradnictwa konsumenckiego i informacji prawnej w zakresie ochrony interesów konsumentów,
- składanie wniosków w sprawie stanowienia i zmiany przepisów prawa miejscowego w zakresie ochrony interesów konsumentów,
- występowanie do przedsiębiorców w sprawach ochrony praw i interesów konsumentów,
- współdziałanie z Prezesem Urzędu, organami Inspekcji Handlowej oraz organizacjami konsumenckimi,
- wykonywanie innych zadań określonych w ustawie lub w przepisach odrębnych².

Porady w tym zakresie udzielane są osobiście, telefonicznie, mailowo lub pisemnie. W 2020 roku udzielono 842 porady, w tym 787 konsumenckich oraz 55 o charakterze niekonsumenckim. Najwięcej porad w zakresie umowy sprzedaży dotyczyło kategorii odzież i obuwie – 172, oraz urządzeń gospodarstwa domowego, urządzeń elektronicznych i sprzętu komputerowego – 164 porady. W zakresie usług najwięcej porad dotyczyło sektora energetycznego i wodnego – 142 porady. Ponadto Powiatowy Rzecznik Konsumentów wystąpił pisemnie do przedsiębiorców w 92 sprawach.

² Ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. 2007 Nr 50 poz. 331).

Kolejną jednostką organizacyjną powiatu bartoszyckiego jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bartoszycach, które pełni zadania własne i zlecone Powiatowi w ramach ustaw o pomocy społecznej, przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Ponadto wykonuje programy celowe skierowane do mieszkańców powiatu, które finansowane są ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. W ramach zadań dotyczących wspierania rodziny, systemu rodzinnej pieczy zastępczej oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej, obejmowały one opiekę nad dziećmi w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

OCHRONA ZDROWIA

Dostęp do podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej jest jednym z ważniejszych czynników wpływających na jakość życia mieszkańców. Na terenie powiatu bartoszyckiego funkcjonują 2 placówki stacjonarnej opieki zdrowotnej:

- ⇒ Wojewódzki Szpital Rehabilitacyjny Górowo Iławeckie, który posiada oddział rehabilitacyjny z 63 łózkami,
- ⇒ Szpital Powiatowy im. Jana Pawła II w Bartoszycach, który posiada 257 łózek na różnych oddziałach.

W 2020 roku na obszarze powiatu bartoszyckiego działalność prowadziły 32 przychodnie, z czego najwięcej na obszarze miasta Bartoszyce (16). Cztery przychodnie zdrowia zlokalizowane były w gminach Bartoszyce, Bisztynek oraz w mieście Górowo Iławeckie, natomiast w pozostałych gminach działały dwie jednostki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej.

TAB. 19. LICZBA PRZYCHODNI W POWIECIE BARTOSZYCKIM W 2020 ROKU

	Liczba przychodni
powiat bartoszycki	32
miasto Bartoszyce	16
miasto Górowo Iławeckie	4
gmina Bartoszyce	4
gmina Górowo Iławeckie	2
gmina Sępól	2
gmina Bisztynek	4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2020 roku na obszarze powiatu bartoszyckiego działało 16 aptek, z czego zdecydowana większość znajdowała się w mieście Bartoszyce (11). W mieście Górowo Iławeckie oraz

gminie Sępólno istniały dwa punkty apteczne, natomiast w gminie Bisztynek funkcjonowała jedna apteka. W gminach wiejskich Bartoszyce oraz Górowo Iławeckie nie działają punkty apteczne.

TAB. 20. LICZBA APTEK W POWIECIE BARTOSZYCKIM W 2020 ROKU

	Liczba aptek
powiat bartoszycki	16
miasto Bartoszyce	11
miasto Górowo Iławeckie	2
gmina Bartoszyce	0
gmina Górowo Iławeckie	0
gmina Sępólno	2
gmina Bisztynek	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W zakresie ochrony zdrowia jednym z ważniejszych podmiotów działających w powiecie bartoszyckim jest Powiatowy Szpital im. Jana Pawła II w Bartoszczach. Podstawowym zadaniem szpitala jest podejmowanie działań służących zachowaniu, ratowaniu, przywracaniu i poprawie zdrowia poprzez świadczenie usług w zakresie m.in. leczenia szpitalnego, ambulatoryjnego i diagnostyki oraz profilaktyki i edukacji prozdrowotnej. W 2020 roku szpital zrealizował szereg inwestycji w celu poprawy jego funkcjonowania oraz ulepszenia realizowanych świadczeń m.in.:

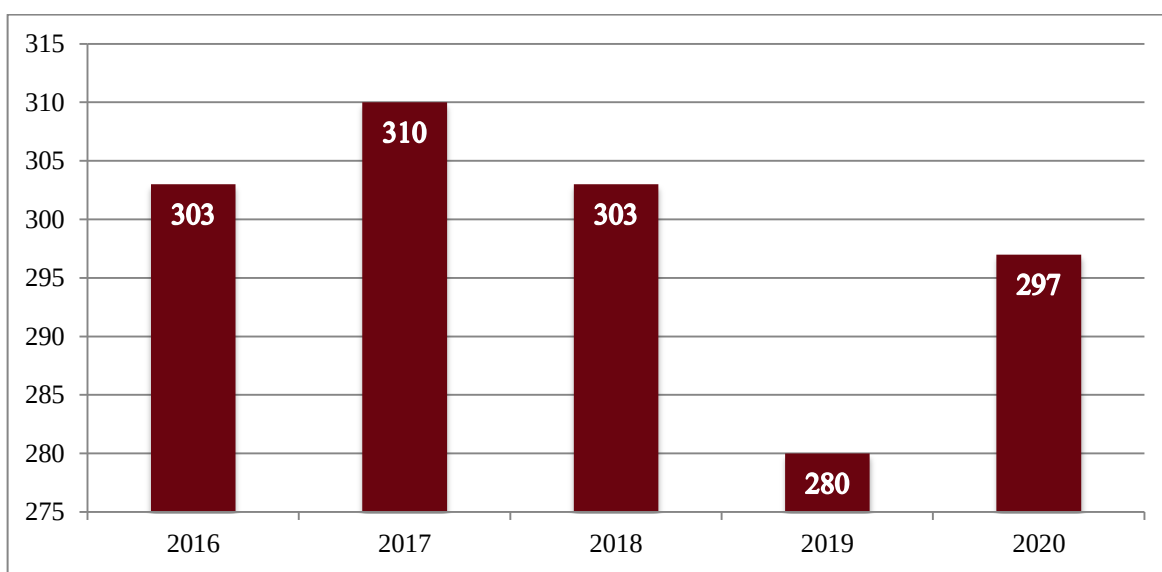
- przebudowa oddziału dziecięcego na oddział neurologiczny wraz z oddziałem udarowym,
- przebudowa oddziału rehabilitacji neurologicznej na oddział dziecięcy,
- wdrożenie e-usług,
- zakup ambulansu typu C wraz z wyposażeniem,
- zakup sterylizatora parowego 4-jednostkowego,
- zakup koncentratorów tlenu PHILIPS – 50 szt.
- zakup kardiomonitorów – 15 szt.
- zakup stołów do rehabilitacji – 6 szt.
- zakup rowerów treningowych – 3 szt.

W celu usprawnienia działalności jednostek ochrony zdrowia konieczne są działania informacyjne na temat świadczonych usług oraz nawiązanie szerszej współpracy

międzygminnej w zakresie zdrowia publicznego. Ponadto istotna jest również stabilność kompleksowej pomocy szpitalnej.

Na przestrzeni lat zauważalne są wahania liczby łóżek w szpitalu ogólnym, przybierające tendencje spadkowe, co związane jest z niekorzystną sytuacją finansowania świadczeń zdrowotnych i stale pogarszającą się sytuacją w szpitalach w całym kraju. Zauważalny jest wyraźny wzrost liczby łóżek w szpitalach w latach 2019-2020 spowodowany zapewne następstwami pandemii COVID-19.

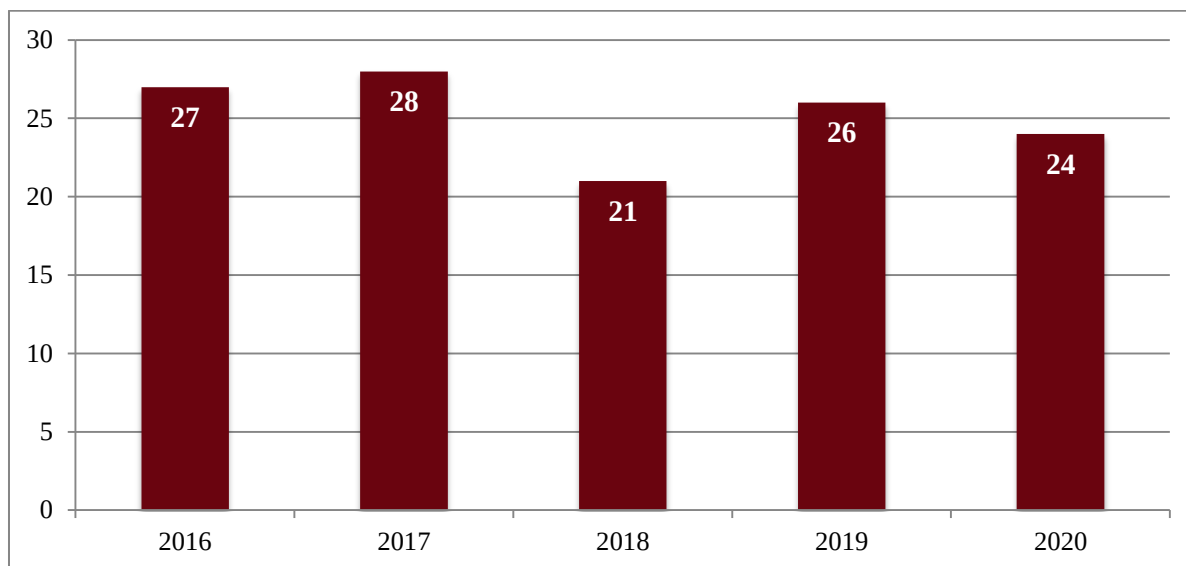
**WYK. 20. LICZBA ŁÓŻEK W SZPITALACH OGÓLNYCH W POWIECIE BARTOSZYCKIM
W LATACH 2016-2020**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zauważalny jest także spadek dostępnej kadry lekarskiej na obszarze Powiatu, który znacznie wpływa na jakość i dostępność świadczonych usług. Wskaźnik lekarzy na 10 tys. w latach 2016-2020 wykazywał tendencję spadkową – w 2016 r. wynosił on 27 lekarzy na 10 tys. ludności, natomiast w 2020 było ich już jedynie 24.

WYK. 21. LEKARZE (PERSONEL OGÓŁEM) NA 10 TYS. LUDNOŚCI W POWIECIE BARTOSZYCKIM W LATACH 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

WSPARCIE OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

W ramach wsparcia osób z niepełnosprawnościami, Powiat wykonuje zadania dotyczące rehabilitacji społecznej i zawodowej w oparciu o Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Fundusz ten finansuje projekty m.in. w ramach „Programu wyrównywania różnic między regionami III”. Są one ukierunkowane na zwroty kosztów poniesionych przez pracodawcę w związku z przystosowaniem tworzonych lub istniejących stanowisk pracy, dofinansowanie kosztów działalności warsztatów terapii zajęciowej, uczestnictwo osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych, likwidację barier architektonicznych, likwidację barier ograniczających społeczne i zawodowe funkcjonowanie osób niepełnosprawnych oraz dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze. Do tej pory w ramach projektu zakupiono m.in. schodolaz gąsienicowy i poręcz dla Zespołu Szkół Ponadpodstawowych nr 2 im. Elizy Orzeszkowej w Bartoszycach w celu likwidacji barier architektonicznych.

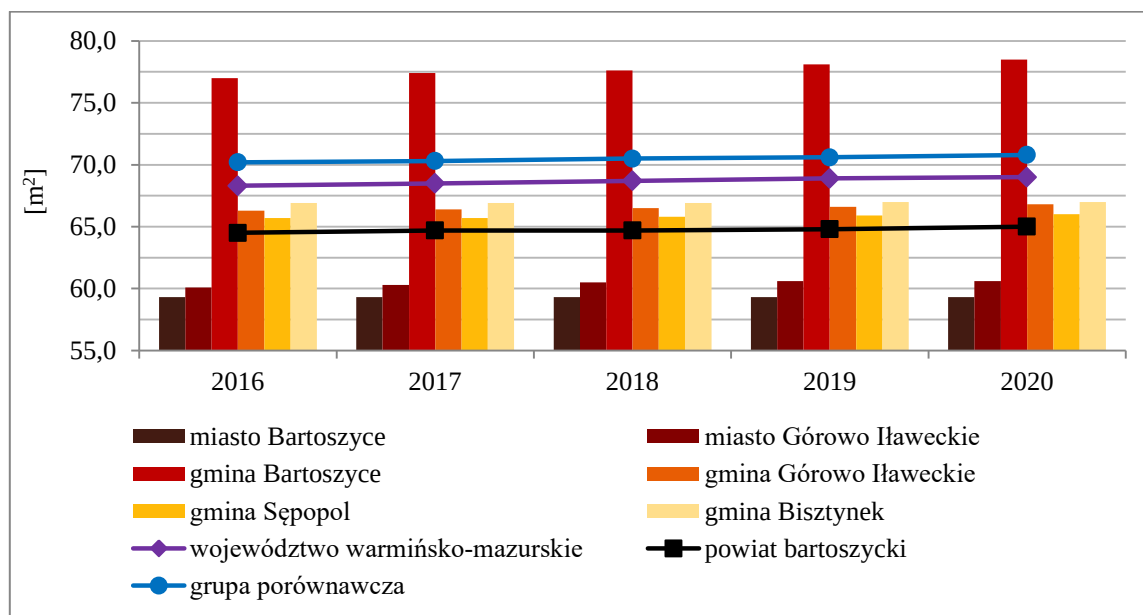
Na terenie Powiatu pomoc społeczną organizują organy administracji samorządowej, w tym działające poprzez swoje jednostki Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bartoszycach (PCPR), ośrodki pomocy społecznej w gminach oraz organizacje pozarządowe. Do głównych

zadań PCPR należą m.in. organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, poradnictwo specjalistyczne (w 2020 roku udzielono m.in. 116 porad psychologicznych, 1 porady prawnej oraz 6 porad psychoterapeutycznych), organizowanie warsztatów dla dzieci oraz działalność w ramach grupy wsparcia dla pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej.

GOSPODARKA MIESZKANIOWA

W gminach powiatu bartoszyckiego na przestrzeni analizowanego okresu widoczny jest wzrost przeciętnej powierzchni użytkowej 1 mieszkania, co świadczy o coraz większym poziomie i jakości życia mieszkańców. W 2016 roku przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosiła 64,5 m², natomiast w 2020 roku było to już 65,0 m². Gminą wyróżniającą się w powiecie pod tym względem jest gmina wiejska Bartoszyce (77 m²). Najmniejsza powierzchnia użytkowa 1 mieszkania odnotowana została w mieście Bartoszyce (59,3 m²) i nie uległa ona zmianie w analizowanym przedziale czasowym. W gminach wchodzących w skład grupy porównawczej średnia powierzchnia 1 mieszkania w roku 2020 wyniosła 70,8 m², co stanowi wartość wyższą o ponad 5 pp. Podobnie przedstawia się sytuacja w województwie warmińsko-mazurskim gdzie wartość wskaźnika w 2020 roku wyniosła 69,0 m². Przedstawione dane ukazują, że mimo iż sytuacja w powiecie bartoszyckim ulega poprawie to wciąż nie osiąga poziomu okolicznych powiatów ani województwa.

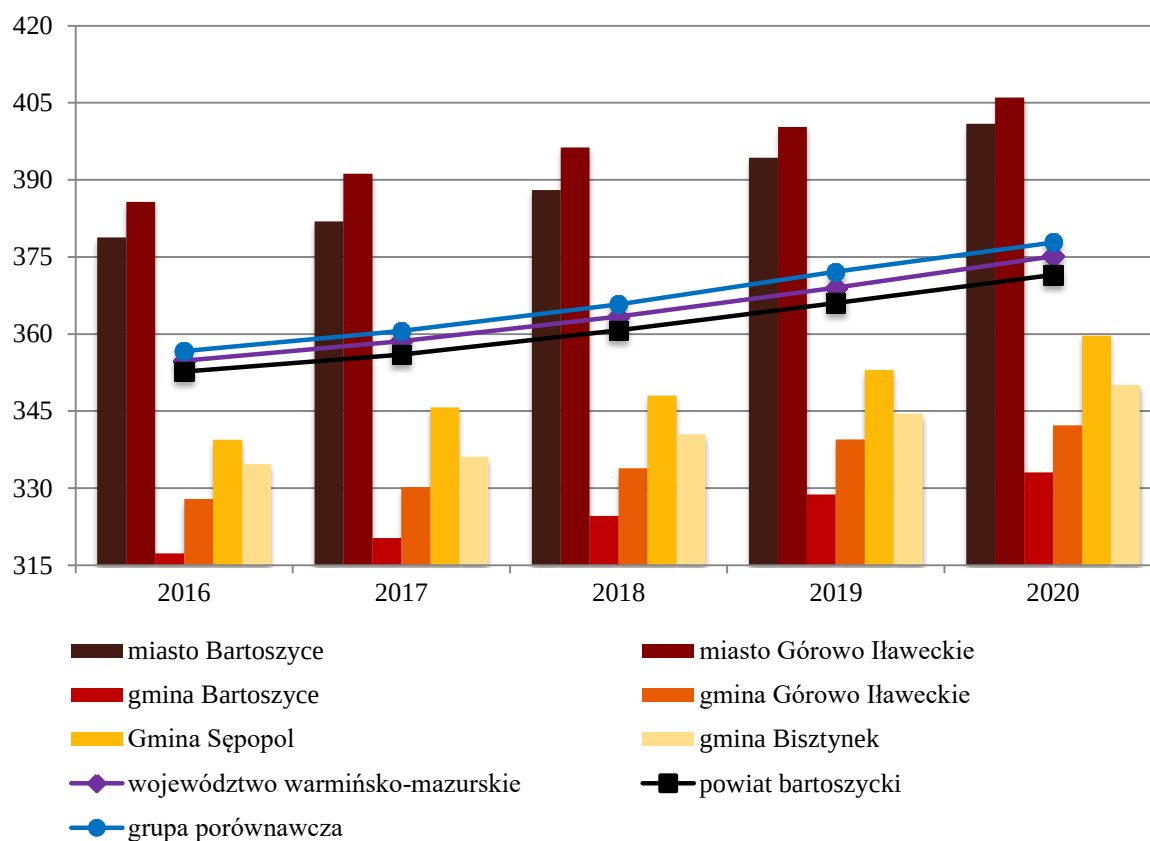
WYK. 22. PRZECIĘTNA POWIERZCHNIA UŻYTKOWA 1 MIESZKANIA W POWIECIE BARTOSZYCKIM W LATACH 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W latach 2016-2020 widoczny był także wzrost liczby mieszkań przypadających na 1000 ludności – w powiecie bartoszyckim wartość wskaźnika wzrosła z 352,7 w 2016 roku do 371,5 w roku 2020. Tendencję wzrostową można było zaobserwować także w województwie warmińsko-mazurskim, gdzie liczba mieszkań przypadających na 1000 ludności kształtowała się na wyższym poziomie niż w powiecie bartoszyckim (375,1 w 2020 roku). Najlepiej sytuacja przedstawia się w przypadku grupy porównawczej gdzie w 2020 roku liczba mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców wyniosła 377,8. Gminami o największej liczbie mieszkań na 1000 ludności w powiecie bartoszyckim są: miasto Górowo Iławeckie (406,0) oraz Miasto Bartoszyce (400,9).

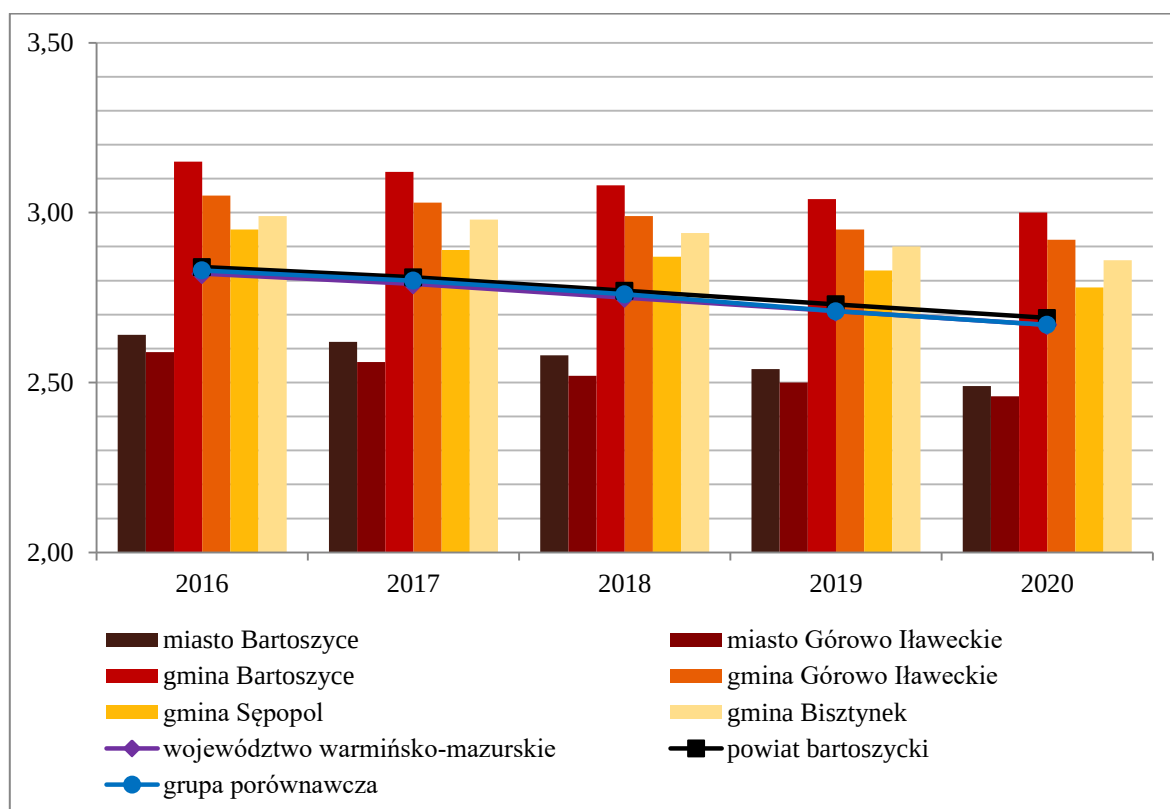
WYK. 23. MIESZKANIA NA 1000 LUDNOŚCI W POWIECIE BARTOSZYCKIM W LATACH 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wraz ze wzrostem przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania spada przeciętna liczba osób przypadających na 1 mieszkanie. W latach 2016-2020 na poziomie powiatu bartoszyckiego wartość ta spadła z 2,84 w 2016 roku do 2,69 w 2020 roku. Jednostkami o najmniejszej liczbie osób przypadających na 1 mieszkanie, wyróżniającymi się w skali Powiatu są: miasto Górowo Iławeckie (2,46) oraz miasto Bartoszyce (2,49). Stosunkowo niskie wartości przypisane są dla województwa warmińsko-mazurskiego, gdzie w analizowanym okresie dany wskaźnik spadł z 2,82 w 2016 roku do 2,67 w 2020 roku. Wskaźnik przyjmuje podobne wartości dla powiatu bartoszyckiego, województwa warmińsko-mazurskiego oraz grupy porównawczej, co oznacza że Powiat nie wyróżnia się na tle regionu.

WYK. 24. PRZECIĘTNA LICZBA OSÓB NA 1 MIESZKANIE W POWIECIE BARTOSZYCKIM W LATACH 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego liczba pustostanów w powiecie bartoszyckim wzrosła w analizowanym przedziale czasu (lata 2016-2020) – w 2016 roku niezasiedlonych mieszkań było 49, w 2020 roku ich liczba wzrosła do 81. W ciągu zaledwie 54 lat ich liczba wzrosła o 65%, co jest bardzo niepokojącym zjawiskiem. Największa liczba pustostanów znajduje się w gminie miejskiej Bartoszyce (47) oraz wiejskiej Górowo

Ławeckie (17). Najkorzystniej pod tym względem przedstawia się sytuacja w gminie miejskiej Górowo Ławeckie gdzie w latach 2016-2020 ich liczba spadła z 7 do 0. Pozostałe gminy posiadają na swoim terenie pojedyncze liczby niezasiedlonych mieszkań. Obecność pustostanów może stanowić dla miejscowości, w której się znajdują spory problem. Stan techniczny takich mieszkań jest bardzo często zły – wymagają one gruntownego remontu lub nawet wyburzenia, jednakże koszty takich operacji są z reguły dość wysokie. Z kolei niezdecydowanie się na podjęcie działań może zwiększyć ryzyko częściowego lub całościowego zawalenia się budynku. Takie sytuacje mogą prowadzić do wypadków, ponieważ często pustostany stanowią schronienia dla osób biednych i bezdomnych. Dla porównania ilość pustostanów w grupie porównawczej w badanym okresie również zwiększyła się o 65%. Zdecydowana większość niezasiedlonych mieszkań znajdowała się w mieście Olsztyn (ponad 60%). Największy przyrost pustostanów (w grupie porównawczej) odnotowano w powiecie kętrzyńskim, gdzie w ciągu 5 lat ich liczba wzrosła z 4 do 63.

TAB. 21. MIESZANIA NIEZAMIESZKANE (PUSTOSTANY) W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU BARTOSZYCKIEGO W LATACH 2016-2020.

	Liczba pustostanów [szt.]		
	2016	2018	2020
miasto Bartoszyce	16	29	47
miasto Górowo Ławeckie	7	2	0
gmina Bartoszyce	4	7	2
gmina Górowo Ławeckie	11	12	17
gmina Sępól	5	5	9
gmina Bisztynek	6	6	6
powiat bartoszycki	49	61	81
średnia dla grupy porównawczej	63	96	104
województwo warmińsko-mazurskie	979	1 192	1 383

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

XII. EDUKACJA**JEDNOSTKI OŚWIATOWE**

Na podstawie ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe, jednym z priorytetowych zadań należących do zakresu działalności powiatu jest *zakładanie oraz prowadzenie publicznych szkół podstawowych specjalnych, szkół ponadpodstawowych, w tym integracyjnych oraz z oddziałami integracyjnymi lub specjalnymi, szkół sportowych i mistrzostwa sportowego oraz placówek wymienionych w art. 2 pkt 3-8, z wyjątkiem szkół i placówek o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym.*

Na terenie Powiatu znajduje się 26 szkół podstawowych, w których kształci się łącznie 5 609 uczniów, 3 zasadnicze szkoły zawodowe, 2 technika, 4 licea ogólnokształcące, 2 licea profilowane oraz 1 uczelnia wyższa (Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa). Wszystkie szkoły ponadpodstawowe mieszczą się w dwóch miastach: w Bartoszczycach oraz w Górowie Iławeckim.

Powiat bartoszycki w roku 2020 był organem prowadzącym dla 5 jednostek oświatowych, w skład których wchodzi 4 szkoły ponadpodstawowe oraz 1 szkoła specjalna (tab. 22). W placówkach tych zatrudnionych jest łącznie 245 nauczycieli, którzy uczą 1 784 uczniów, w tym w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym jest: 109 uczniów w szkole podstawowej, 27 uczniów w branżowej szkole I stopnia oraz 11 uczniów w szkole przysposabiającej do pracy. Największa liczba uczniów kształciła się w Zespole Szkół Ponadpodstawowych nr 2 im. E. Orzeszkowej w Bartoszczycach (694) oraz w Zespole Szkół Ponadpodstawowych nr 1 im. Kresowiaków w Bartoszczycach (427). Wzrost liczby uczniów widoczny jest w Zespole Szkół Ponadpodstawowych nr 2 oraz w Liceum Ogólnokształcącym w Bartoszczycach.

**TAB. 22. LICZBA UCZNIÓW W SZKOŁACH I PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH
PROWADZONYCH PRZEZ POWIAT BARTOSZYCKI W ROKU SZKOLNYM 2020/2021**

	Rok szkolny 2020/2021
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Kawalerów Maltańskich w Bartoszycach	202
Zespół Szkół w Górowie Iławeckim	222
Zespół Szkół Ponadpodstawowych nr 2 im. E. Orzeszkowej w Bartoszycach	705
Zespół Szkół Ponadpodstawowych nr 1 im. Kresowiaków w Bartoszycach	432
Liceum Ogólnokształcące im. S. Żeromskiego w Bartoszycach	291

Źródło: Dane zaczerpnięte z Wydziału Oświaty i Polityki Obywatelskiej.

Powiat bartoszycki jest również organem prowadzącym dla Powiatowego Centrum Rozwoju Edukacji w Bartoszycach i Młodzieżowego Domu Kultury w Bartoszycach. Celem Powiatowego Centrum Edukacji jest kompleksowe wspomaganie szkół oparte na diagnozie potrzeb, planowaniu procesu wsparcia oraz towarzyszeniu szkole we wprowadzaniu zmian i ewaluacji efektów. W skład centrum wchodzi: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli i Powiatowa Biblioteka Pedagogiczna. Młodzieżowy Dom Kultury natomiast, jest placówką wychowania pozaszkolnego. Jego celem jest rozwijanie zainteresowań, uzdolnień, doskonalenie umiejętności oraz pogłębianie wiedzy, a także kształtowanie umiejętności spędzania wolnego czasu dzieci i młodzieży. W placówce zatrudnionych jest 14 nauczycieli, którzy prowadzą zajęcia muzyczne, plastyczne, taneczne, sportowe oraz pracownię działań pedagogicznych z elementami socjoterapii i teatru dla 404 uczestników.

Na terenie powiatu bartoszyckiego zlokalizowana jest placówka Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa (WSB) oferująca możliwość kształcenia wyższego (studia I stopnia) na dwóch kierunkach: bezpieczeństwo publiczne oraz pedagogika.

Wśród oświatowych placówek niepublicznych można wymienić: Centrum Edukacji ZDZ w Bartoszycach, edukujące dorosłych w systemie wieczorowym i zaocznym.

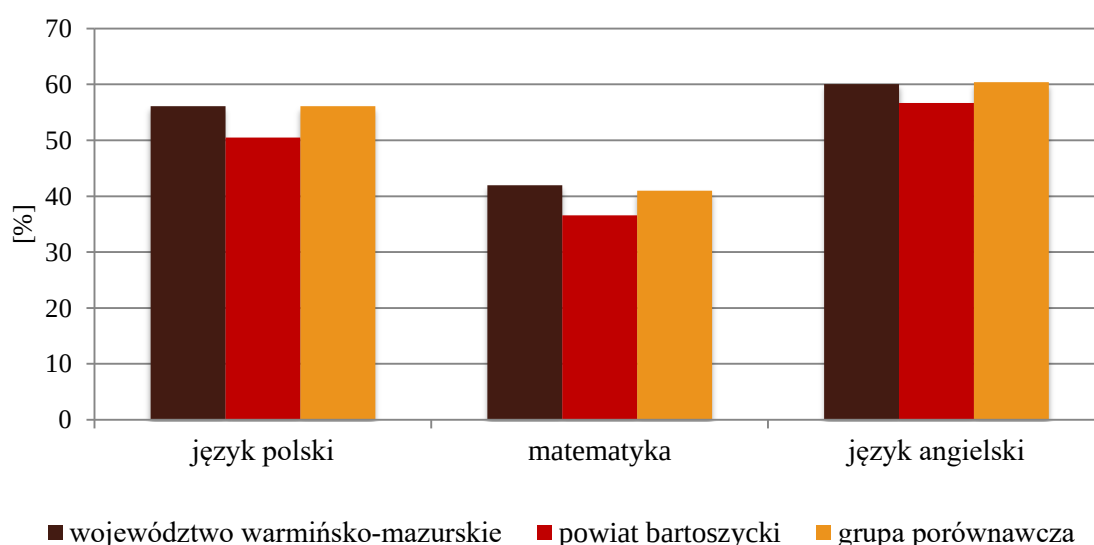
Ze względu na panującą sytuację epidemiologiczną nauczanie w szkołach odbywało się w trybie zdalnym. W ramach projektu „Zdalna szkoła” zakupiono 45 szt. laptopów z przeznaczeniem dla uczniów najbardziej potrzebujących oraz nauczycieli.

WYNIKI UCZNIÓW

Istotnym miernikiem w dziedzinie oświaty są wyniki egzaminu ósmoklasisty. W przypadku powiatu bartoszyckiego, uczniowie najlepiej poradzili sobie z językiem angielskim (56,7%), najgorzej zaś z matematyką (36,6%). Analogiczna sytuacja wystąpiła w województwie warmińsko-mazurskim oraz w przypadku średniej dla grupy porównawczej, gdzie uczniowie uzyskali najwyższe wyniki z języka angielskiego (kolejno 60,1% i 60,4%) natomiast nieco gorzej poradzili sobie z matematyką (kolejno 42,0% i 41,0%). W każdym z tych egzaminów średni wynik dla powiatu bartoszyckiego przyjmował niższe wartości niż dla województwa i grupy porównawczej.

W przypadku języka polskiego zdecydowanie wyróżniły się miasto Bartoszyce (53,0%), gmina Sępól (51,7%) oraz gmina Bisztynek (51,2%) dla których wyniki przewyższały średnią dla powiatu bartoszyckiego (50,5%). Jednostkami o wyższym wyniku z egzaminu z matematyki, w porównaniu do Powiatu były: miasto Bartoszyce (39,2%) oraz gmina Sępól (37,8%). Średni wynik egzaminu ósmoklasisty z języka angielskiego w powiecie ukształtował się na poziomie 56,7%, w tym aspekcie zdecydowanie najlepiej wypadło miasto Bartoszyce z wynikiem 63,7%, przewyższając tym samym średni wynik zarówno dla województwa, Powiatu jak i grupy porównawczej. Ponadto korzystnie zaprezentowały się również miasto Górowo Iławeckie (56,0%) oraz gmina wiejska Sępól (53,6%).

**WYK. 25. WYNIKI EGZAMINU ÓSMOKLASISTY W POWIECIE BARTOSZYCKIM
W 2021 ROKU**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie mapy egzaminów opracowanej przez Ministerstwo Edukacji i Nauki.

Na przestrzeni lat 2019-2021 zauważalny był spadek liczby uczniów przystępujących do egzaminu maturalnego o blisko 15 pp. Do egzaminu maturalnego w roku 2021 przystąpiło łącznie 271 uczniów, a maturę w pierwszym terminie zdało ponad 69% maturzystów. Negatywnym aspektem jest spadek absolwentów z pozytywnym wynikiem egzaminu w pierwszym terminie w badanym przedziale czasu (o niemal 10 pp.).

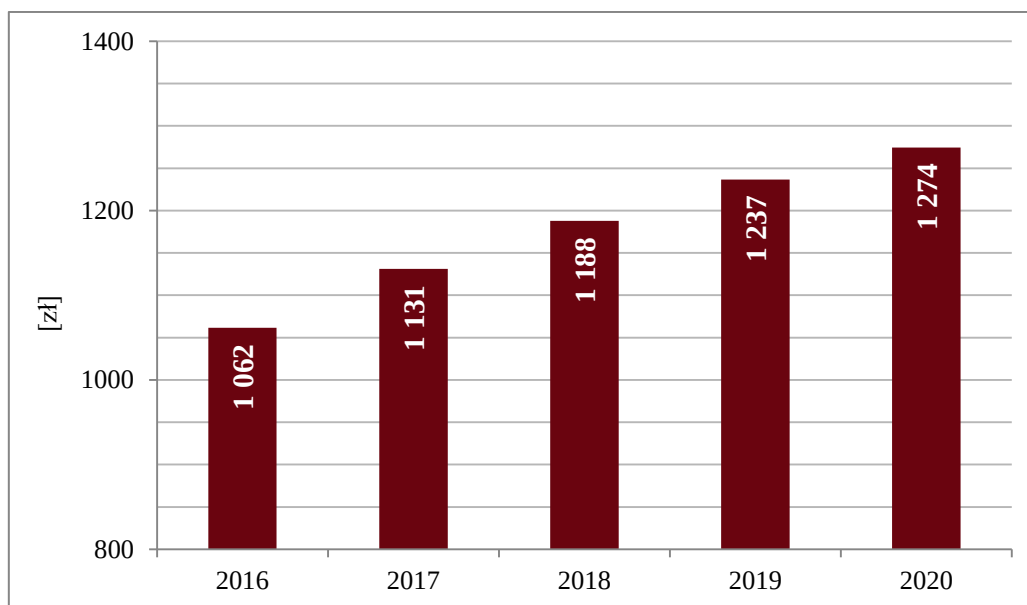
**TAB. 23. LICZBA OSÓB PRZYSTĘPUJĄCYCH DO EGZAMINU MATURALNEGO
I ZDAWALNOŚĆ W LATACH 2019-2021 W POWIECIE BARTOSZYCKIM**

Placówka	Przystąpiło [os.]			Zdawalność w pierwszym terminie [%]		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Liceum Ogólnokształcące im. S. Żeromskiego w Bartoszych	88	58	82	96,6	94,8	90,2
Zespół Szkół w Górowie Iławeckim	31	38	23	74,2	36,8	78,3
Zespół Szkół Ponadpodstawowych nr 1 im. Kresowiaków w Bartoszych	75	57	50	56,0	56,1	38,0
Zespół Szkół Ponadpodstawowych nr 2 im. E. Orzeszkowej w Bartoszych	118	105	116	80,5	75,2	67,2
Razem	312	258	271	79,2	69,7	69,7

Źródło: Raport o stanie powiatu bartoszyckiego za 2020 oraz 2021 rok.

W latach 2016-2020 w powiecie bartoszyckim wydatki na oświatę i wychowanie w przeliczeniu na 1 mieszkańca wykazywały tendencję wzrostową. Najmniejsza kwota przeznaczona była w 2016 roku i wynosiła 1 062 zł, natomiast największa w roku 2020 o wartości 1 274 zł.

**WYK. 26. WYDATKI NA 1 MIESZKAŃCA W DZIALE OŚWIATA I WYCHOWANIE
W LATACH 2016-2020**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

XIII. AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA

Powiat bartoszycki dąży do rozwijania społeczeństwa obywatelskiego poprzez współpracę między administracją publiczną a organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku *o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*. Partnerstwo to ma na celu usprawnienie wykonywania zadań Powiatu poprzez możliwie pełne wykorzystanie potencjału organizacji pozarządowych oraz wzrost partycypacji społecznej w perspektywie długookresowej. Współdziałanie odbywa się na podstawie Rocznego Programu Współpracy Powiatu Bartoszyckiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami. Najważniejsze działania określone w programie to:

- Ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego,
- Działalność wspomagająca rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości,
- Ochrona i promocja zdrowia,
- Działalność na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa. Upowszechnianie i ochrona praw dziecka,
- Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej,
- Udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz zwiększanie świadomości prawnej społeczeństwa.

Na realizację powyższych zadań samorząd zabezpiecza w budżecie stosowne do potrzeb środki. Na podstawie ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. *prawo o stowarzyszeniach* (tj. Dz. U. z 2020 r., poz. 2261), istnieje możliwość założenia stowarzyszeń i stowarzyszeń zwykłych, nad którymi nadzór sprawuje starosta. W powiecie bartoszyckim istnieje 15 stowarzyszeń zwykłych nadzorowanych przez Starostę. Nie mogą one zrzeszać osób prawnych, powoływać terenowych jednostek organizacyjnych, prowadzić działalności gospodarczej i odpłatnej działalności pożytku publicznego. Środki na działalność uzyskiwane są głównie przez składki członkowskie, darowizny lub ofiarności publiczne. Wśród stowarzyszeń zwykłych w powiecie bartoszyckim znajdują się:

- Stowarzyszenie Bartoszycka Grupa Literacka „Barcja”,
- Miłośnicy LO im. S. Żeromskiego w Bartoszczach,
- Pod Sosnami,
- Włącz Bezpieczny Bieg,
- Stowarzyszenie Historyczno-Eksploracyjne STROWANGEN,
- Bartoszycka Szkoła Teakwon-do,

- Gminny Klub sportowy „Granica” w Bezledach,
- Stowarzyszenie Zielona Dolina w Tolko,
- Stowarzyszenie „Wszyscy Razem”,
- Stowarzyszenie „Jak nie my to kto” w Sokolicy,
- Stowarzyszenie „Czysty Bisztynek” w Bisztynku,
- Stowarzyszenie „Trzy stawy” w Nalikajmach,
- Stowarzyszenie Historyczno-Eksploracyjne „Wilk”,
- Stowarzyszenie Miłośników Sportów Ekstremalnych „Alfa”,
- Wielosekcyjny Klub Sportowy „PROMYK”.

Aktualna ewidencja stowarzyszeń prowadzonych przez Starostę znajduje się na stronie Biuletynu Informacji Publicznej (BIP) Powiatu Bartoszyckiego..

LOKALNE GRUPY DZIAŁANIA

W województwie warmińsko-mazurskim od 2016 roku działa 10 Lokalnych Grup Działania (LGD), które współfinansują swoje lokalne strategie rozwoju ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020³. Za pośrednictwem lokalnych grup mieszkańcy z danego obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju realizują własne inicjatywy. Do nich można zaliczyć budowę lub przebudowę ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej czy kulturalnej, promocję działań związanych z upowszechnieniem dziedzictwa przyrodniczego, naturalnego oraz promocję działań na rzecz krzewienia kultury i tradycji. Powiat bartoszycki częściowo wpisuje się w zakres działania dwóch LGD:

Lokalna Grupa Działania Warmiński Zakątek jest zrzeszeniem o celach niezarobkowych, powstałym w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego *Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich*. Ma na celu działanie na rzecz rozwoju obszarów wiejskich m.in. działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju obszaru gmin będących członkami Lokalnej Grupy Działania, aktywizowanie ludności wiejskiej i ochronę dziedzictwa przyrodniczego, opracowanie i realizację strategii rozwoju, podtrzymywanie tradycji i tożsamości kulturowej obszaru działania, wspomaganie rozwoju przedsiębiorczości i potencjału sektora pozarządowego oraz wspomaganie rozwoju turystyki i rekreacji na

³ prow.warmia.mazury.pl

obszarze działania. Siedziba LGD znajduje się w Dobrym Mieście. Obszar działania obejmuje gminy: Bartoszyce, Bisztynek, Dobre Miasto, Dywity, Górowo Iławeckie, Jeziorany, Kiwity, Lidzbark Warmiński, Lubomino oraz Orneta.

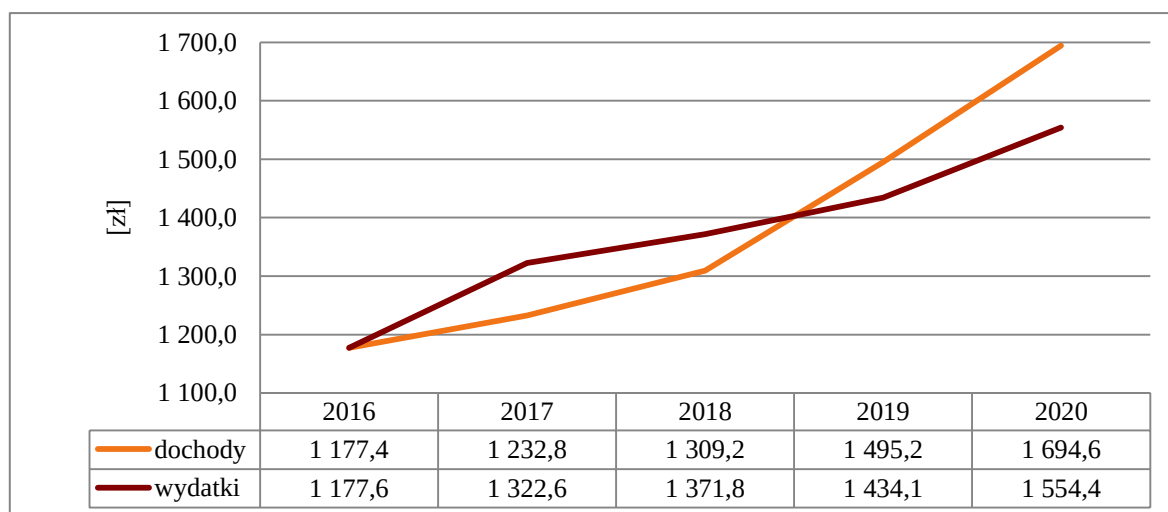
Lokalna Grupa Działania „Barcja” jest dobrowolnym, trwałym zrzeszeniem o celach niezarobkowych, mającym na celu m.in. aktywizowanie ludności wiejskiej, promocję obszarów wiejskich, integrację społeczną, propagowanie zasad partnerstwa na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich oraz promocję zdrowego i aktywnego trybu życia. Siedzibą Stowarzyszenia jest Kętrzyn. Obszar działania obejmuje gminy: Barciany, Kętrzyn, Korsze, Reszel oraz Sępól. Majątek Stowarzyszenia powstaje ze składek członkowskich, darowizn, zapisów, subwencji i dotacji, dochodów z własnej działalności oraz ofiarności publicznej.

XIV. FINANSE SAMORZĄDOWE

BUDŻET POWIATU BARTOSZYCKIEGO

W latach 2016-2020 w powiecie bartoszyckim zarówno wydatki, jak i dochody wykazywały tendencję wzrostową. W latach 2016-2018 wartość wydatków nieznacznie przewyższała dochody, natomiast w kolejnych latach nastąpiło odwrócenie sytuacji. Najniższy dochód Powiat osiągnął w 2016 roku (1177,37 zł na 1 mieszkańca powiatu), zaś najwyższy w 2020 roku (1694,61 zł na 1 mieszkańca powiatu). W obszarze wydatków, najniższa kwota odnotowana była w 2016 roku (1177,56 zł na 1 mieszkańca powiatu), natomiast największa w 2020 (1554,39 zł na 1 mieszkańca powiatu).

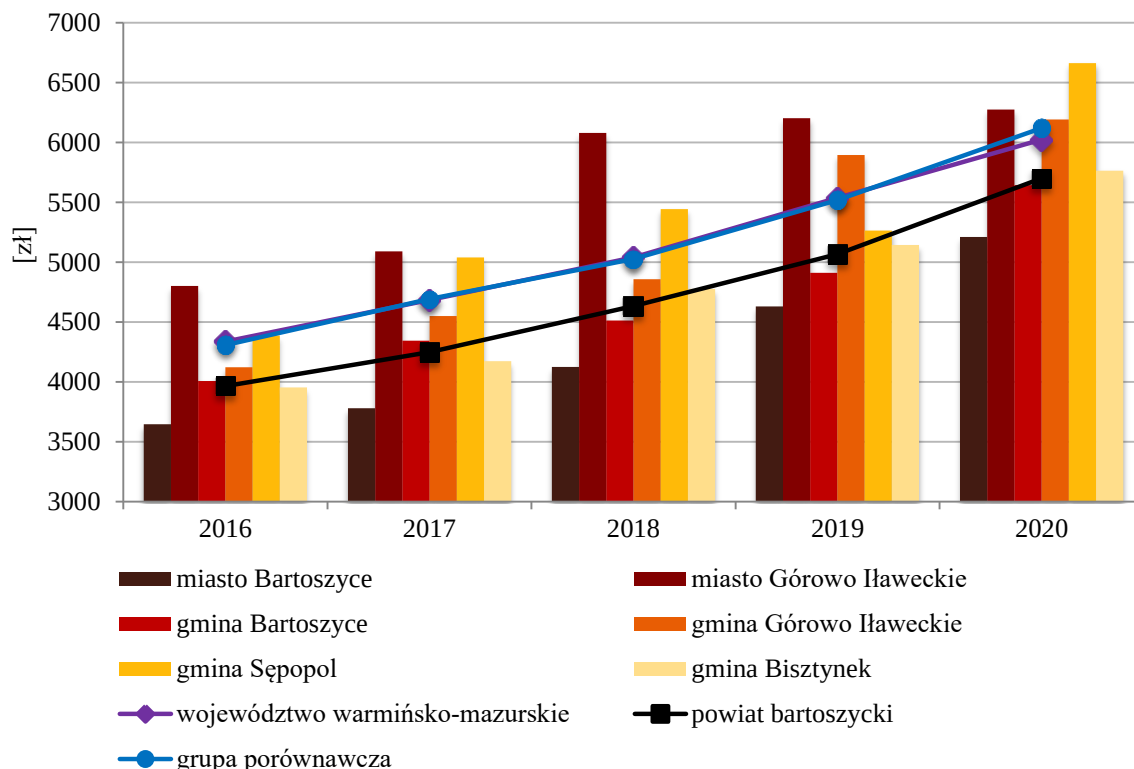
WYK. 27. DOCHODY I WYDATKI POWIATU BARTOSZYCKIEGO W LATACH 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analizując dochody na 1 mieszkańca w gminach powiatu bartoszyckiego zauważyć można, że w latach 2016-2020 następował ciągły wzrost we wszystkich gminach powiatu bartoszyckiego z wyjątkiem gminy Sępólno gdzie postępujący wzrost został zaburzony chwilowym spadkiem dochodów w roku 2019. Najwyższe dochody na 1 mieszkańca odnotowano w mieście i gminie Górowo Iławeckie oraz w gminie Sępólno, które w całym analizowanym okresie, przyjmowały wartości znacznie wyższe niż w przypadku średniej dla całego Powiatu. Tendencje wzrostowe występują również w przypadku średniej dla województwa warmińsko-mazurskiego oraz grupy porównawczej, których wartości są bardzo do siebie zbliżone. Najniższą wartością dochodów w 2020 roku odznaczały się miasto i gmina Bartoszyce.

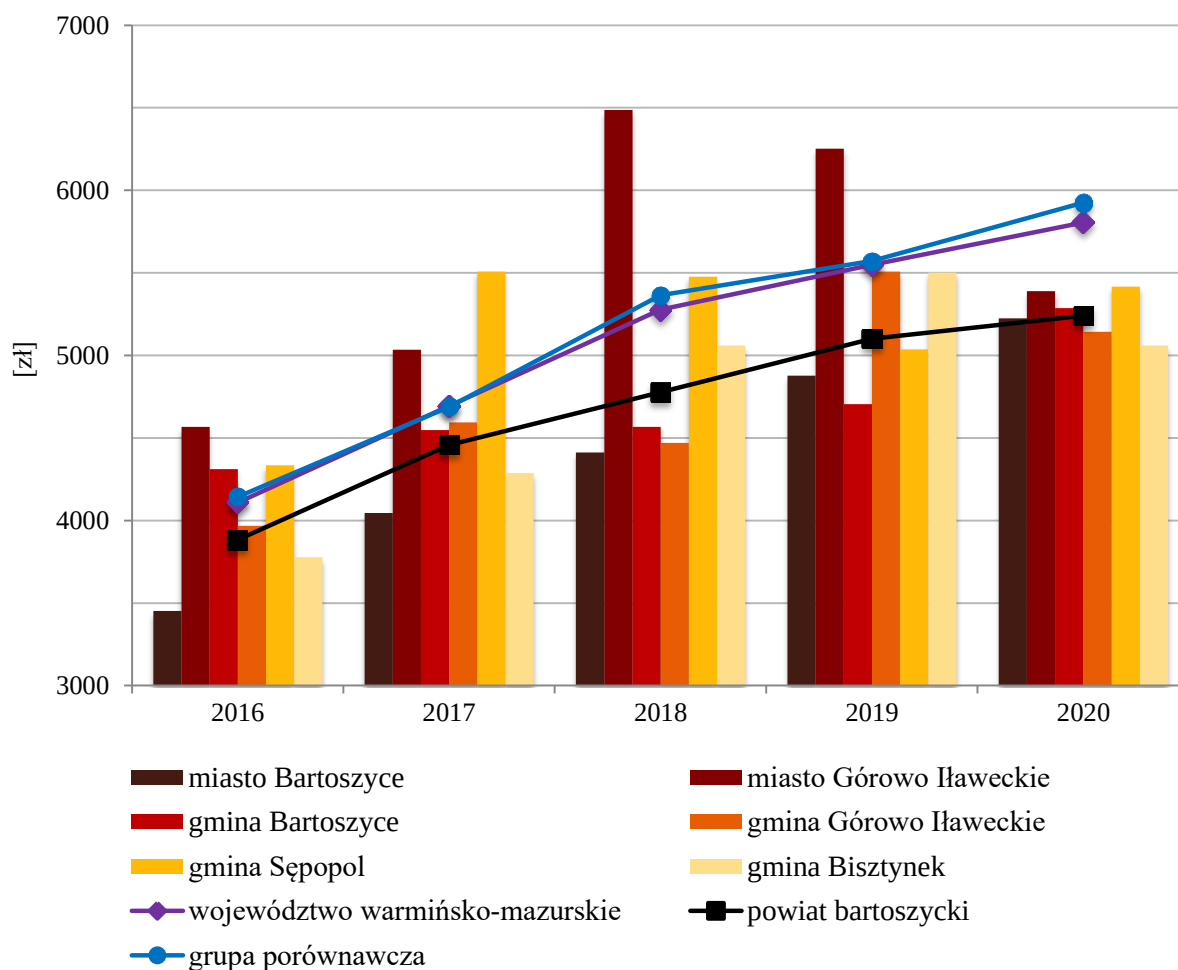
WYK. 28. DOCHODY NA 1 MIESZKAŃCA W GMINACH POWIATU BARTOSZYCKIEGO – W PORÓWNANIU DO WOJEWÓDZTWA I GRUPY PORÓWNAWCZEJ

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analizując wydatki na 1 mieszkańca w gminach powiatu bartoszyckiego w latach 2016-2020 zauważyć można, że do roku 2019 były one najwyższe dla miasta Górowo Iławeckie, natomiast w 2020 najwyższy wynik odnotowano w gminie Sępólno. Wydatki na 1 mieszkańca w mieście Górowo Iławeckie stopniowo wzrastały do roku 2018 i przewyższały wartość wydatków dla całego Powiatu i województwa – od tamtego czasu wykazują tendencję spadkową. W mieście i gminie Bartoszyce następuje ciągły wzrost wydatków na 1 mieszkańca. Podobne tendencje odnotowano w powiecie bartoszyckim, województwie warmińsko-mazurskim oraz w przypadku średniej dla grupy porównawczej. Najniższą wartością wydatków w 2020 roku odznaczały się gminy Bisztynek oraz gmina Górowo Iławeckie. Na przestrzeni lat, średnia wydatków na 1 mieszkańca dla województwa warmińsko-mazurskiego była bliska średniej dla grupy porównawczej, nieznacznie przewyższały one średnią dla całego powiatu bartoszyckiego.

WYK. 29. WYDATKI NA 1 MIESZKAŃCA W GMINACH POWIATU BARTOSZYCKIEGO –
W PORÓWNANIU DO WOJEWÓDZTWA I GRUPY PORÓWNAWCZEJ

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

XV. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT stanowi kompleksową metodę służącą zebraniu i uporządkowaniu wniosków wynikających z przeprowadzonej diagnozy strategicznej. Prowadzona jest w układzie czterech grup czynników wyodrębnionych na podstawie analizy zjawisk podzielonych na zewnętrzne i wewnętrzne czynniki. Jest ona analizą sił i słabości na tle otoczenia, badanego przez pryzmat szans i zagrożeń, jakie mogą mieć istotny wpływ na przebieg procesów rozwojowych. Wyodrębnione zostały mocne i słabe strony, jako czynniki wewnętrzne, na które powiat bartoszycki ma wpływ oraz szanse i zagrożenia, czyli czynniki zewnętrzne, które w dłuższej perspektywie czasu mogą znacząco oddziaływać na rozwój Powiatu, jednak władze nie mają nad nimi bezpośredniej kontroli.

Analiza SWOT opracowana została z uwzględnieniem wyników analizy dokumentów źródłowych, warsztatów strategicznych oraz spostrzeżeń w trakcie tworzenia Strategii Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego na lata 2022-2030.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
▪ relatywnie dobry stan środowiska przyrodniczego, ▪ znaczne zasoby walorów przyrodniczych, ▪ unikatowa flora i fauna, ▪ relatywnie dobra jakość powietrza, ▪ peryferyjne położenie jako szansa na rozwój zrównoważonej turystyki, ▪ korzystne warunki do produkcji zdrowej żywności, ▪ atrakcyjne dziedzictwo kulturowe i historyczne, ▪ wielokulturowość, ▪ obecność linii komunikacyjnych o znaczeniu krajowym, ▪ dostęp do różnorodnych form aktywnego wypoczynku (szlaki kajakowe, rowerowe – Green Velo, oraz piesze), ▪ dostępność terenów inwestycyjnych na obszarze SSE, ▪ lepszy dostęp do infrastruktury wodociągowej w stosunku do pozostałej części województwa, ▪ wzrost świadomości ekologicznej wśród mieszkańców,	▪ peryferyjne położenie na tle województwa, kraju i Europy, ▪ niska konkurencyjność regionu, ▪ słaba dostępność komunikacyjna wewnątrz obszaru oraz względem pozostałej części województwa i kraju, ▪ zły stan dróg powiatowych, ▪ wysoki wskaźnik bezrobocia, ▪ niekorzystna struktura demograficzna, ▪ niedostateczna współpraca samorządów na obszarze Powiatu, ▪ nierozwinięta baza noclegowa i gastronomiczna, ▪ ograniczone działanie związane z rozwojem OZE, ▪ odpływ wykwalifikowanych pracowników, ▪ nieefektywna współpraca między samorządami, przedsiębiorcami i Urzędem Pracy w Bartoszycach, ▪ niewystarczająca jakość marketingu terytorialnego,

▪ kapitał ludzki i aktywność społeczna mieszkańców, ▪ relatywnie żyzne gleby, ▪ wysoki poziom bezpieczeństwa, ▪ przynależność do stowarzyszeń, w tym Cittaslow, ▪ rozwijająca się infrastruktura uzdrowiskowa, ▪ funkcjonowanie na terenie powiatu Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa, ▪ zaangażowanie w działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami, ▪ szeroka oferta instytucji pomocowych, ▪ obecność 2 szpitali na obszarze powiatu: powiatowy i wojewódzki, ▪ wysoki poziom prac społecznie użytecznych.	▪ niedostateczna promocja wydarzeń kulturalnych i sportowych, ▪ niewystarczająca liczba miejsc spędzania czasu wolnego dla mieszkańców, ▪ brak nowoczesnego podejścia do turystyki w regionie, ▪ niski stopień pokrycia gmin miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, stanowiący barierę dla kompleksowego kształtowania przestrzeni w powiecie, ▪ słabszy dostęp do infrastruktury kanalizacyjnej w stosunku do pozostałej części województwa, ▪ spadek zdawalności egzaminu maturalnego w pierwszym terminie, ▪ niska potencjalna atrakcyjność inwestycyjna, ▪ zagrożenie powodziowe na rzece Łynie, ▪ występowanie obszarów osuwiskowych w dolinie Łyny, ▪ znaczne zanieczyszczenie wód powierzchniowych, ▪ gospodarka zdominowana przez mikroprzedsiębiorstwa, ▪ trudności logistyczne w rozwoju przedsiębiorczości, ▪ niedostateczna ilość instytucji wspierania biznesu, ▪ rozproszenie osadnicze związane z dużym rozdrobnieniem gospodarstw rolnych, ▪ niewystarczająca oferta kulturalna na poziomie ponadlokalnym, ▪ brak nowoczesnych technologii w szkołach, ▪ brak zagospodarowania posiadanych atrakcji turystycznych/ krajoznawczych (Łyna, lasy, bunkry itp.), ▪ brak zrzeszeń przedsiębiorców (klastrow) na terenie Powiatu, ▪ niewystarczająca infrastruktura sportowo-rekreacyjna (kryty basen, ścieżki rowerowe itp.),
---	--

	▪ brak perspektyw rozwoju dla ludzi młodych, ▪ brak komunikacji kolejowej, ▪ wycinka lasów, ▪ niewystarczająca liczba śmietników na terenie miast, powstawanie nielegalnych wysypisk śmieci, ▪ niewystarczająca liczba organizacji pozarządowych zajmujących się edukacją ekologiczną, ▪ niewystarczający dostęp do Internetu, ▪ niewystarczająca sieć wodno-kanalizacyjna, ▪ niewystarczająca liczba mieszkań komunalnych i deweloperskich, ▪ wzrastająca liczba pustostanów.
SZANSE	ZAGROŻENIA
▪ aktywna promocja marki lokalnej, ▪ rozwój bazy noclegowej i gastronomicznej w regionie, ▪ pozyskanie środków z funduszy zewnętrznych, ▪ stale rozwijający się trend turystyki aktywnej („slow life”), ▪ wykorzystanie środków funduszy europejskich w zakresie Odnawialnych Źródeł Energii, ▪ rozwój gospodarki opartej na wiedzy oraz generowanie instytucji otoczenia biznesu, ▪ kształcenie dualne jako szansa dla wzrostu lokalnej przedsiębiorczości, ▪ zwiększenie częstotliwości połączeń komunikacyjnych gmin z ośrodkiem centralnym, ▪ rozwój sieci internetowej i związanej z tym pracy zdalnej, która może wpłynąć na stopień osiedlania się na terenach oddalonych od ośrodków miejskich, ▪ stworzenie platformy współpracy między gminami, ▪ kształcenie pod kątem istniejącej sytuacji na lokalnym rynku pracy, ▪ wzrost roli mediów w propagowaniu tematów historycznych, zabytków i ich ochrony,	▪ odpływ młodych ludzi do większych ośrodków miejskich, ▪ starzejące się społeczeństwo i związane z tym większe koszty zabezpieczenia społecznego, ▪ izolacja dzieci i młodzieży w związku z nauczaniem zdalnym, ▪ postępujące zmiany klimatyczne, ▪ atrakcyjność sąsiednich powiatów, ▪ wzrastająca skala problemów społecznych, ▪ niski stopień współpracy międzysektorowej, ▪ niestabilna sytuacja polityczna, ▪ zagrożenie bezpieczeństwa (przemyt, przestępczość itp.), ▪ konkurencja ze strony innych obszarów atrakcyjnych turystycznie, ▪ degradacja środowiska przyrodniczego przez potencjalnych inwestorów.

▪ wzrost znaczenia cichych i spokojnych miejscowości (cittaslow) dla uprawiania turystyki,▪ budowanie sieci współpracy, zarówno zewnętrznych jak i wewnętrznych na poziomie sąsiadujących gmin, Powiatu oraz województwa,▪ rozwój agroturystyki.	

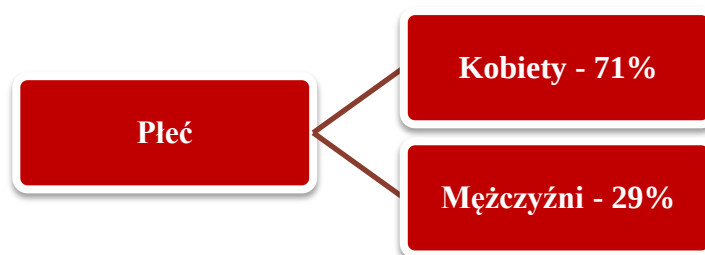
XVI. BADANIA ANKIETOWE

W proces tworzenia Strategii Rozwoju Bartoszyckiego na lata 2022-2030 zaangażowano także społeczność lokalną, która wzięła udział w anonimowym badaniu ankietowym mającym na celu ocenę poszczególnych uwarunkowań funkcjonowania Powiatu, określenie stopnia zadowolenia z zamieszkania na obszarze Powiatu oraz oczekiwanego obrazu Powiatu w 2030 roku. Ponadto dzięki przeprowadzonemu badaniu, mieszkańcy mieli możliwość wskazania działań mających największy wpływ na rozwój Powiatu oraz zdefiniowania jego mocnych i słabych stron.

PRÓBA BADAWCZA

W przeprowadzonym badaniu ankietowym wzięło udział 351 osób, z czego kobiety stanowiły 71% (250), a mężczyźni 29% (101).

RYC. 10. PŁEĆ RESPONDENTÓW

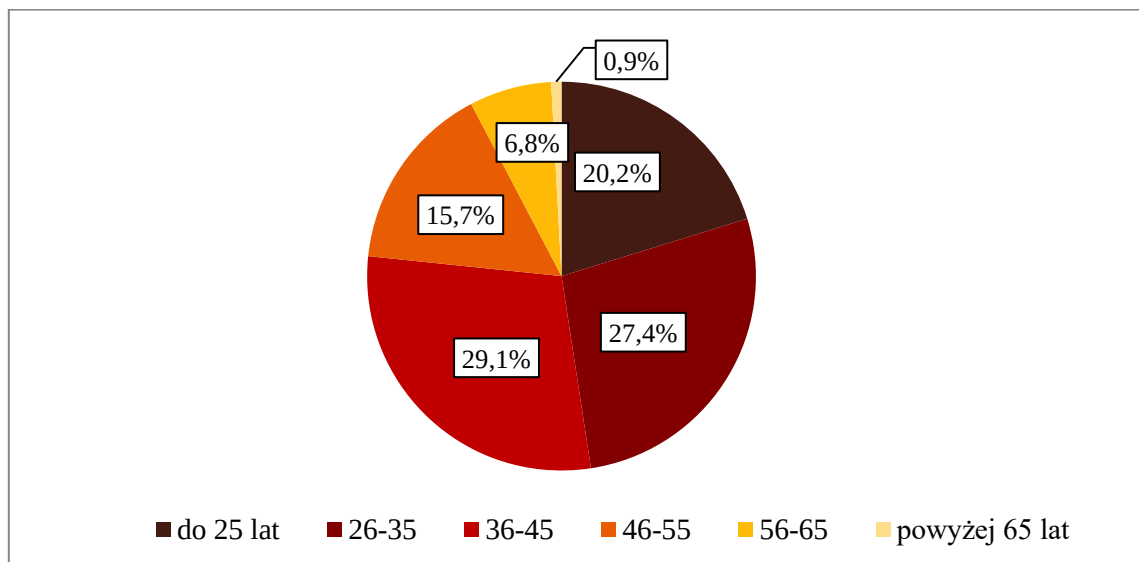
W badaniu ankietowym wzięli udział mieszkańcy ze wszystkich gmin powiatu bartoszyckiego, jednak największą część stanowiły osoby zamieszkujące miasto Bartoszyce (54,7%) oraz gminę wiejską Bartoszyce (17,9%). Szczegółowe dane przedstawione zostały w tabeli poniżej.

TAB. 24. MIEJSCE ZAMIESZKANIA RESPONDENTÓW

gmina	liczba respondentów	[%]
miasto Bartoszyce	192	54,7
miasto Górowo Iławeckie	30	8,6
gmina Bartoszyce	63	17,9
gmina Górowo Iławeckie	30	8,6
gmina Sępól	24	6,8
gmina Bisztynek	12	3,4

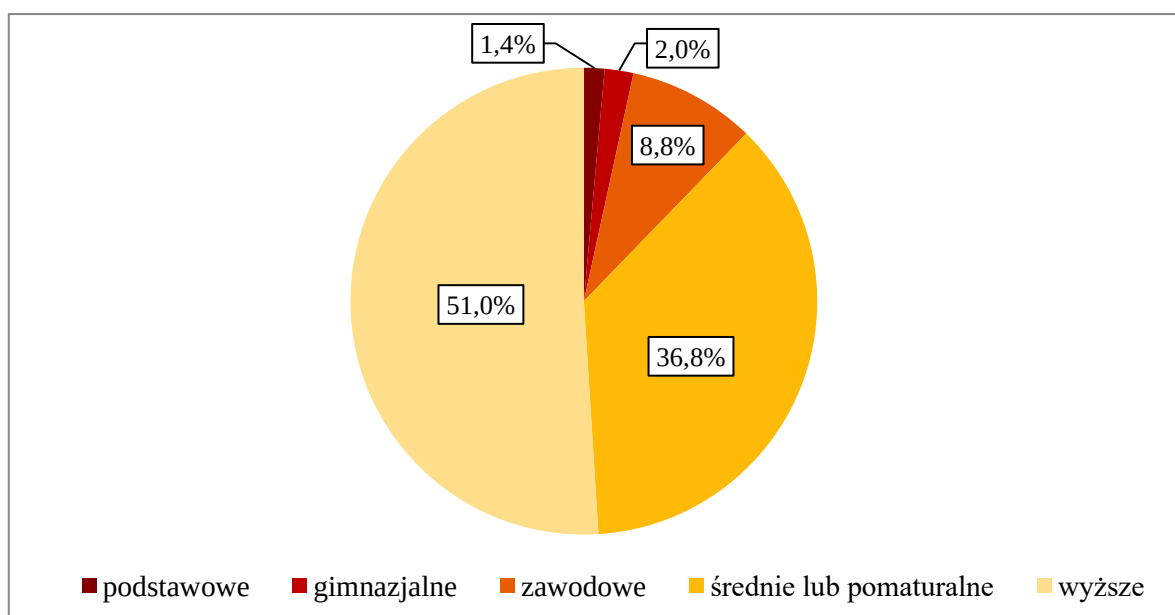
W procesie badawczym aktywnie wzięły udział wszystkie grupy społeczne, spośród których najliczniej odpowiadały osoby w wieku 36-45 lat (29,1%) oraz 26-35 lat (27,4%). Najmniejszą część spośród mieszkańców biorących udział w badaniu stanowiły osoby w przedziale wiekowym 56-65 lat (6,8%) oraz osoby powyżej 65 roku życia (0,9%).

WYK. 30. WIEK RESPONDENTÓW

Ponad połowa respondentów posiada wykształcenie wyższe (51,0%), natomiast 36,8% stanowią osoby legitymujące się wykształceniem średnim lub pomaturalnym. Najmniejszy udział w badaniu miały osoby z podstawowym (1,4%) i gimnazjalnym (2,0%) wykształceniem.

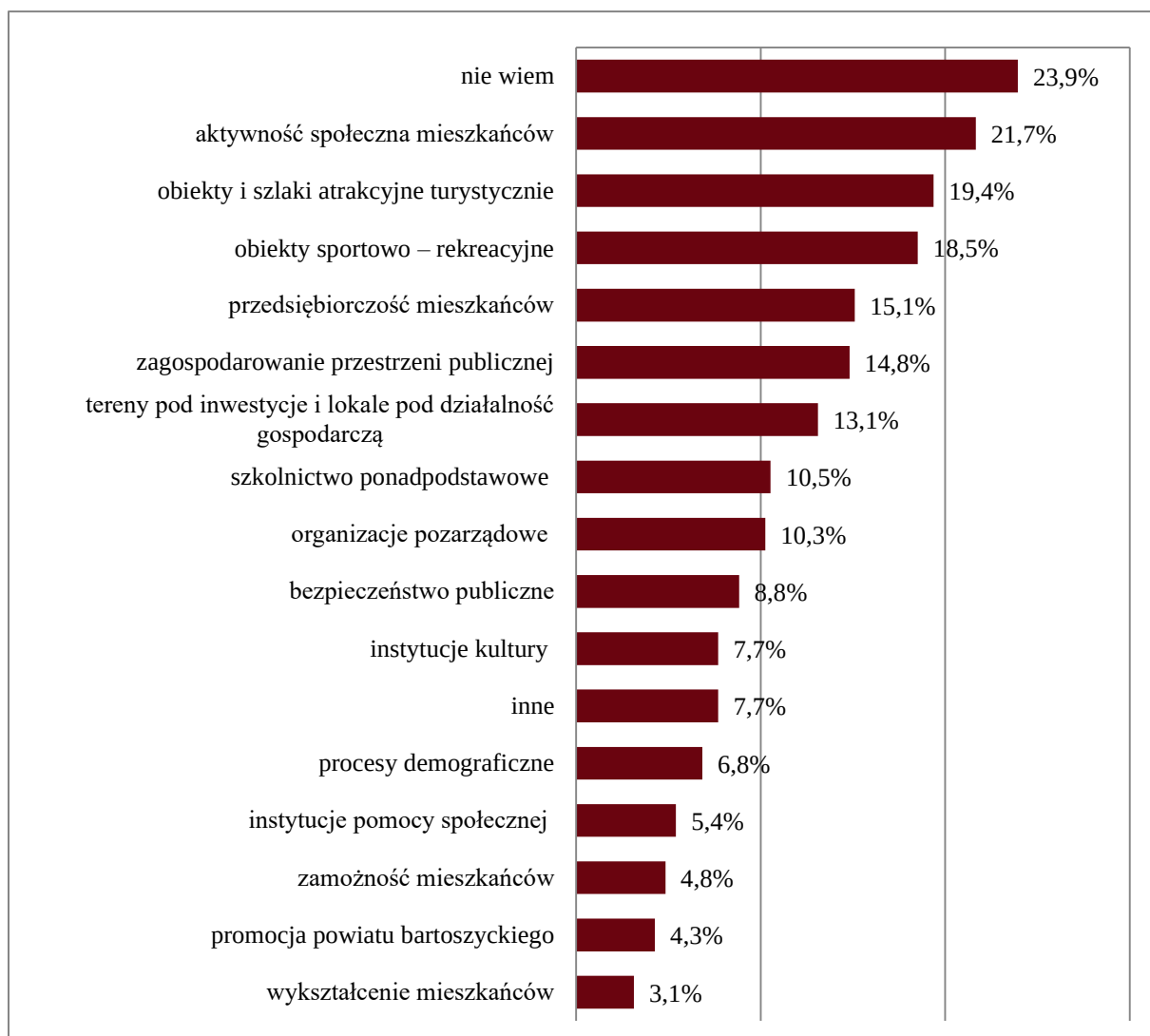
WYK. 31. WYKSZTAŁCENIE RESPONDENTÓW

WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH

Mieszkańcy zostali poproszeni o wskazanie czynników rozwojowych, których potencjał decyduje o przewadze powiatu bartoszyckiego nad innymi powiatami w województwie. Każdy respondent miał możliwość udzielić maksymalnie 3 odpowiedzi. Za najważniejszy czynnik rozwojowy uznano aktywność społeczną mieszkańców (21,7%). Istotne znaczenie z punktu widzenia mieszkańców mają również obiekty i szlaki atrakcyjne turystycznie (19,4%) oraz obiekty sportowo-rekreacyjne (18,5%). Ponadto często wskazywano na przedsiębiorczość mieszkańców (15,1%) i zagospodarowanie przestrzeni publicznej (14,8%). Najrzadziej zaś wskazywano na takie aspekty jak wykształcenie mieszkańców (3,1%), a także promocję powiatu bartoszyckiego (4,3%). Duża grupa respondentów nie potrafiła wskazać czynników decydujących o przewadze powiatu bartoszyckiego nad innymi (23,9%) natomiast 4% ankietowanych (14 osób) stwierdziło, że na terenie Powiatu brak jest jakichkolwiek aspektów wskazujących na jego przewagę w regionie (odpowiedź: inne).

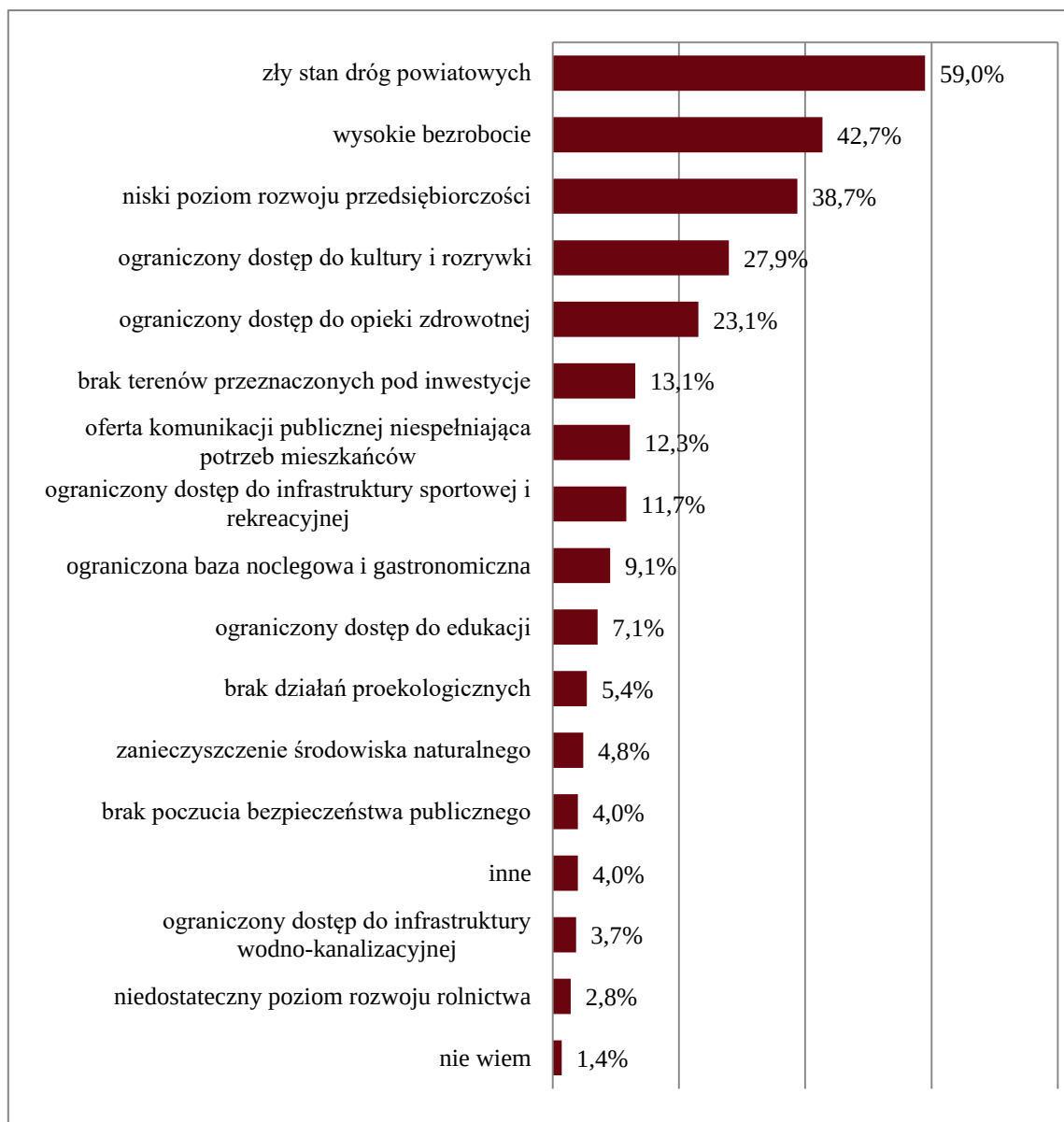
**WYK. 32. CZYNNIKI ROZWOJOWE, KTÓRYCH POTENCJAŁ DECYDUJE
O PRZEWADZE POWIATU BARTOSZYCKIEGO NAD INNYMI POWIATAMI
W WOJEWÓDZTWIE**

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Wśród barier rozwojowych powiatu bartoszyckiego, czyli aspektów stanowiących przeszkodę, najczęściej wskazywano na zły stan dróg powiatowych (59,0%), wysokie bezrobocie (42,7%) oraz niski poziom rozwoju przedsiębiorczości (38,7%). Niewielką przeszkodę stanowi natomiast poziom rozwoju rolnictwa (2,8%) oraz dostęp do infrastruktury wodno-kanalizacyjnej (3,7%). Wśród innych odpowiedzi udzielonych przez respondentów najczęściej pojawiły się takie aspekty jak niezadowolająca działalność władz samorządowych (1,7%) oraz brak współpracy między mieszkańcami a przedstawicielami samorządów (0,8%). Jedynie 1,4% respondentów nie potrafiło wskazać żadnych barier rozwojowych.

WYK. 33. NAJWAŻNIEJSZE BARIERY ROZWOJOWE DLA POWIATU BARTOSZYCKIEGO

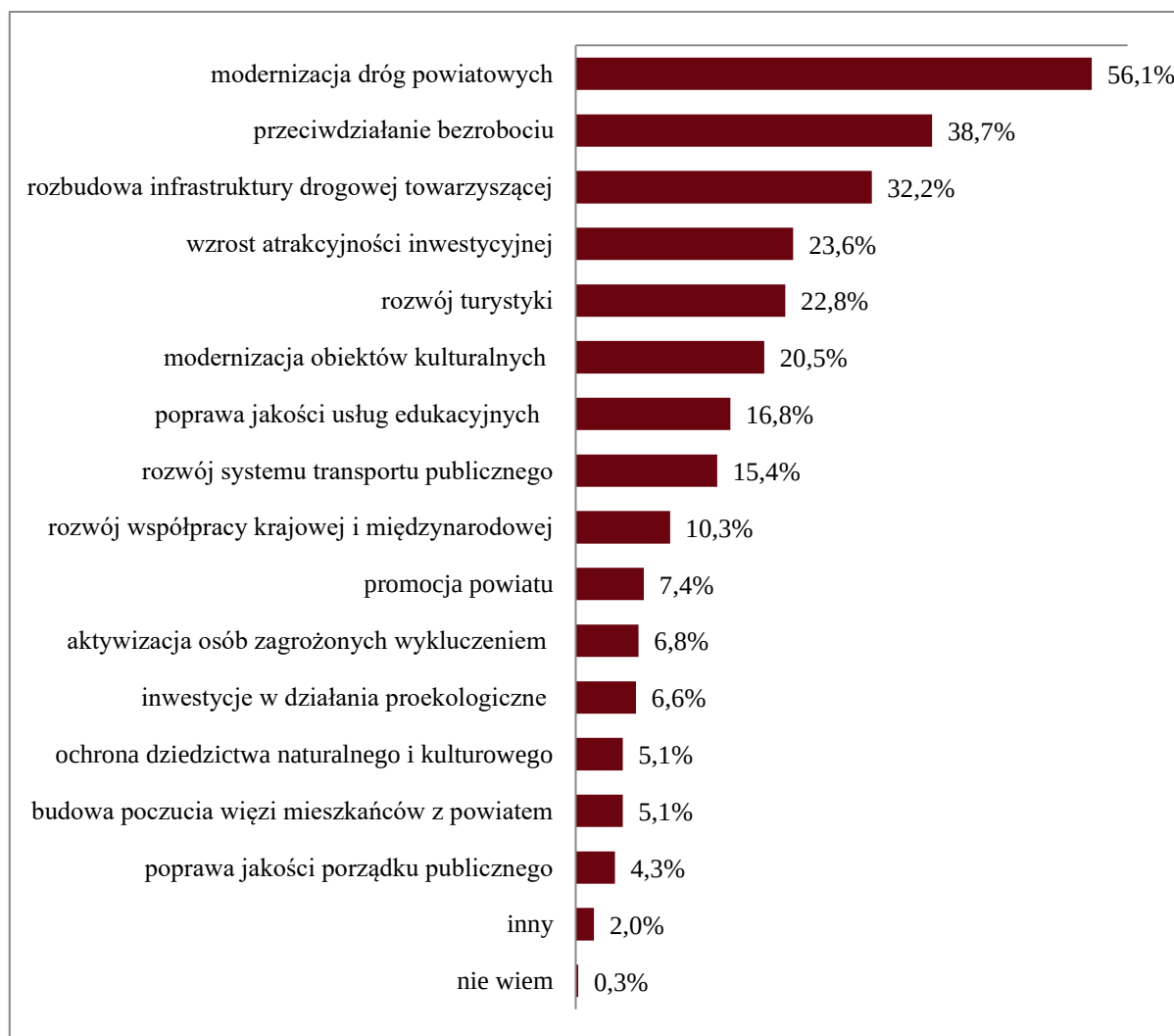

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Kolejne pytanie dotyczyło określenia obszarów priorytetowych dla dalszego rozwoju powiatu bartoszyckiego. Ponownie każdy respondent miał możliwość udzielić maksymalnie 3 odpowiedzi. Najczęściej wskazywanymi elementami w tym zakresie były przede wszystkim: modernizacja dróg powiatowych (56,1%), rozbudowa infrastruktury drogowej towarzyszącej, tj. chodników, ścieżek rowerowych, oświetlenia itp. (32,2%) oraz przeciwdziałanie bezrobociu (38,7%). Jedynie 0,3% spośród ankietowanych, nie potrafiło wskazać obszarów priorytetowych dla dalszego rozwoju Powiatu. Wśród innych odpowiedzi udzielonych przez respondentów wyróżniono m.in. zwiększenie dostępności do opieki

zdrowotnej, budowę elektrowni wodnej na rzece Łynie, odbudowę linii kolejowej oraz stworzenie warunków dla lokalizowania w powiecie przedsiębiorstw zapewniających miejsca pracy dla wykwalifikowanych pracowników.

WYK. 34. OBSZARY PRIORYTETOWE DLA DALESZEGO ROZWOJU POWIATU BARTOSZYCKIEGO

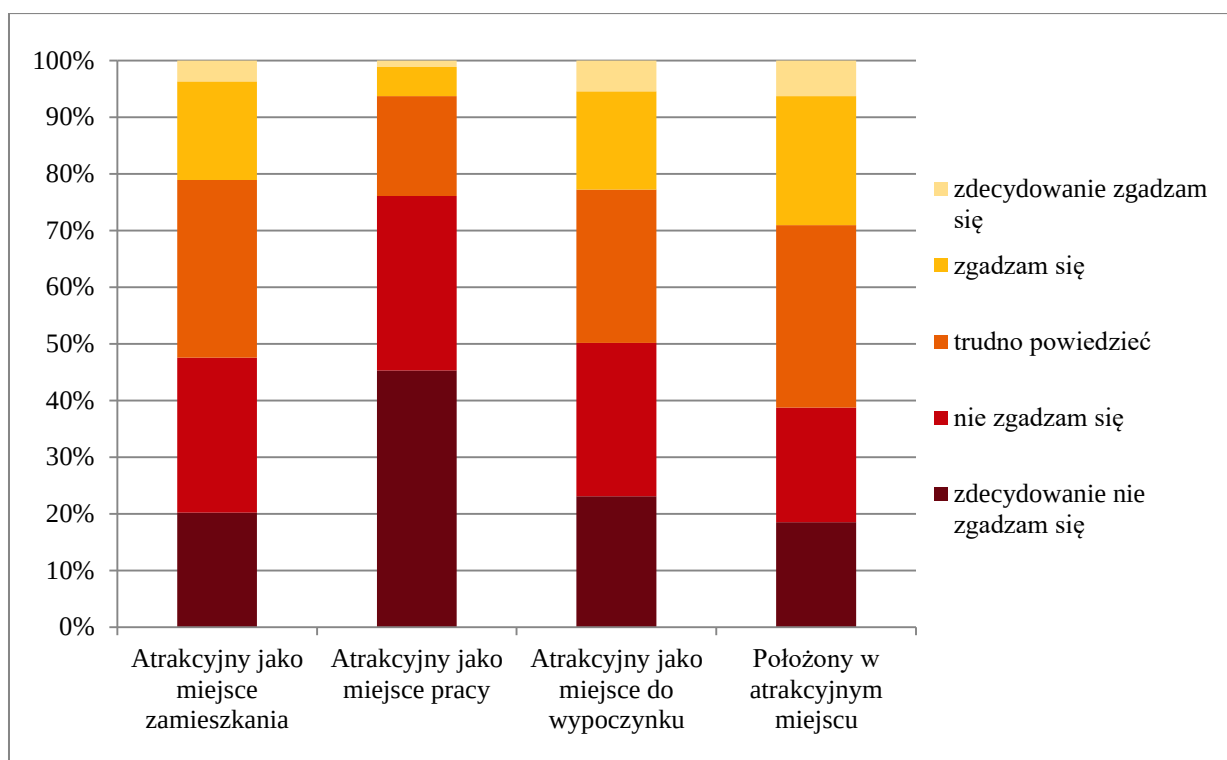

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W przeprowadzonym badaniu ankietowym mieszkańcy określili poziom atrakcyjności Powiatu w 4 aspektach: jako miejsce zamieszkania, miejsce pracy, miejsce do wypoczynku oraz aspekt związany z lokalizacją Powiatu w atrakcyjnym miejscu. Odpowiedzi były udzielane w 5-cio stopniowej skali Likerta, która ma charakter interwałowy, jest to uszeregowanie kolejnych punktów, do których przyporządkowuje się wartości liczbowe. Posługiwanie się skalą Likerta pozwala na wykrycie nawet stosunkowo subtelnych różnic w badanych postawach. Wyniki ukazują, że stosunek mieszkańców do ich miejsca

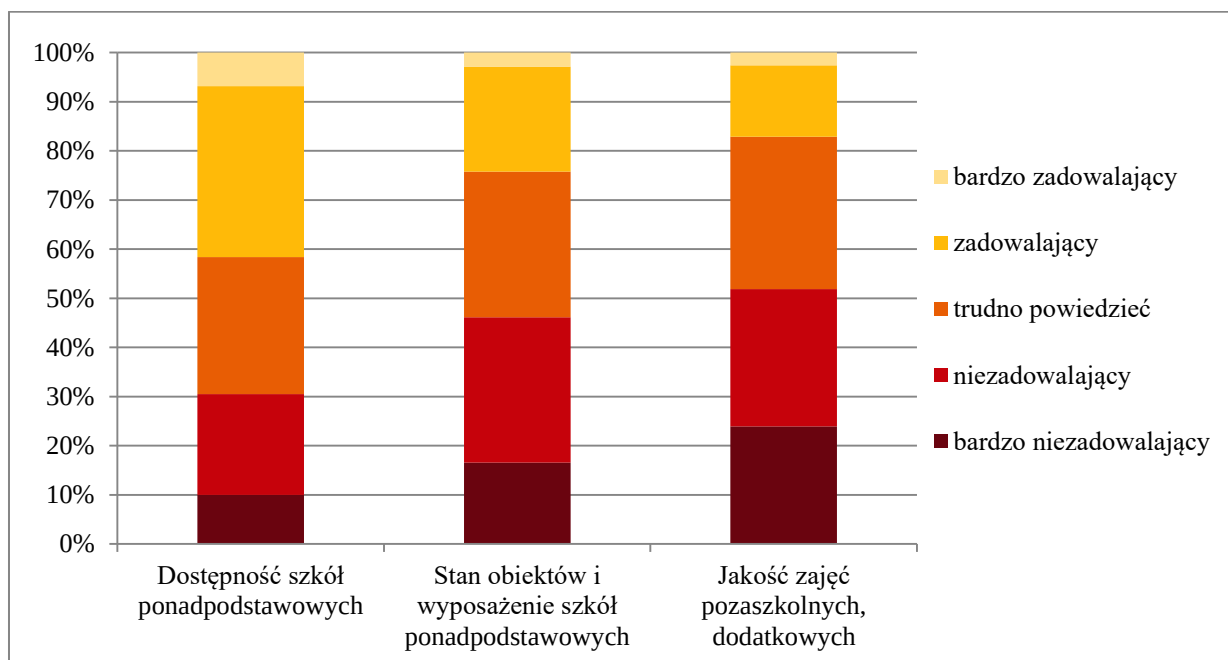
zamieszkania jest raczej negatywny. Średnio 40% mieszkańców biorących udział w procesie badawczym nie uważa Powiatu za atrakcyjny pod żadnym względem. W przypadku atrakcyjności w aspekcie miejsca pracy wskaźnik ten jest zdecydowanie mniej korzystny (76,1%). Duża część ankietowanych nie potrafiła określić swojego stosunku do przedstawionych aspektów (od 17,7% w przypadku miejsca pracy do 32,2% w przypadku atrakcyjnej lokalizacji). Jedynie około 20% badanych wydaje się uważać powiat bartoszycki za atrakcyjny. Zdecydowanie najkorzystniej przedstawia się sytuacja w kategorii lokalizacji – 29,1% respondentów uważa, że powiat bartoszycki jest położony w atrakcyjnym miejscu.

WYK. 35. OCENA ATRAKCYJNOŚCI POWIATU BARTOSZYCKIEGO

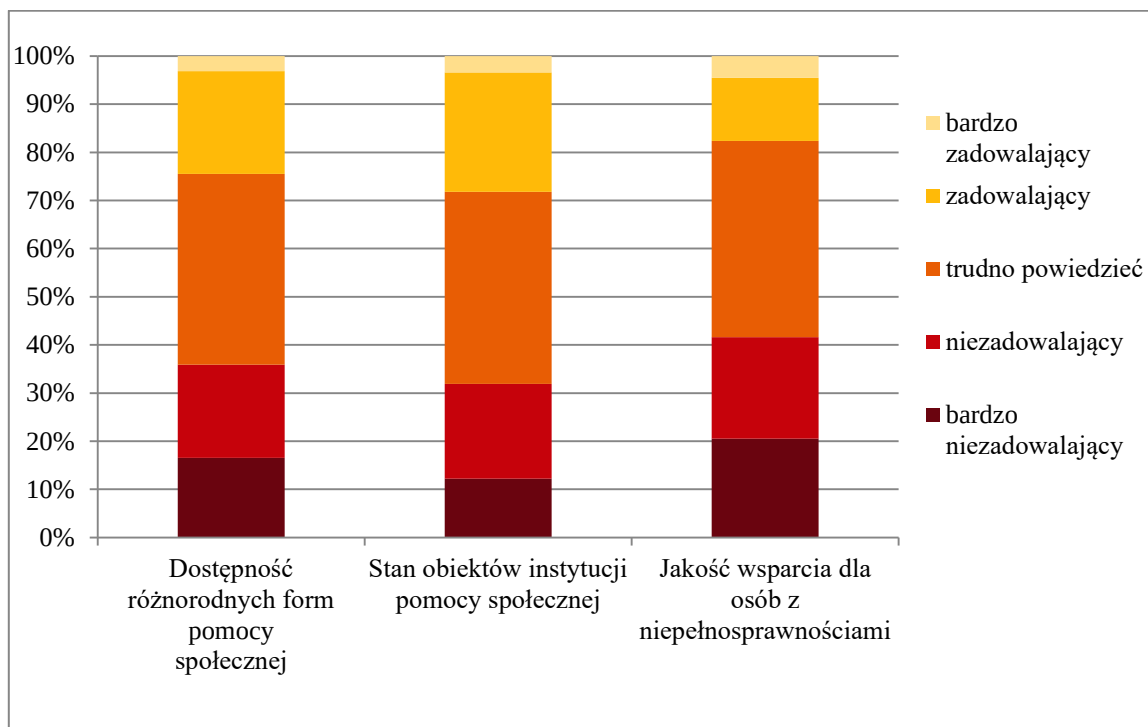
W zakresie aspektów związanych z edukacją, w opinii większości mieszkańców Powiatu, dostęp do szkół ponadpodstawowych jest zadowalający (34,8%) lub bardzo zadowalający (6,8%). Niemal 30% respondentów nie potrafiło określić swojej opinii w tym względzie, natomiast niezadowolenie wykazuje 30,5% ankietowanych. Jeśli chodzi o stan i wyposażenie obiektów to opinie mieszkańców są raczej negatywne (46,1%). W przypadku oceny jakości zajęć dodatkowych rezultat jest zdecydowanie najmniej korzystny. Ponad połowa respondentów (51,5%) uważa dostępną ofertę za niewystarczającą, 31,1% ankietowanych mieszkańców Powiatu nie potrafi określić swojego stosunku, a jedynie 17,1% respondentów ocenia ją jako satysfakcjonującą.

WYK. 36. OCENA POZIOMU ZADOWOLENIA MIESZKAŃCÓW W ASPEKcie EDUKACJI

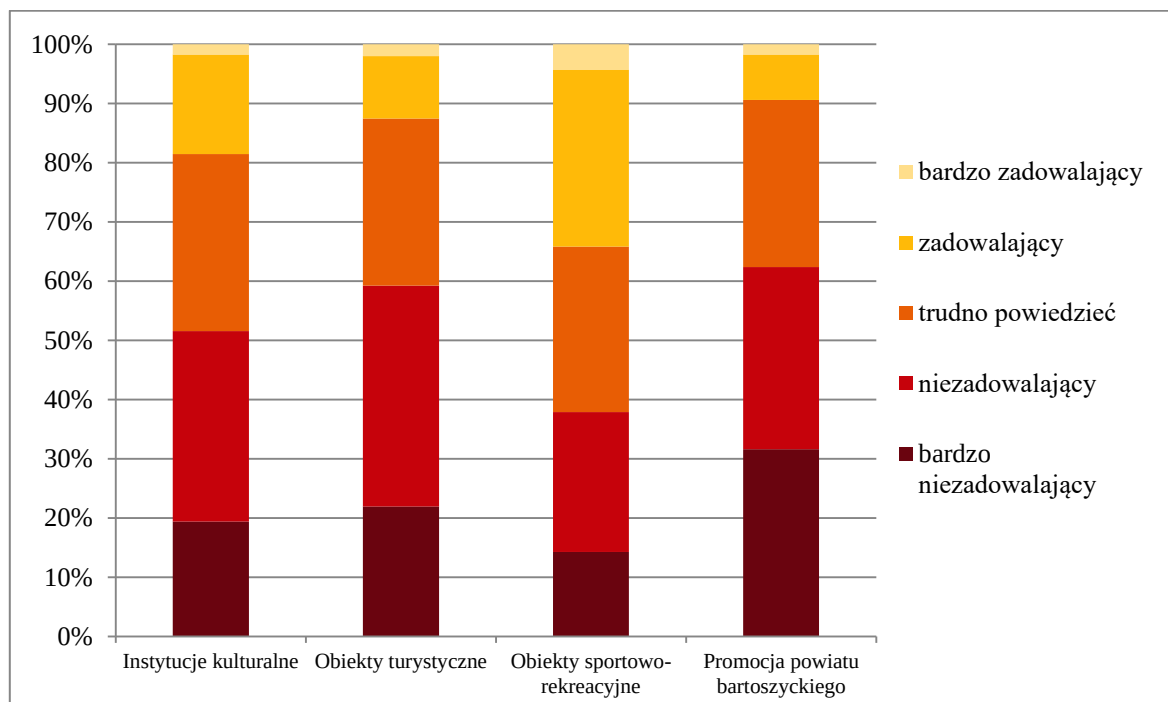
W części badania dotyczącej pomocy społecznej respondenci mieli możliwość oceny dostępu do różnych form pomocy społecznej, stanu obiektów instytucji pomocy społecznej oraz jakości wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami. Według co trzeciego ankietowanego (35,9%) dostęp do różnorodnych form pomocy w powiecie bartoszyckim nie jest satysfakcjonujący, 24,5% badanych było przeciwnego zdania natomiast pozostałe osoby (39,6%) nie określiły swojego stosunku w tym aspekcie. Stan obiektów oceniony został nieco korzystniej – 28,2% respondentów uznało go za zadowolający. 32% ankietowanych wykazało niedosyt w tej kategorii, natomiast 39,9% nie wyraziło jednoznacznej opinii. Jeśli chodzi o jakość wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami to w opinii znacznej grupy respondentów była ona niezadowolająca (41,6%), a jedynie 17,7% ankietowanych mieszkańców Powiatu miało odmienne zdanie w tym zakresie.

WYK. 37. OCENA POZIOMU ZADOWOLENIA MIESZKAŃCÓW W ASPEKCIE POMOCY SPOŁECZNEJ

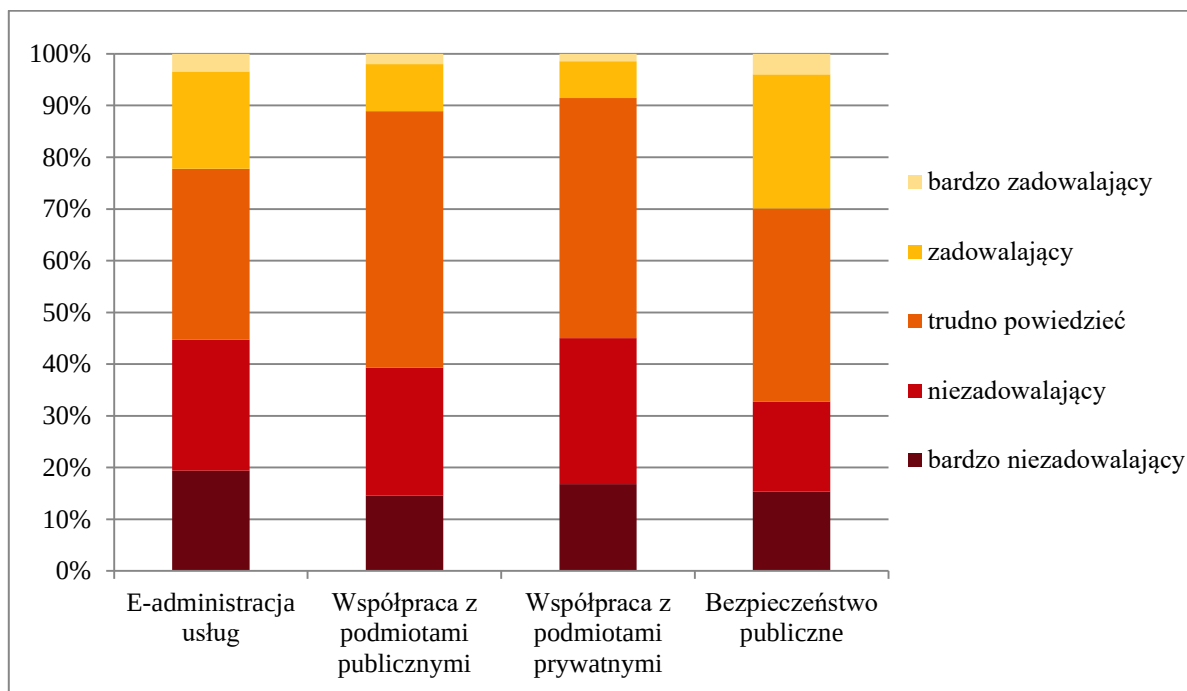
Jeśli chodzi o kulturę, turystykę i rekreację na terenie powiatu bartoszyckiego to odpowiedzi respondentów w poszczególnych aspektach były bardzo zróżnicowane. Najbardziej pozytywnie zostały ocenione stan i dostępność obiektów sportowo-rekreacyjnych (34,2%), natomiast niezadowolenie w tym kontekście wykazuje 37,8% ankietowanych. Największe niezadowolenie ankietowanych wzbudza poziom promocji Powiatu a raczej brak działań w tym zakresie (62,4%). Nieodpowiednie wydają się również być stan i dostępność obiektów turystycznych (58,2%). Ponad połowa respondentów oceniła stan i dostępność instytucji kulturalnych jako niezadowolające (32,2%) i bardzo niezadowolające (19,4%). Wciąż bardzo duża część mieszkańców biorących udział w badaniu nie wyraża jasno swojej opinii (około 30%).

WYK. 38. OCENA POZIOMU ZADOWOLENIA MIESZKAŃCÓW W ASPEKcie KULTURY, TURYSTYKI I REKREACJI

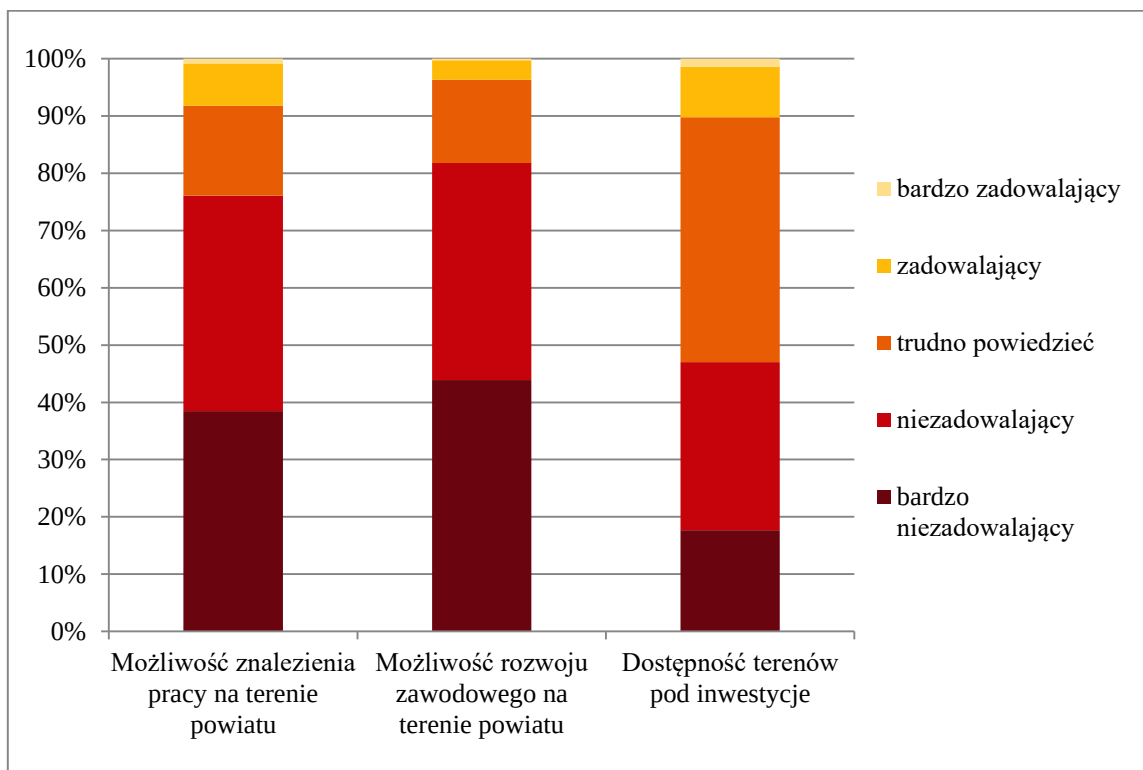
W części pytań dotyczących administracji respondenci mieli możliwość oceny jakości i dostępności usług w zakresie e-administracji, tj. usprawnień pozwalających na załatwienie spraw urzędowych za pośrednictwem Internetu, poziomu współpracy Powiatu zarówno z innymi podmiotami publicznymi jak i prywatnymi oraz poziomu bezpieczeństwa publicznego. Co piąty ankietowany jest zdania, że poziom usług w zakresie e-administracji jest satysfakcjonujący (22,2%). Skrajnie odmienne odczucia wyraziło 44,8% ankietowanych, natomiast pozostali badani nie potrafili jednoznacznie określić swojego stanowiska (33,0%). W aspekcie współpracy Powiatu z innymi podmiotami niemal połowa respondentów nie wyraziła jednoznacznie swojej opinii. W przypadku współpracy z podmiotami prywatnymi 45,0% ankietowanych uważa, że jest ona niewystarczająca, a odmienne zdanie w tym aspekcie ma jedynie 8,5% badanych. Podobne tendencje zauważalne są w przypadku oceny współpracy Powiatu z innymi podmiotami publicznymi, gdzie 39,3% mieszkańców biorących udział w badaniu ocenia je negatywnie, a zaledwie 11,1% wydaje się być zadowolonych. Blisko co trzeci ankietowany uznał poziom bezpieczeństwa w powiecie bartoszyckim za satysfakcjonujący (29,9%). Podobna liczba ankietowanych (30,1%) jest odmiennego zdania. Trudno zatem jednoznacznie określić nastawienie mieszkańców w tym zakresie. Niemniej jednak należy zauważyć, że zadowolenie z bezpieczeństwa publicznego jest zdecydowanie większe niż w przypadku pozostałych aspektów w kategorii administracji.

WYK. 39. OCENA POZIOMU ZADOWOLENIA MIESZKAŃCÓW W ASPEKCIE ADMINISTRACJI

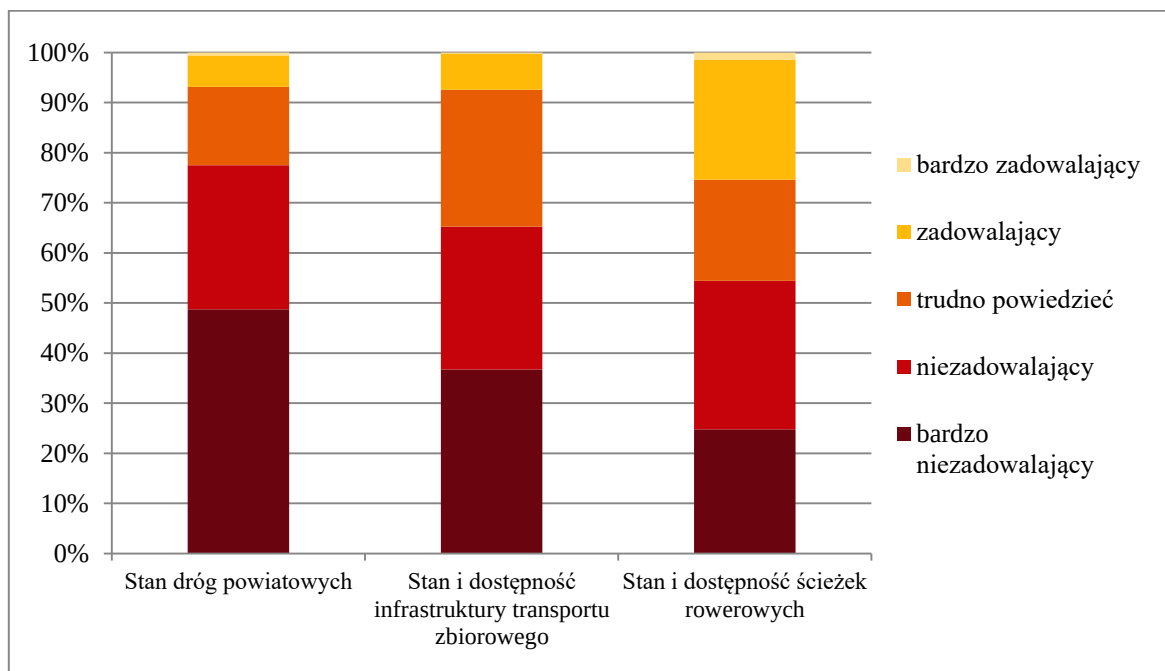
Osoby biorące udział w badaniu ankietowym miały także możliwość ocenienia poziomu gospodarki i lokalnego rynku pracy. Zdecydowana większość ankietowanych (76,1%) stwierdziła, że możliwość znalezienia pracy na terenie powiatu bartoszyckiego jest niewielka. Ponadto przeszło 80% ankietowanych jest zdania, że na terenie Powiatu nie ma możliwości rozwoju zawodowego. Jedynie 3,7% respondentów jest odmiennego zdania. Podobne przekonania prowadzą do odpływu ludności z terenu Powiatu w poszukiwaniu lepszych perspektyw. Rozpatrując pytanie dotyczące dostępności terenów pod inwestycje, można zauważyć, że duża grupa respondentów (42,7%) nie potrafiła określić swojego stanowiska w tym aspekcie. Niemal połowa mieszkańców (47,0%), która wzięła udział w badaniu uważa, że dostępność tych terenów jest niewystarczająca. Odmiennego zdania jest 10,2% respondentów.

WYK. 40. OCENA POZIOMU ZADOWOLENIA MIESZKAŃCÓW W ASPEKCIE GOSPODARKI I RYNKU PRACY

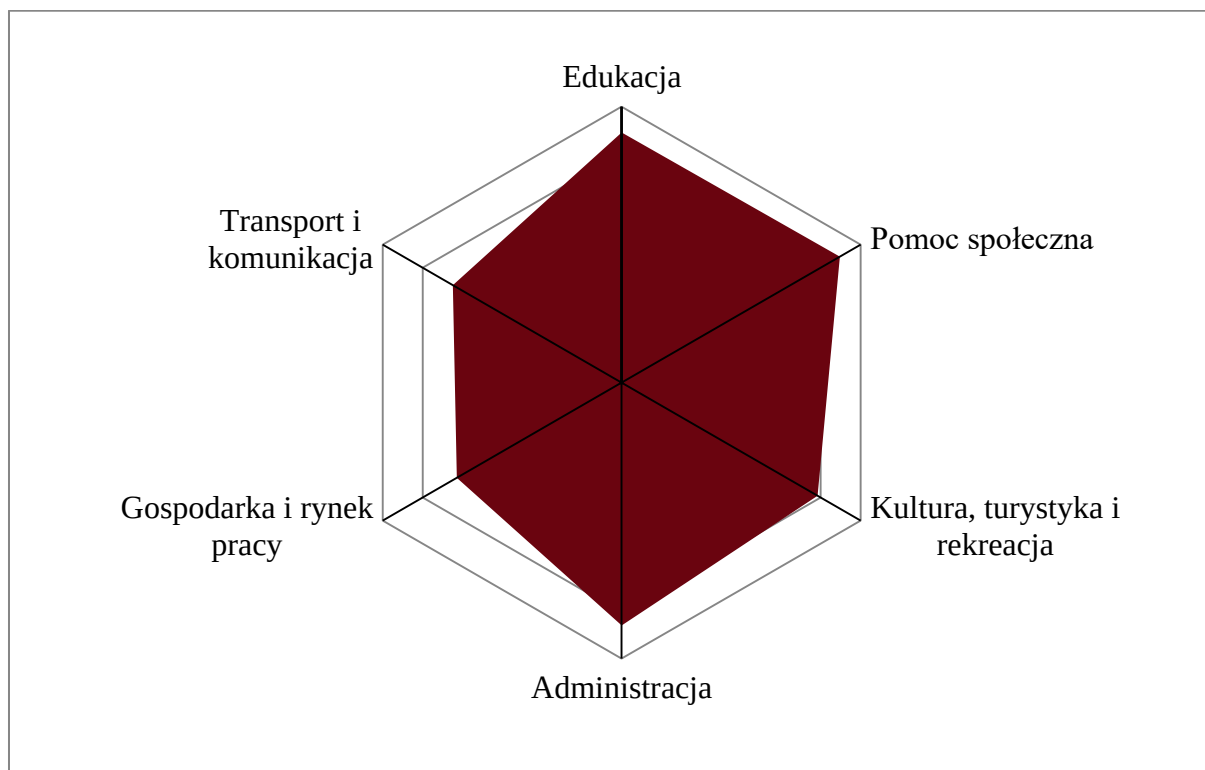
W bloku tematycznym dotyczącym transportu i komunikacji w powiecie bartoszyckim ankietowani mieli zróżnicowane opinie co do poszczególnych aspektów. Niemal połowa mieszkańców biorących udział w badaniu ocenia stan dróg powiatowych jako bardzo niezadowolający (48,7%), a co czwarty ankietowany określa go jako niezadowolający (28,8%). Niespełna 7% badanych ma odmienne zdanie na ten temat, a około 15% wstrzymało się od wyrażenia opinii. Analizując otrzymane odpowiedzi można zauważyć, że stan i dostępność infrastruktury transportu zbiorowego jest niewystarczająca, ponieważ jedynie 7,4% badanej grupy jest zdania, że jest ona zadowolająca (7,1%) lub bardzo zadowolająca (0,3%). Średnio co czwarty respondent nie wyraził jednoznacznej opinii w tej kategorii (27,4%). Pozostali ankietowani (65,3%) stwierdzili, że infrastruktura transportu zbiorowego jest niesatysfakcjonująca.

WYK. 41. OCENA POZIOMU ZADOWOLENIA MIESZKAŃCÓW W ASPEKCIE TRANSPORTU I KOMUNIKACJI

W ramach przeprowadzonego badania ankietowego, mieszkańcy dokonali oceny poziomu funkcjonowania poszczególnych aspektów na terenie powiatu bartoszyckiego. Najlepiej oceniona została pomoc społeczna (2,74), na którą składały się takie elementy jak: dostępność różnorodnych form pomocy społecznej, stan obiektów instytucji pomocy społecznej oraz jakość wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami. W sposób pozytywny oceniona została także oferta edukacyjna (2,72), gdzie oceniane były m.in.: dostęp do szkół ponadpodstawowych, stan i wyposażenie obiektów oraz jakość zajęć dodatkowych. Na podobnym poziomie sklasyfikowano również administrację (2,64), która dotyczyła takich czynników, jak: e-administracja, współpraca Powiatu z podmiotami publicznymi oraz prywatnymi, a także bezpieczeństwo publiczne. Według ankietowanych mieszkańców najslabiej funkcjonują elementy związane z gospodarką i rynkiem pracy (2,07) w zakresie możliwości znalezienia pracy na terenie Powiatu, perspektywy dalszego rozwoju zawodowego oraz dostępności terenów pod inwestycje.

WYK. 42. ŚREDNIA OCENA ZADOWOLENIA MIESZKAŃCÓW Z POSZCZEGÓLNYCH SFER FUNKCJONOWANIA W POWIECIE BARTOSZYCKIM

Mieszkańcy, którzy wzięli udział w badaniu mieli również możliwość podzielenia się dodatkowymi spostrzeżeniami, które nie zostały przewidziane w ankiecie (tab. 24). Najczęściej padały uwagi dotyczące stanu obecnej infrastruktury transportu zbiorowego, które wskazują na niewystarczającą liczbę połączeń i niekorzystne godziny odjazdu autobusów. Kolejnym, często poruszanym aspektem, był brak miejsc służących rekreacji przeznaczonych zarówno dla rodzin, małych dzieci, jak i młodzieży. Zwracano również uwagę na kwestie dotyczące środowiska przyrodniczego, mianowicie zanieczyszczenie środowiska poprzez występowanie dzikich wysypisk śmieci oraz niewystarczające inwestycje proekologiczne np. w fotowoltaikę. Niemniej jednak pojawiły się również propozycje, które mogą stanowić swoisty potencjał rozwojowy dla Powiatu m.in. utworzenie miejsca przeznaczonego typowo dla rozrywki, czy też zwiększenie liczby wydarzeń o charakterze kulturalnym, które mogłyby stanowić atrakcję turystyczną.

TAB. 25. NAJCZĘSTSZE UWAGI ZGŁOSZANE PRZEZ MIESZKAŃCÓW POWIATU BARTOSZYCKIEGO, KTÓRZY WZIEŁI UDZIAŁ W BADANIU

Lp.	Uwaga	Obszar
1.	Niewystarczające inwestycje proekologiczne (fotowoltaika, ścieżki rowerowe itp.)	środowisko
2.	Odływ ludzi młodych, którzy z powodu braku perspektyw nie wracają po zakończeniu nauki	gospodarka i rynek pracy
3.	Godziny odjazdu autobusów nie współgrają z godzinami zakończenia zajęć lub pracy mieszkańców	transport zbiorowy
4.	Brak terenów rekreacyjnych dla rodzin/ małych dzieci	sport i rekreacja
5.	Słaba komunikacja publiczna do miejscowości z istniejącymi liniami kolejowymi	transport zbiorowy
6.	Brak/ niewystarczająca liczba i oferta imprez kulturalnych	kultura
7.	Brak krytego basenu	sport i rekreacja
8.	Brak kina	kultura
9.	Brak korzystnych połączeń transportowych z dużymi miastami	transport zbiorowy
10.	Słaba komunikacja zbiorowa wewnątrz Powiatu	transport zbiorowy
11.	Niska estetyka otoczenia – zwłaszcza w mniejszych miejscowościach	zagospodarowanie przestrzenne
12.	Postępujące bezrobocie przekładające się na występowanie patologii społecznych	gospodarka i rynek pracy
13.	Niewystarczająca oferta szkoleń i kursów pozwalających na podnoszenie kwalifikacji mieszkańców	edukacja
14.	Brak miejsca przeznaczonego typowo dla rozrywki (np. park rozrywki) – które mogłoby stanowić potencjał dla rozwoju turystyki	sport i rekreacja/ turystyka
15.	Znaczne zanieczyszczenie środowiska „dzikimi wysypiskami”	środowisko
16.	Niesprzyjające godziny pracy w przedszkolach, które w pewien sposób ograniczają możliwości zawodowe rodziców	gospodarka i rynek pracy

XVII. SPIS RYCIN, WYKRESÓW, TABEL

Ryc. 1. Położenie powiatu bartoszyckiego na tle województwa	6
Ryc. 2. Podział administracyjny powiatu bartoszyckiego	7
Ryc. 3. Główny układ komunikacyjny powiatu bartoszyckiego	9
Ryc. 4. Infrastruktura kolejowa w powiecie bartoszyckim	10
Ryc. 5. Gęstość zaludnienia w poszczególnych gminach powiatu bartoszyckiego w 2020 roku	17
Ryc. 6. Obszary szczególnie narażone na lokalne podtopienia w powiecie bartoszyckim.	38
Ryc. 7. Użytkowanie terenu w powiecie bartoszyckim.....	39
Ryc. 8. Formy ochrony przyrody w powiecie bartoszyckim.....	44
Ryc. 9. Powiaty wchodzące w skład przygranicznego obszaru funkcjonalnego.....	58
Ryc. 10. Płeć respondentów	88
Wyk. 1. Powierzchnia gmin powiatu bartoszyckiego	7
Wyk. 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w powiecie bartoszyckim z podziałem na gminy w stosunku do województwa warmińsko-mazurskiego i grupy porównawczej w latach 2016-2020.....	18
Wyk. 3. Saldo migracji wewnętrznych na 1000 ludności w powiecie bartoszyckim z podziałem na gminy w stosunku do województwa warmińsko-mazurskiego i grupy porównawczej w latach 2016-2020.....	19
Wyk. 4. Saldo migracji zewnętrznych na 1000 ludności w powiecie bartoszyckim z podziałem na gminy w stosunku do województwa warmińsko-mazurskiego i grupy porównawczej w latach 2016-2020.....	20
Wyk. 5. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w powiecie bartoszyckim w 2016 i 2020 roku.....	21
Wyk. 6. Udział ludności w wieku produkcyjnym w ludności ogółem w poszczególnych gminach powiatu bartoszyckiego w stosunku do województwa warmińsko-mazurskiego i grupy porównawczej w latach 2016-2020	22
Wyk. 7. Wskaźnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w powiecie bartoszyckim z podziałem na gminy w stosunku do województwa warmińsko-mazurskiego i grupy porównawczej w latach 2016-2020	23
Wyk. 8. Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru regon według klas wielkości w powiecie bartoszyckim w 2020 roku	25

Wyk. 9. Podmioty wpisane do rejestru regon na 1000 ludności w powiecie bartoszyckim z podziałem na gminy w stosunku do województwa warmińsko-mazurskiego i grupy porównawczej w latach 2016-2020.....	26
Wyk. 10. Dynamika udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w powiecie bartoszyckim z podziałem na gminy w stosunku do województwa warmińsko-mazurskiego i grupy porównawczej w latach 2016-2020	27
Wyk. 11. Odsetek pracujących według grup sekcji w powiecie bartoszyckim w 2020 roku.....	29
Wyk. 12. Struktura użytkowania powierzchni w powiecie bartoszyckim.....	39
Wyk. 13. Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów zebranych w powiecie bartoszyckim w stosunku do średniej w województwie warmińsko-mazurskim i grupie porównawczej w latach 2017-2020	46
Wyk. 14. Budynki mieszkalne podłączone do wodociągu w % ogółu budynków mieszkalnych w powiecie bartoszyckim w stosunku do średniej w województwie warmińsko-mazurskim i grupie porównawczej w latach 2016-2020	47
Wyk. 15. Budynki mieszkalne podłączone do kanalizacji w % ogółu budynków mieszkalnych w powiecie bartoszyckim w stosunku do średniej w województwie warmińsko-mazurskim i grupie porównawczej w latach 2016-2020	48
Wyk. 16. Stopień wykorzystania turystycznych obiektów noclegowych w powiecie bartoszyckim w latach 2016-2020	56
Wyk. 17. Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem w gminach powiatu bartoszyckiego w 2020 roku.....	59
Wyk. 18. Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców w powiecie bartoszyckim na tle województwa warmińsko-mazurskiego i średniej dla grupy porównawczej w latach 2016-2020.....	60
Wyk. 19. Udział poszczególnych kategorii przestępstw w ogólnej liczbie przestępstw stwierdzonych w 2020 roku.....	61
Wyk. 20. Liczba łóżek w szpitalach ogólnych w powiecie bartoszyckim w latach 2016-2020.....	67
Wyk. 21. Lekarze (personel ogółem) na 10 tys. ludności w powiecie bartoszyckim w latach 2016-2020	68
Wyk. 22. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w powiecie bartoszyckim w latach 2016-2020.....	69
Wyk. 23. Mieszkania na 1000 ludności w powiecie bartoszyckim w latach 2016-2020	70
Wyk. 24. Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie w powiecie bartoszyckim w latach 2016-2020	71
Wyk. 25. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w powiecie bartoszyckim w 2020 roku	75

Wyk. 26. Wydatki na 1 mieszkańca w dziale oświata i wychowanie w latach 2016-2020.....	77
Wyk. 27. Dochody i wydatki powiatu bartoszyckiego w latach 2016-2020	81
Wyk. 28. Dochody na 1 mieszkańca w gminach powiatu bartoszyckiego – w porównaniu do województwa i grupy porównawczej	82
Wyk. 29. Wydatki na 1 mieszkańca w gminach powiatu bartoszyckiego – w porównaniu do województwa i grupy porównawczej	83
Wyk. 30. Wiek respondentów	89
Wyk. 31. Wykształcenie respondentów	89
Wyk. 32. Czynniki rozwojowe, których potencjał decyduje o przewadze powiatu bartoszyckiego nad innymi powiatami w województwie.....	91
Wyk. 33. Najważniejsze bariery rozwojowe dla powiatu bartoszyckiego	92
Wyk. 34. Obszary priorytetowe dla dalszego rozwoju powiatu bartoszyckiego.....	93
Wyk. 35. Ocena atrakcyjności powiatu bartoszyckiego.....	94
Wyk. 36. Ocena poziomu zadowolenia mieszkańców w aspekcie edukacji	95
Wyk. 37. Ocena poziomu zadowolenia mieszkańców w aspekcie pomocy społecznej.....	96
Wyk. 38. Ocena poziomu zadowolenia mieszkańców w aspekcie kultury, turystyki i rekreacji.....	97
Wyk. 39. Ocena poziomu zadowolenia mieszkańców w aspekcie administracji.....	98
Wyk. 40. Ocena poziomu Zadowolenia Mieszkańców w aspekcie gospodarki i rynku pracy.....	99
Wyk. 41. Ocena poziomu zadowolenia mieszkańców w aspekcie transportu i komunikacji	100
Wyk. 42. Średnia ocena zadowolenia mieszkańców z poszczególnych sfer funkcjonowania w powiecie bartoszyckim	101
 Tab. 1. Długość ścieżek rowerowych w powiecie bartoszyckim	 10
Tab. 2. Liczba ludności w poszczególnych gminach powiatu bartoszyckiego w stosunku do województwa warmińsko-mazurskiego i grupy porównawczej w latach 2016-2020	16
Tab. 3. Ludność według miejsca zamieszkania w podziale na miasto i wieś w powiecie bartoszyckim w latach 2016-2020	17
Tab. 4. Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą wpisanych do rejestru regon według sekcji pkd 2007 w powiecie bartoszyckim w 2020 roku	24
Tab. 5. Zadania realizowane przez powiat bartoszycki w związku z pandemią covid-19 w 2020 roku.	28

Tab. 6. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w rocznej ocenie dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin w 2018 roku	32
Tab. 7. Podstawowe dane dotyczące większych rzek w powiecie bartoszyckim.....	32
Tab. 8. Charakterystyka większych jezior na terenie powiatu bartoszyckiego	33
Tab. 9. Charakterystyka najważniejszych jcw p w powiecie bartoszyckim.....	34
Tab. 10. Jednolite części wód podziemnych w powiecie bartoszyckim.....	37
Tab. 11. Struktura użytkowania powierzchni w powiecie bartoszyckim	40
Tab. 12. Lesistość w powiecie bartoszyckim w latach 2016 i 2020.....	41
Tab. 13. Formy ochrony przyrody w powiecie bartoszyckim.....	42
Tab. 14. Liczba pomników przyrody w powiecie bartoszyckim w 2020 roku.....	44
Tab. 15. Szacunkowy wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa warmińsko-mazurskiego	49
Tab. 16. Liczba turystów zagranicznych w powiecie bartoszyckim w latach 2016-2020.....	55
Tab. 17. Interwencje Ochotniczej straży pożarnej w powiecie bartoszyckim w latach 2018-2020	62
Tab. 18. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w powiecie bartoszyckim w latach 2016-2020	63
Tab. 19. Liczba przychodni w powiecie bartoszyckim w 2020 roku.....	65
Tab. 20. Liczba aptek w powiecie bartoszyckim w 2020 roku	66
Tab. 21. mieszkania niezamieszkane (pustostany) w poszczególnych gminach powiatu bartoszyckiego w latach 2016-2020.	72
Tab. 22. Liczba uczniów w szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez powiat bartoszycki w 2019 i 2020 roku	74
Tab. 23. Liczba osób przystępujących do egzaminu maturalnego i zdawalność w latach 2019-2020 w powiecie bartoszyckim	76
Tab. 24. Miejsce zamieszkania respondentów	88
Tab. 25. Najczęstsze uwagi zgłaszane przez mieszkańców powiatu bartoszyckiego, którzy wzięli udział w badaniu.....	102